

การสัมมนา เรื่อง
“ร่วมสร้างเศรษฐกิจมั่งคั่ง จัดทำ FTA ไทย-ภูฏาน”

ภายใต้โครงการศึกษาการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับภูฏาน

โดย บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

ร่วมกับ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

22 พฤษภาคม 2566

Agenda

1. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

2. ผลการศึกษาเบื้องต้น

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูฏาน
- ข้อมูลการค้าและการลงทุนของภูฏาน
- นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภูฏาน
- รูปแบบการจัดทำความตกลงการค้าของภูฏาน
- ผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน
- สินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ ประโยชน์และผลกระทบที่ไทยจะได้รับจากการจัดทำความตกลงทางการค้ากับภูมิภาค ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ในระดับภูมิภาคและมหภาค ในระยะสั้นและระยะยาว

2

เพื่อประเมินผลกระทบเชิงบวกและลบของการจัดทำ FTA ระหว่างไทยกับภูมิภาค ทั้งในภาคการผลิต การค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน รวมถึงประเมินสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของภูมิภาคในด้านที่ไทยมีศักยภาพ มีความสามารถในการแข่งขัน หรือเอื้อประโยชน์ต่อไทย

3

เพื่อวิเคราะห์และเสนอทำที่ กลยุทธ์ และแนวทางการเจรจาที่เหมาะสมของไทย ในการจัดทำความตกลงทางการค้า/FTA ระหว่างไทยกับภูมิภาค เพื่อให้ไทยได้ประโยชน์สูงสุด

4

เพื่อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อม ปรับตัว และเยียวยากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของไทย เพื่อรองรับทั้งประโยชน์และผลกระทบ ในการจัดทำความตกลงทางการค้าระหว่างไทยกับภูมิภาค

ขอบเขตการศึกษา

1

การศึกษาข้อมูลทั่วไป

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูมิภาค ให้มีความครอบคลุมประเด็นการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และประเด็นอื่น ๆ
- ข้อมูลการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน ของภูมิภาค กับโลก ภูมิภาคกับอินเดีย ภูมิภาคกับบังกลาเทศ และภูมิภาคกับประเทศ/กลุ่มประเทศคู่ค้าสำคัญ เปรียบเทียบกับไทย 5 ปีย้อนหลังล่าสุด (2560-2564) รวมทั้งวิเคราะห์การค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุนของภูมิภาคกับไทยและประเทศ/กลุ่มประเทศ ที่เป็นคู่ค้าสำคัญของภูมิภาคและไทย
- ข้อมูลสถานการณ์การค้าโลก ที่อาจส่งผลกระทบต่อทางบก และทางลบนโยบายด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคและไทย และที่อาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบการค้าการลงทุน และห่วงโซ่อุปทานของไทย
- นโยบายของภูมิภาคที่เกี่ยวกับกฎหมาย มาตรการและกฎระเบียบต่าง ๆ ของภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีผลกระทบต่อส่งออกสินค้า บริการ และการลงทุนของไทยในภูมิภาค
- ข้อมูลเชิงลึก และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ อาทิ ความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย-ภูมิภาค ความเชื่อมโยงทางกายภาพ ความเชื่อมโยงด้านดิจิทัล ความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ ในการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันของไทยและการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับภูมิภาค

2

การศึกษาเปรียบเทียบ

- FTA/PTA ที่ภูมิภาคจัดทำกับประเทศคู่ค้าอื่น ๆ เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของการเจรจาความตกลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นระหว่างประเทศคู่ค้ากับภูมิภาค
- การใช้ประโยชน์จาก FTA/PTA ที่ภูมิภาคมีการจัดทำกับประเทศคู่ค้าอื่นและ มีผลบังคับใช้แล้ว

4

การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- เดินทางสำรวจข้อมูลภาคสนามในภูมิภาค
- ดำเนินการจัดประชุม Focus Group อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยผู้เข้าร่วมรวม 2 ครั้ง ไม่ต่ำกว่า 80 คน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และแสดงความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมทั้งมีช่องทาง (Platform) ในการรับฟังความคิดเห็น
- ดำเนินการจัดสัมมนาอย่างน้อย 1 ครั้ง ณ สถานที่ที่ได้รับการเห็นชอบจากผู้ว่าจ้าง และให้มีการเผยแพร่ในรูปแบบออนไลน์ (Webinar) และ/หรือการถ่ายทอดสดผ่าน Facebook โดยมีผู้เข้าร่วมรวมไม่ต่ำกว่า 120 คน เพื่อนำเสนอและเผยแพร่ผลการศึกษาต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

3

การวิเคราะห์และประเมินผลประโยชน์และผลกระทบ

- บ่งชี้ผลประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ และผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจมหภาคและจุลภาคทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในภาคเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จากการจัดทำ FTA ระหว่างไทยกับภูมิภาค โดยต้องศึกษาในเชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ที่เหมาะสมและเชื่อถือได้ และเชิงคุณภาพ
- วิเคราะห์รายการสินค้า (พิกัดศุลกากร อย่างน้อยในระดับ 6 หลัก) และสาขาบริการ/ การลงทุน ที่ภูมิภาคมีศักยภาพและที่ภูมิภาคมีความอ่อนไหว รวมทั้งรายการสินค้าและสาขาบริการ/ การลงทุนของไทย ที่มีศักยภาพและมีความอ่อนไหวในตลาดภูมิภาค
- วิเคราะห์กลุ่มสินค้า บริการ และการลงทุน ที่คาดว่าผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก จะได้รับผลกระทบในเชิงลบจากการจัดทำ FTA ระหว่างไทยกับภูมิภาค พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทาง และ/หรือมาตรการการเตรียมความพร้อม การปรับตัว และการเยียวยาของรายกลุ่มสินค้า และบริการที่ได้รับผลกระทบนั้น ๆ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

Agenda

1. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

2. ผลการศึกษาเบื้องต้น

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูฏาน
- ข้อมูลการค้าและการลงทุนของภูฏาน
- นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภูฏาน
- รูปแบบการจัดทำความตกลงการค้าของภูฏาน
- ผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน
- สินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อมูลทั่วไปของราชอาณาจักรภูฏาน

- **ที่ตั้ง** : ภูมิภาคเอเชียใต้ ทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ติดกับทิเบต (ประเทศจีน) ส่วนที่เหลือติดกับประเทศอินเดีย
- **พื้นที่** : 38,394 ตารางกิโลเมตร
- **เมืองหลวง** : กรุงทิมพู (Thimpu)
- **เมืองสำคัญอื่น ๆ** :
 - เมืองพาโร (Paro) ซึ่งเป็นที่ตั้งของสนามบินนานาชาติ
 - เมืองพุนาคา (Punakha) ซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่า
- **สกุลเงิน** : กุลตรัม (Nhutrum)
[อัตราแลกเปลี่ยน 1 กุลตรัม = 0.42 บาท]

ข้อมูลทั่วไปของราชอาณาจักรภูฏาน

ธงชาติ

- **สีเหลือง** ครึ่งบนของธงชาติ หมายถึง พระราชอำนาจแห่งพระมหากษัตริย์ เป็นสีที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางโลกและทางธรรม
- **สีส้ม** ครึ่งล่างของธงชาติ หมายถึง การปฏิบัติธรรมและความเลื่อมใสและศรัทธาของชาวภูฏานที่มีต่อศาสนาพุทธ
- **มังกร** ที่อยู่ตรงกลางของธงชาติ หมายถึง ประเทศดรุกยูล มีความหมายว่าดินแดนแห่งมังกรสายฟ้า ซึ่งเป็นชื่อของประเทศภูฏานในภาษาซองกา ตัวมังกรมีสีขาวยุติธรรม แสดงออกถึงความจงรักภักดีของคนทุกเชื้อชาติ ทุกภาษาที่อยู่ในประเทศนี้ ทำหน้าที่มังกรกำลังอำปอกคำรามนั้น สื่อถึงความมีอำนาจน่าเกรงขามของเหล่าพระผู้เป็นเจ้าทั้งชายและหญิงที่ปกป้องภูฏาน

ภูมิประเทศของภูฏาน

ภูมิประเทศ

ภูฏานไม่มีทางออกทะเล (land-locked)

ภูมิประเทศ แบ่งได้ 3 ลักษณะ :

- เทือกเขาสูงตอนเหนือที่เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาหิมาลัย (จุดที่สูงที่สุด 7,570 เมตร)
- ที่ลาดเชิงเขาตอนกลางของประเทศ(ระดับความสูง 1,100-2,600 เมตร)
- ที่ราบทางตอนใต้ (ระดับความสูง 300-1,600 เมตร)

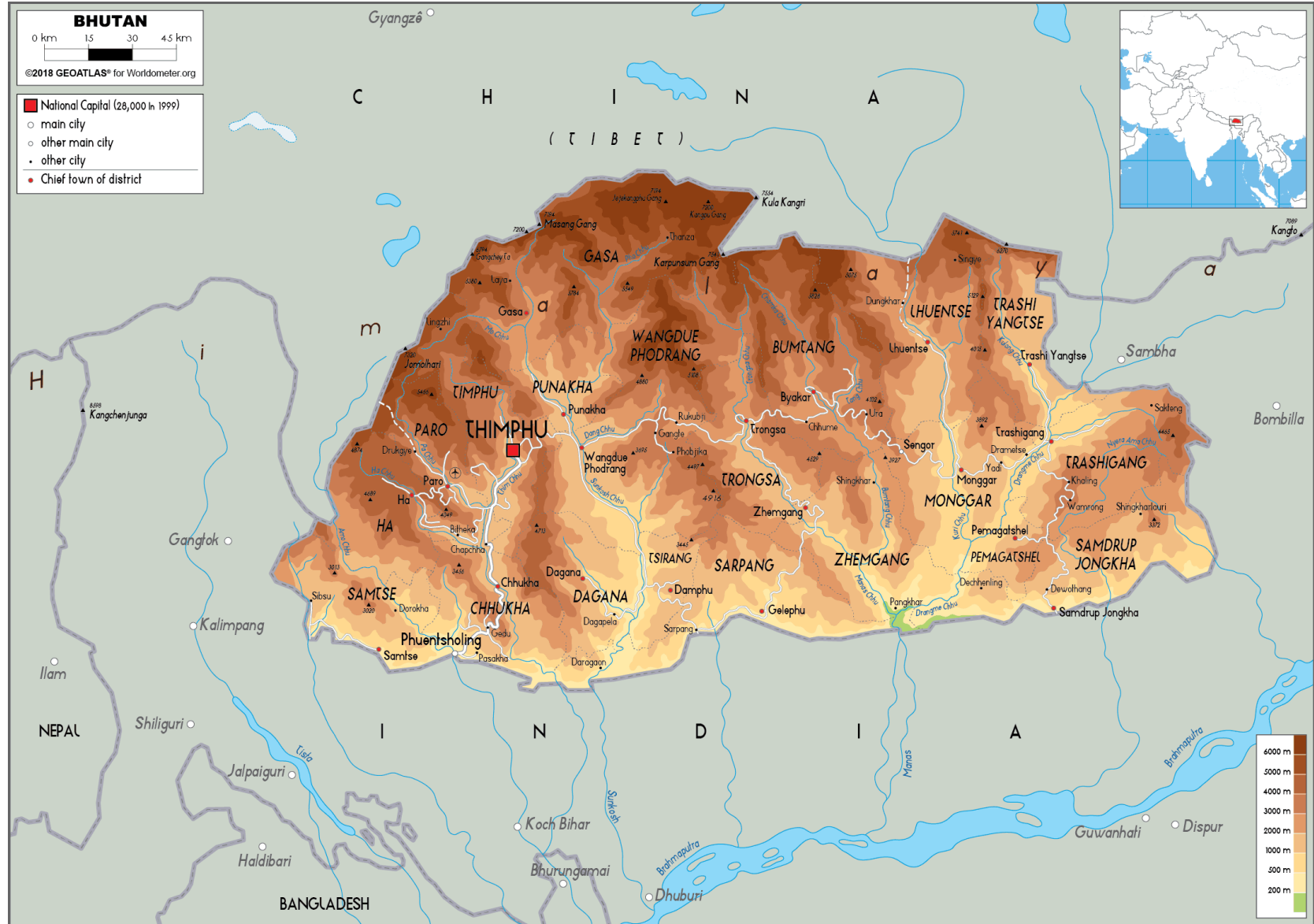

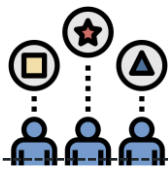
การใช้พื้นที่

พื้นที่ชลประทาน : 320 ตารางกิโลเมตร

การใช้พื้นที่ :

- พื้นที่เกษตรกรรม ร้อยละ 13.6 โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่เพาะปลูกได้ ร้อยละ 2.6 พื้นที่ปลูกพืชถาวร ร้อยละ 0.3 และพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 10.6
- พื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ 85.5
- อื่นๆ ร้อยละ 0.9

เชื้อชาติ

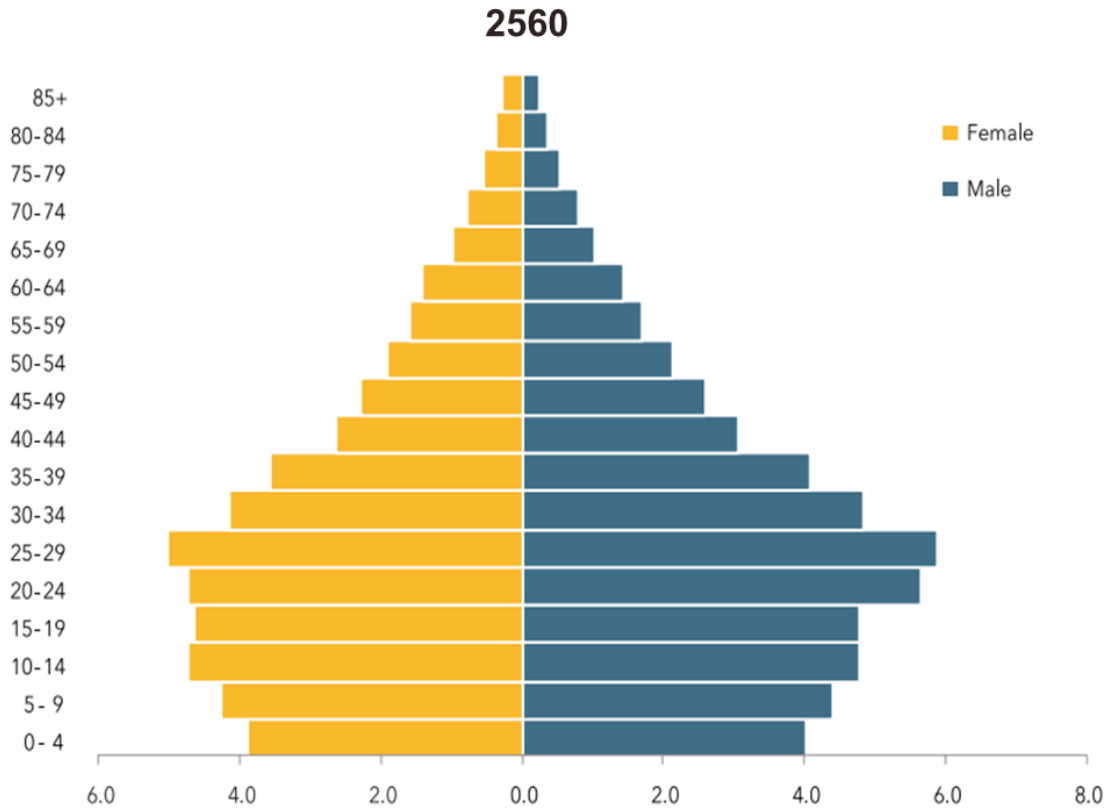
งาลอบ (Ngalops) เป็นชนเชื้อสายทิเบต ส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันตก

โลซาม (Lhotshams) เป็นชนเชื้อสายเนปาล ส่วนใหญ่อยู่ทางภาคใต้

ชาร์คอป (Sharchops) เป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิม ส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออก

ประชาชนและสังคมของภูฏาน

จำนวนประชากร

779,900 คน

ภาษา

- ภาษาซองกา (Dzongkha) เป็นภาษาราชการ
- ภาษาอังกฤษ (ธุรกิจและการศึกษา)
- ภาษาทิเบตและภาษาเนปาล ใช้ในบางพื้นที่

ศาสนา

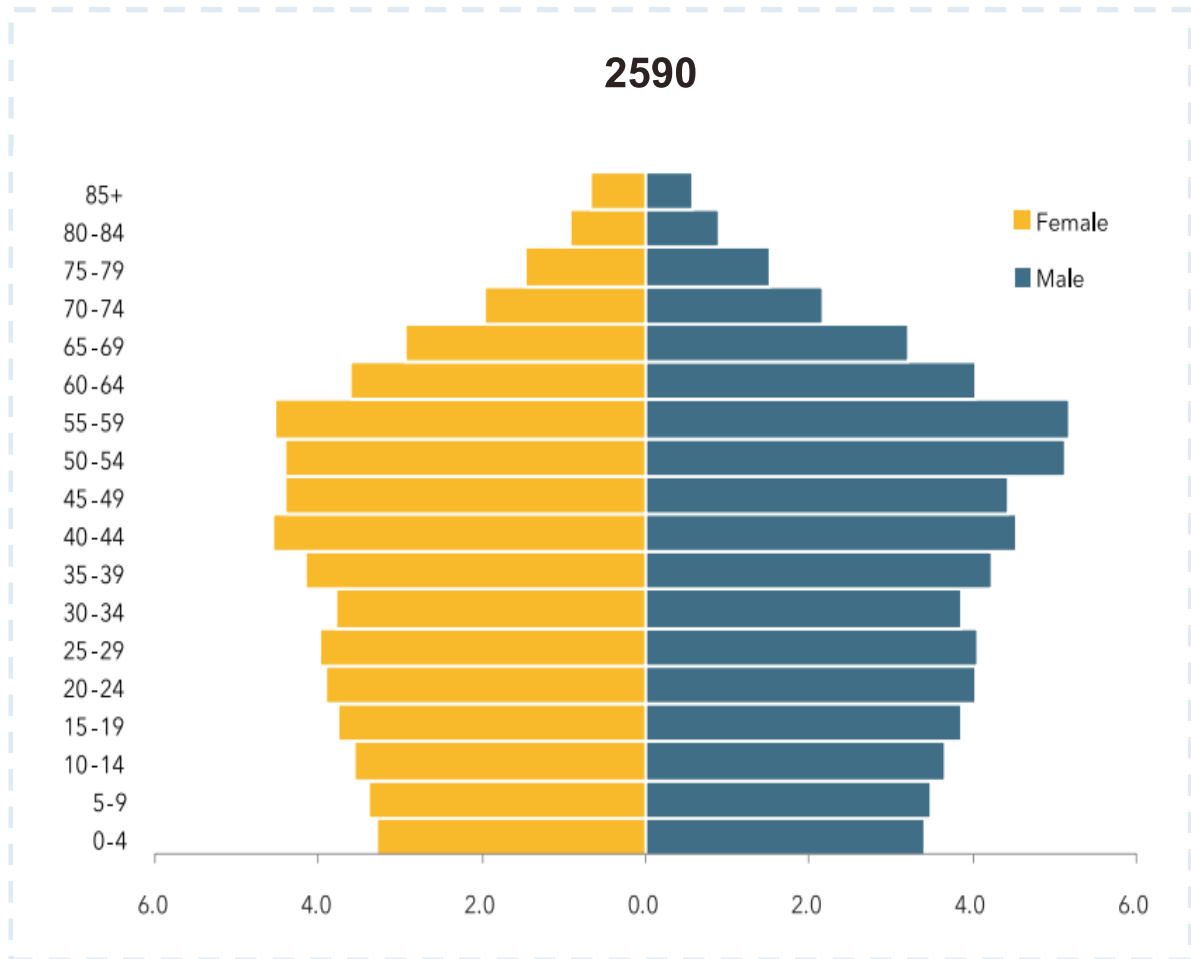
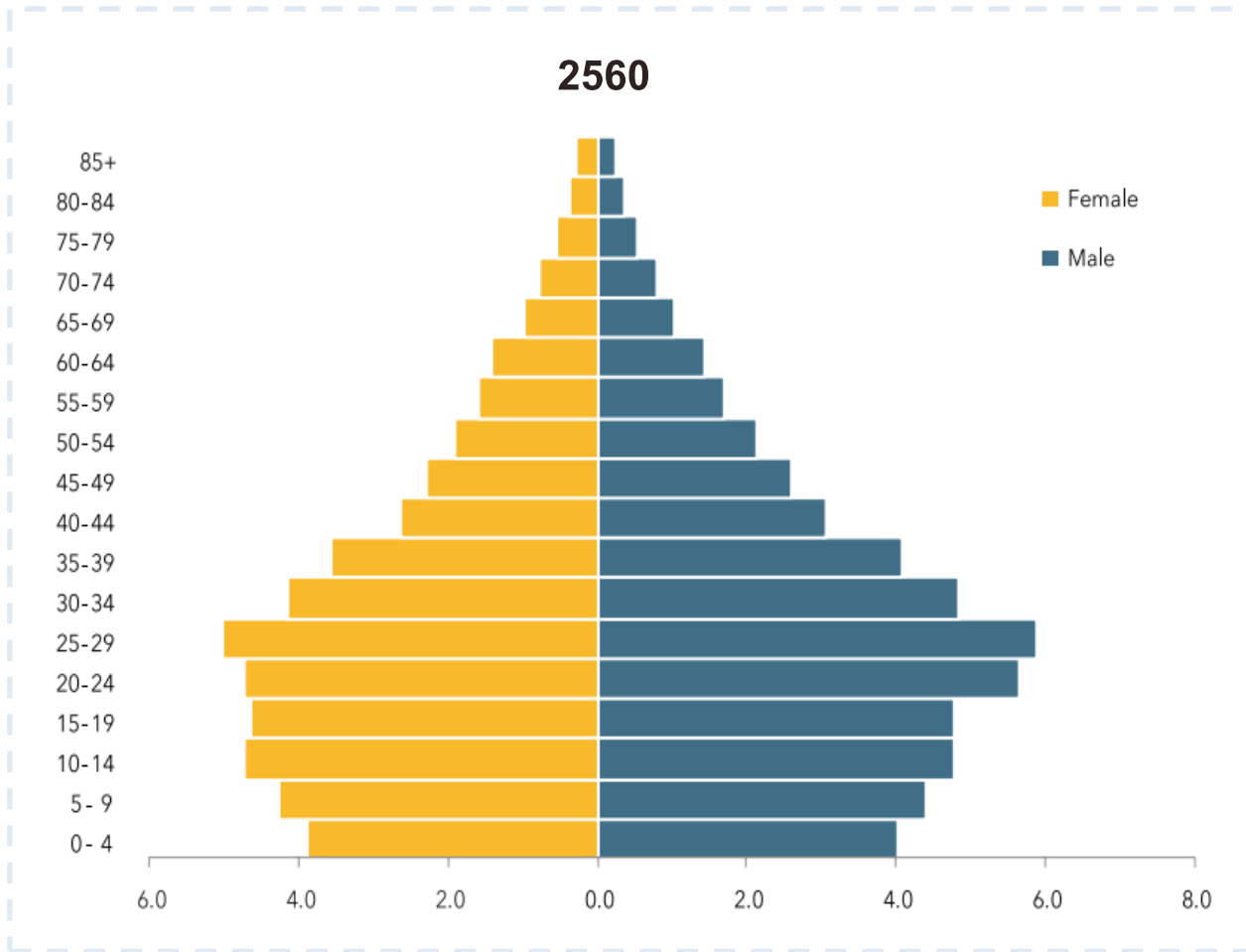
- 75% ศาสนาพุทธมหายาน นิกายยูปา (Kagyupa) ซึ่งมีลามาเหมือนทิเบต
- 22% ศาสนาฮินดู
- 3% ศาสนาอื่นๆ

โครงสร้างประชากรของภูฏาน

- ปัจจุบัน ประชากรชาวภูฏานมีจำนวนรวมทั้งสิ้น **782,603 คน** (ข้อมูลจาก World Population Review)
- รายงานของ National Statistics Bureau of Bhutan คาดการณ์ว่าจำนวนประชากรของภูฏานจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เพิ่มในอัตราที่ช้ากว่าในอดีตที่ผ่านมา โดยประชากรที่อยู่อาศัยในภูฏานคาดว่าจะมี **884,000 คน** ภายในปี **2590**

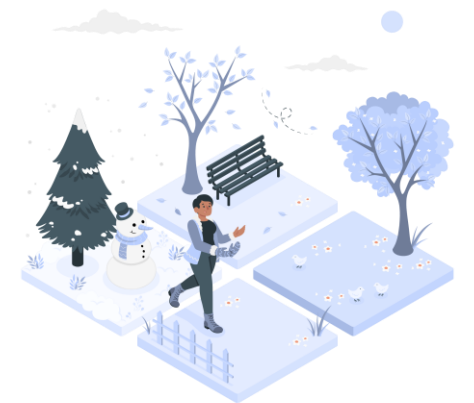
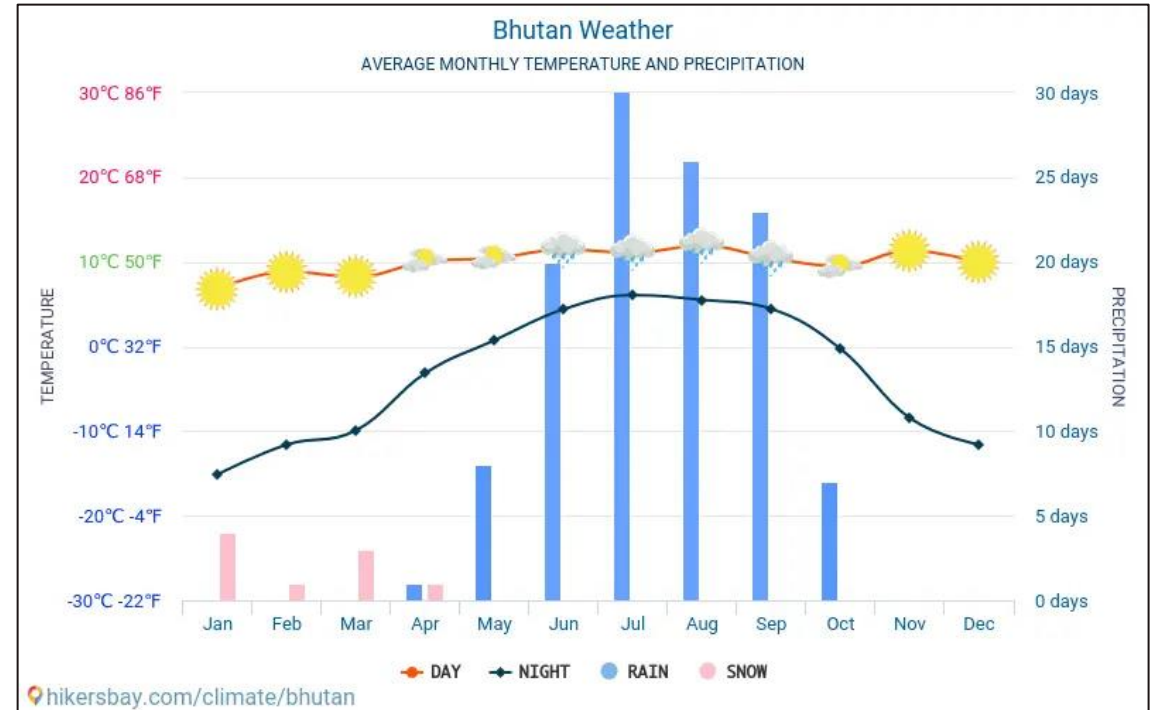
ภูมิอากาศของภูฏาน

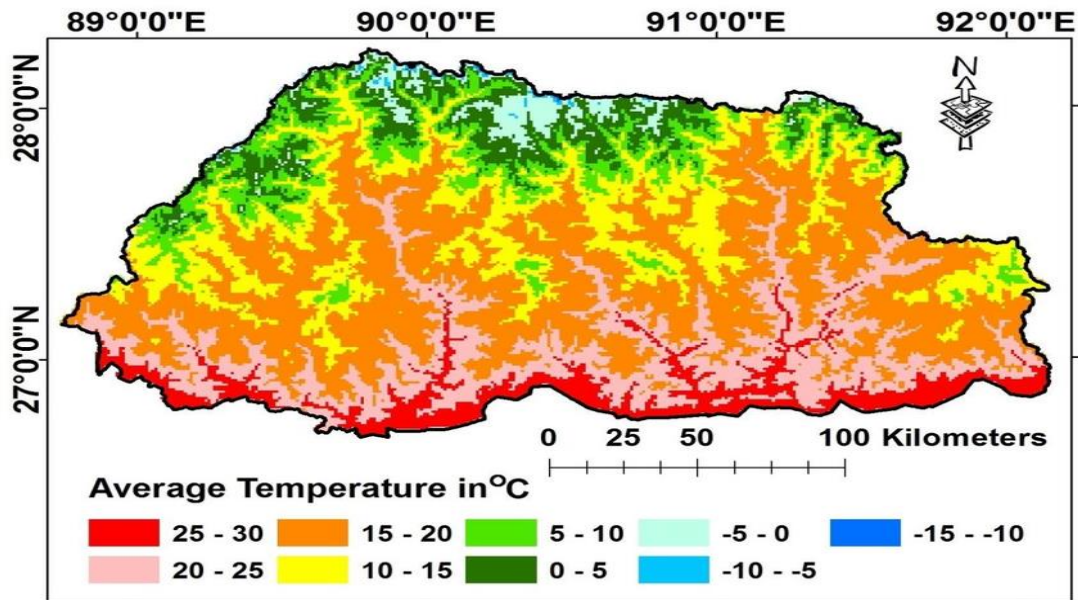

- **ภูมิอากาศ :** สภาพภูมิอากาศแบบกึ่งร้อนฝนตกชุก ยกเว้นตอนเหนือซึ่งเป็นภูเขาสูงทำให้มีอากาศหนาวในเขตเทือกเขา อากาศตอนกลางวัน 15-25 องศาเซลเซียส กลางคืน 5-10 องศาเซลเซียส

- **ฤดูกาล :**

- **ฤดูใบไม้ผลิ** มี.ค.-พ.ค. อากาศจะอบอุ่นและอาจมีฝนประปราย
- **ฤดูร้อน** มิ.ย.-ส.ค. จะมีพายุฝน และตามเทือกเขาจะเขียวชอุ่ม
- **ฤดูใบไม้ร่วง** ก.ย.-พ.ย. อากาศจะเย็น ท้องฟ้าแจ่มใสเหมาะแก่การเดินทาง
- **ฤดูหนาว** ธ.ค.-ก.พ. อากาศเย็นจัดตอนกลางคืน และรุ่งเช้ามีหมอกหนาเป็นบางครั้งโดยเฉพาะในช่วง ม.ค. และอาจมีหิมะตกบ้าง

- การเข้าร่วมความตกลงทางสิ่งแวดล้อมระดับนานาชาติ :

พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol), ความตกลงปารีส (Paris Agreement), สนธิสัญญาห้ามทดลองอาวุธนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (CTBT) เป็นต้น

- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม :

- การพังทลายของหน้าดิน
- การเข้าถึงน้ำดื่มที่จำกัด
- การอนุรักษ์สัตว์ป่า
- มลพิษทางอุตสาหกรรม
- การกำจัดของเสีย

กษัตริย์และนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของประเทศภูฏาน

พระมหากษัตริย์

สมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก
ดำรงตำแหน่ง : 14 ธันวาคม 2549

นายกรัฐมนตรี

นายโลเท เซอริง (Lotay Tshering)
ดำรงตำแหน่ง : 7 พฤศจิกายน 2561

สภาพทางการเมือง

ระบอบประชาธิปไตย โดยพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศและมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำประเทศ คณะรัฐมนตรีจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี

- ในอดีต ประเทศภูฏานมีระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นทั้งประมุขของรัฐและหัวหน้ารัฐบาล
- ในปีพ.ศ. 2541 ได้เปลี่ยนระบบการบริหารราชการแผ่นดินให้มีหัวหน้ารัฐบาลและสภาคณะรัฐมนตรีขึ้นบริหารประเทศ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล
- เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ.2548 มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งวันดังกล่าวได้กลายเป็นวันชาติของภูฏาน
- ปัจจุบัน ภูฏานมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญอย่างสมบูรณ์ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551 โดยในปีดังกล่าวมีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกในวันที่ 24 มีนาคม

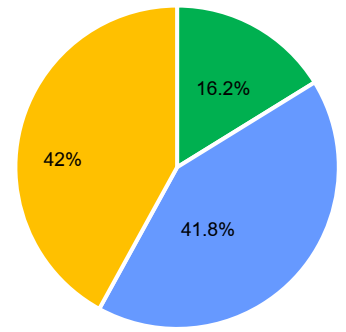
GDP : \$2.315 billion (2020)
 GDP per Capita : \$3,000.78 (2020)
 GDP at PPP : \$9.32 billion (2021)
 Real GDP Growth : 4.1% (2021)
 GDP per Capita (at PPP) : \$15,507 (2021)

World Ranking (2018)
 GDP at PPP : 161th
 GDP per Capita : 90th
 (at PPP)
 Real GDP Growth : 112th

GDP – Composition

By Sector of Origin

■ Agriculture ■ Industry ■ Services

Unemployment Rate

4.33% (2021)

Population

779,900 (2021)

12.62 %

Inflation Rate
(2021)

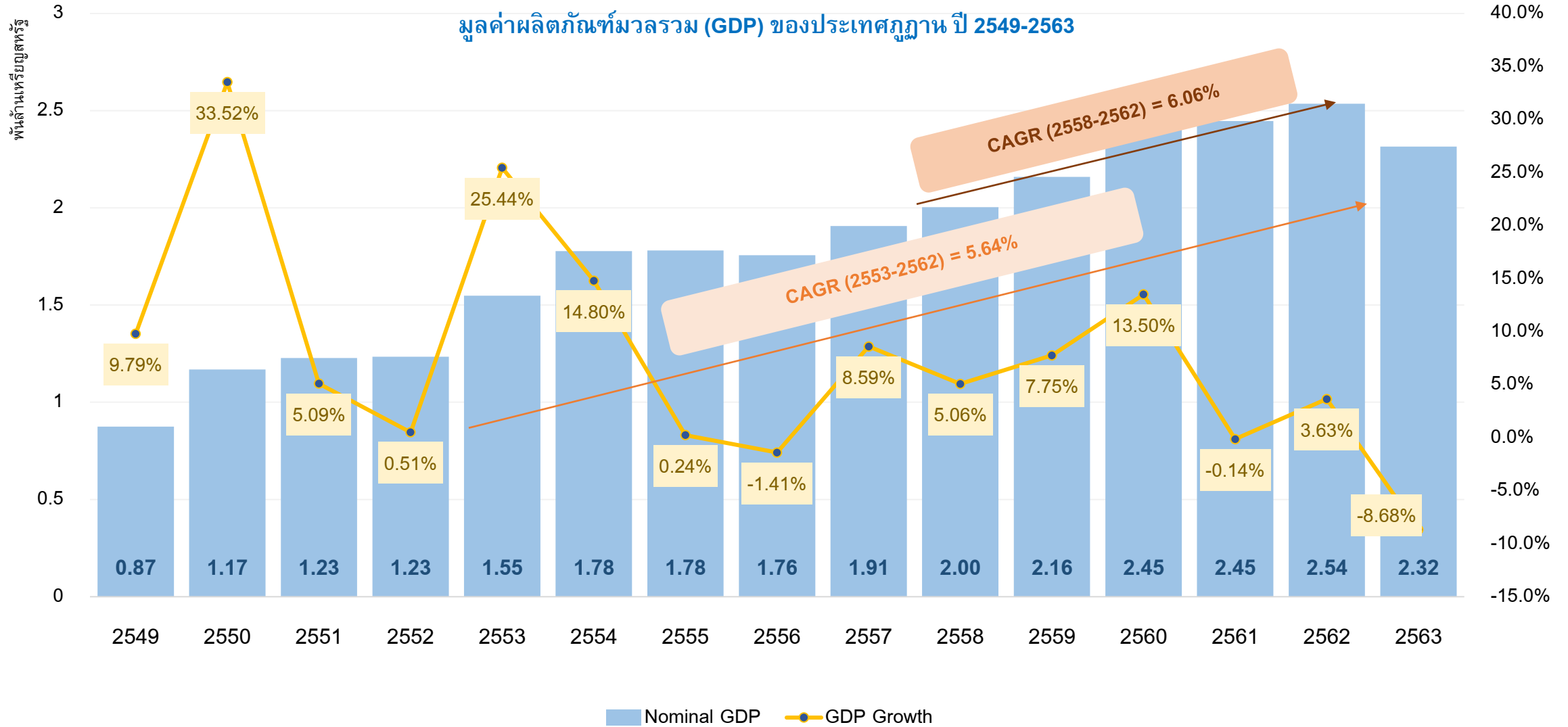

3

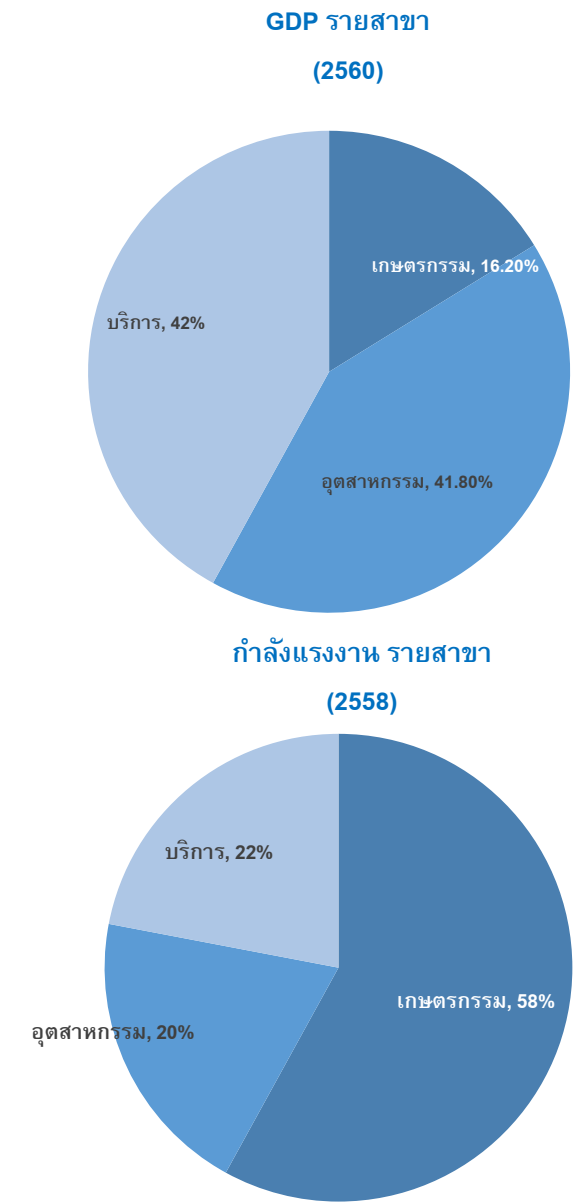
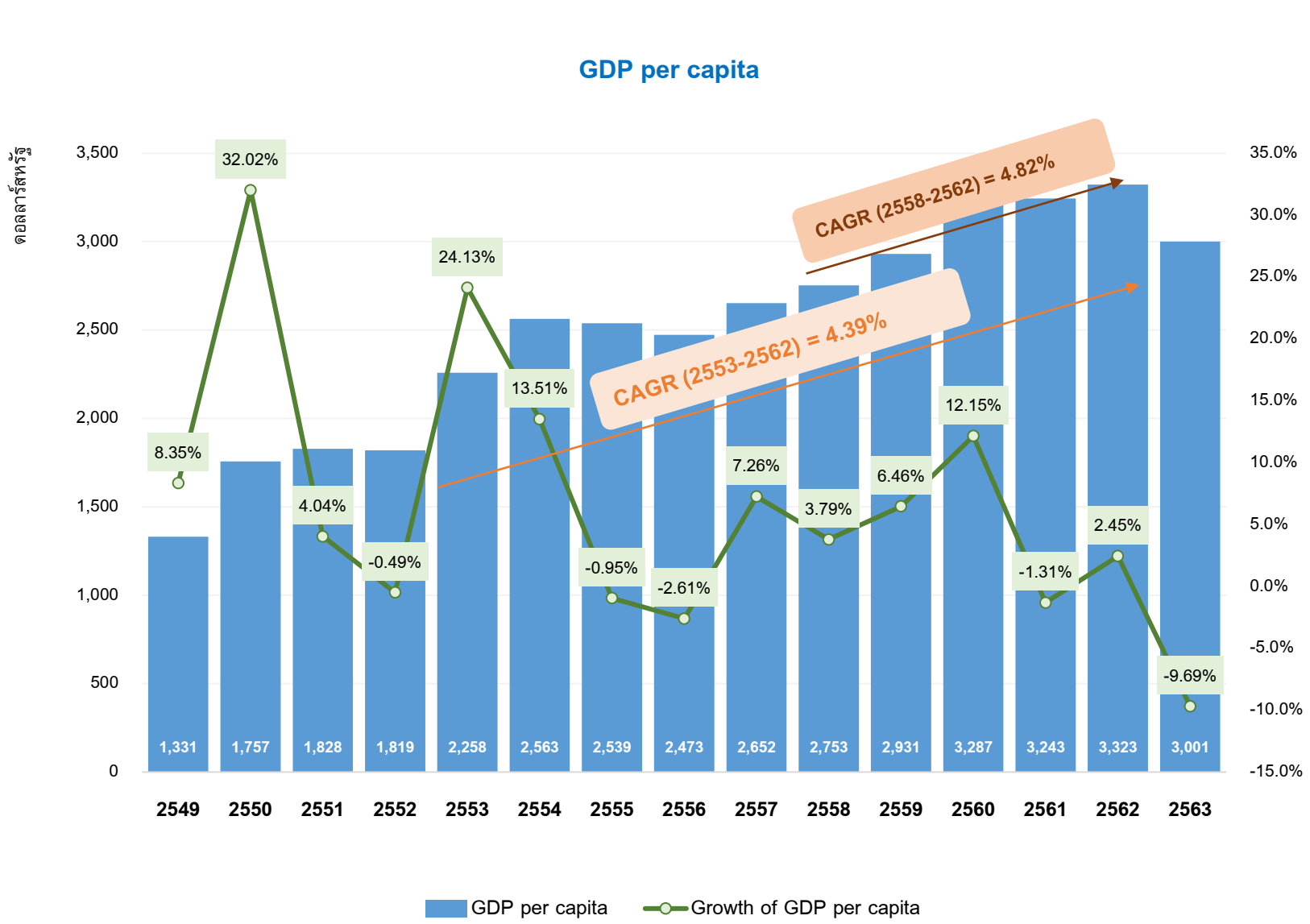
Airports

ขนาดเศรษฐกิจของภูฏานมีทิศทางขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

GDP ของประเทศไทยมาจากภาคการบริการมากที่สุด ขณะที่กำลังแรงงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมมากที่สุด

ทรัพยากรธรรมชาติของภูฏาน

ทรัพยากรธรรมชาติ

โตโลไมต์

ถ่านหิน

ยิปซัม

หินอ่อน

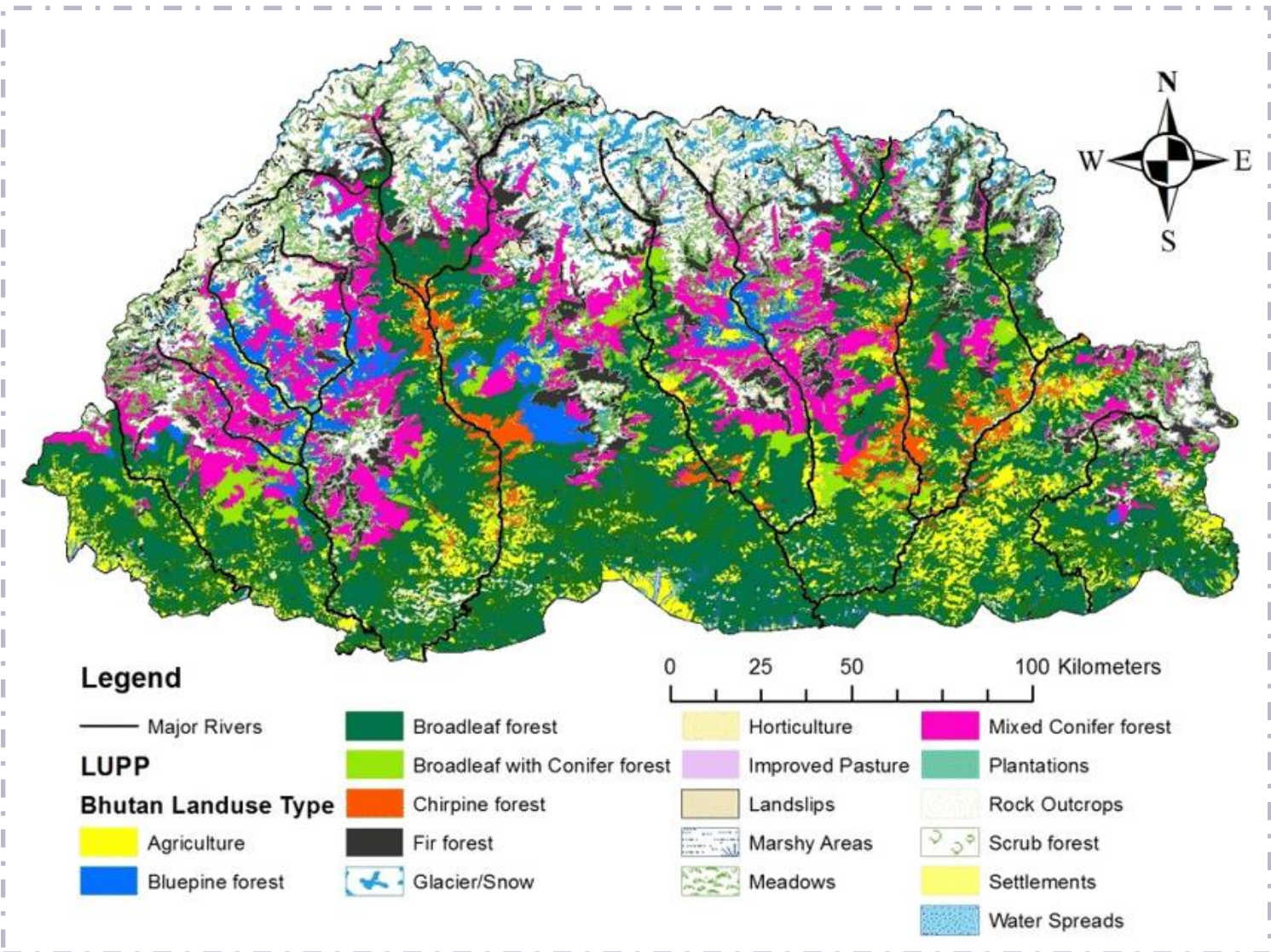
หินปูน

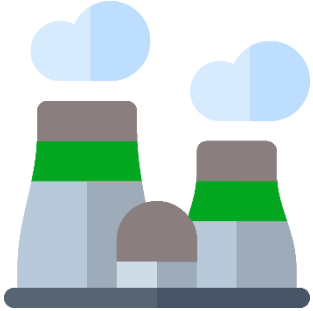
พลังน้ำ

ไม้

โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและโทรคมนาคม

ไฟฟ้า

ปริมาณไฟฟ้าย่อยละ 98.9 ของภูฏานมาจากโรงงานไฟฟ้าพลังน้ำ การลงทุนในโครงการระบบไฟฟ้าทำให้ร้อยละ 40 ของครัวเรือนในภูฏานมีไฟฟ้าใช้

น้ำ

ภูฏานมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สะอาดมาก จากธารน้ำแข็งสู่แม่น้ำ ไหลเชื่อมโยงประเทศ ส่งน้ำไปทั่วประเทศกว่า 73,000 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ทำให้ร้อยละ 98 ของประชากรในเมืองสามารถเข้าถึงน้ำสะอาดที่ดื่มได้

โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต

- ภูฏานมีโทรศัพท์พื้นฐานให้บริการประมาณ 27,000 เลขหมาย (ร้อยละ 3.68 ของประชากรทั่วประเทศ) โดยการใช้งานส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในชุมชนเมือง แต่ในชนบทให้บริการน้อยมาก ในส่วนของโทรศัพท์เคลื่อนที่มี 560,000 เลขหมาย (ร้อยละ 76.33 ของประชากรทั่วประเทศ) โทรศัพท์เคลื่อนที่เปิดให้บริการเมื่อปี 2546 โดยมีผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ทั้งหมด 2 ราย ได้แก่ (1.) Bhutan Telecom เป็นรัฐวิสาหกิจ ควบคุมโดยกระทรวงการสื่อสารให้บริการทั้งโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือเรียกว่า B-Mobile (2.) Tashi Cell ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่บริการโทรศัพท์ต่างประเทศและโทรสารเชื่อมต่อทางแผ่นดินและคลื่นความถี่สูงผ่านประเทศอินเดียมีดาวเทียม 1 ดวง คือ Intelsat (ปี 2555)
- ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมีประมาณ 370,423 คน โดย DRUKNET ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยรัฐบาลจัดตั้ง Bhutan Communications Authority (BCA) เป็นหน่วยงานที่ควบคุมระบบโทรคมนาคม

การคมนาคมขนส่งของภูฏาน

เนื่องจากภูฏานมีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเนินเขาและภูเขาสูงชัน ทुरกันดาร ทำให้การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมใช้
งบประมาณสูง และดำเนินไปด้วยความยากลำบากชาวภูฏาน จึงนิยมใช้การเดินทางเท้า และใช้สัตว์ในการเดินทาง เช่น ม้า ลา ล่อ

โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางบก

- ภูฏานมีถนนความยาว 8,050 กิโลเมตร (ถนนเทคอนกรีต 4,991 กิโลเมตร ถนนไม่เทคอนกรีต 3,059 กิโลเมตร)
- ระบบรถไฟ กำลังดำเนินการก่อสร้างเส้นทางรถไฟระหว่างเมือง Hashimara ในอินเดีย กับเมือง Toribari มีความยาว 18 กิโลเมตร

โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ

- ภูฏานมีสนามบิน 3 แห่ง
- Paro Airport สนามบินนานาชาติแห่งเดียวของภูฏาน
- Yongphulla Airport เป็นสนามบินภายในประเทศ
- Bumthang Airport เป็นสนามบินภายในประเทศ

โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางน้ำ

เนื่องจากภูฏานไม่มีท่าเรือภายในเขตชายแดน จึงต้องใช้ท่าเรือของอินเดียที่ Kolkata และของ บังกลาเทศที่ Chittagong

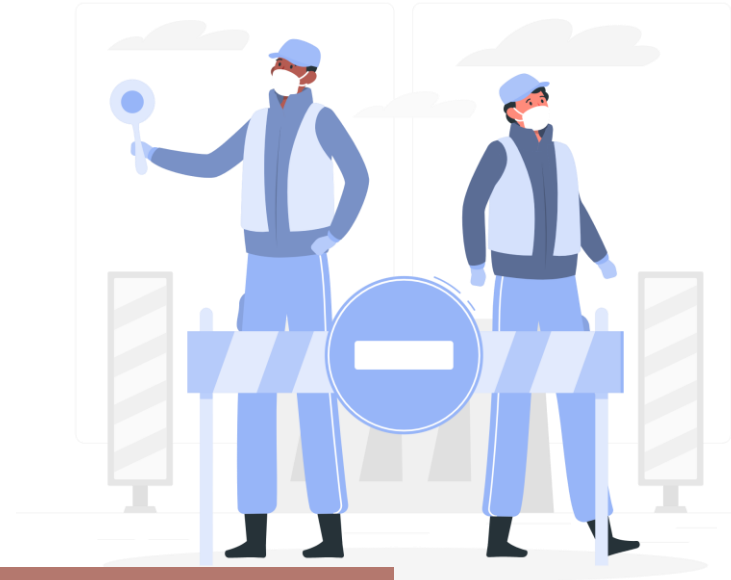

การทหารและความมั่นคงของภูฏาน

กองทัพภูฏาน (Bhutan Royal Army)

- ประกอบด้วย ทหารบก, ทหารราชองครักษ์ และตำรวจ
- ไม่มีทหารเรือ
- ทหารอากาศมีขนาดเล็ก และผนวกอยู่ในทหารบก โดยมีอินเดียให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมอาวุธยุทโธปกรณ์และการป้องกันทางอากาศของน่านฟ้าภูฏาน
- งบประมาณด้านการทหารคิดเป็นร้อยละ 1 ของ GDP

ประเด็นปัญหาด้านความมั่นคงที่สำคัญ

ภูฏานและจีนยังคงมีความขัดแย้งในการกำหนดเส้นเขตแดน เนื่องจากขาดหลักเขตแดนและสนธิสัญญาแบ่งเขตดินแดนที่ชัดเจน

การเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นพิเศษ หลังจากพบว่ามีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์มือถือ

ปัญหาผู้อพยพชาว Lhotshampa จากเนปาลอาศัยอยู่ตามชายแดนเนปาลและภูฏานในค่ายผู้อพยพจำนวน 7 แห่ง โดยภูฏานยังไม่ยอมรับผู้อพยพทั้งหมดกลับ

ประเด็นข้ามชาติ (Transnational Issues) ของภูฏาน

ความเป็นมา

- ชาวเนปาลกลุ่มเล็กๆ กลุ่มแรกอพยพมาจากเนปาลตะวันออกในช่วงปลายศตวรรษที่สิบเก้าและต้นศตวรรษที่ยี่สิบ จุดเริ่มต้นของการย้ายถิ่นฐานของเนปาลส่วนใหญ่ใกล้เคียงกับการพัฒนาทางการเมืองของภูฏาน
- ผู้อพยพจากเนปาลและอินเดียยังคงเดินทางเข้าสู่ภูฏานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1960 เมื่อแผนพัฒนา 5 ปีฉบับแรกของภูฏานเริ่มต้นขึ้น หลายคนเข้ามาเป็นคณงานก่อสร้าง
- รัฐบาลพยายามที่จะจำกัดการย้ายถิ่นฐานและจำกัดที่อยู่อาศัยและการจ้างงานของชาวเนปาลในภาคใต้ มาตรการการเปิดเสรีในทศวรรษ 1970 และ 1980 สนับสนุนการแต่งงานระหว่างกันและให้โอกาสในการบริการสาธารณะเพิ่มขึ้น รัฐบาลอนุญาตให้ชาวเนปาลอพยพภายในมากขึ้นเพื่อแสวงหาการศึกษาที่ดีขึ้นและโอกาสทางธุรกิจ
- ในปี ค.ศ.1988 รัฐบาลได้กล่าวหาว่าชาวเนปาลจำนวนมากว่าเป็นผู้อพยพผิดกฎหมาย ผู้นำท้องถิ่น Lhotshampa ตอบโต้ด้วยการชุมนุมต่อต้านรัฐบาล
- ในปี 1989 รัฐบาลภูฏานประกาศใช้การปฏิรูปที่ส่งผลกระทบต่อ Lhotshampa ประการแรก คือ การยกระดับสถานะของการแต่งกายประจำชาติของ Driglam namzha จากที่แนะนำกลายเป็นข้อบังคับ พลเมืองทุกคนรวมทั้ง Lhotshampa จะต้องปฏิบัติตามระเบียบการแต่งกายในที่สาธารณะในช่วงเวลาทำการ พระราชกฤษฎีกานี้ไม่พอใจโดย Lhotshampa ผู้ซึ่งกล่าวว่าถูกบังคับให้สวมเสื้อผ้าของชนกลุ่มใหญ่ของ Ngalong ประการที่สอง รัฐบาลตัดภาษาเนปาลออกจากการสอนในโรงเรียน เพื่อสนับสนุนของคาซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ สิ่งนี้ทำให้ Lhotshampa แยกแยก หลายคนไม่รู้จักรัก Dzongkha เลย

ปัญหาการขับไล่

- นับตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา Lhotshampa กว่า 100,000 คนถูกบังคับให้ออกจากภูฏานโดยรัฐบาลกล่าวหาว่าเป็นคนต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย ระหว่างปี ค.ศ.1988-1993 มีผู้กล่าวหาว่ามีการกดขี่ทางชาติพันธุ์และการเมืองหลายพันคน ในปี 1990 เหตุการณ์ความไม่สงบของกลุ่มชาติพันธุ์ที่รุนแรงและการประท้วงต่อต้านรัฐบาลในภาคใต้ของภูฏานกดดันให้มีประชาธิปไตยมากขึ้นและเคารพสิทธิของชนกลุ่มน้อย ในปีนั้นพรรคประชาชนภูฏานซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็น Lhotshampa เริ่มใช้ความรุนแรงต่อรัฐบาลภูฏาน จากเหตุการณ์ความไม่สงบนี้ ผู้คนหลายพันคนหนีออกจากภูฏาน หลายคนเข้าค่ายผู้ลี้ภัยเจ็ดแห่งของเนปาล ประมาณ 105,000 คน อาศัยอยู่ตามชายแดนเนปาลและภูฏานในค่ายผู้อพยพจำนวน 7 แห่ง โดยภูฏานยังไม่ยอมรับผู้อพยพทั้งหมดกลับโดยอ้างว่า ไม่มีอัตลักษณ์ของชาวภูฏาน

เหตุการณ์ปัจจุบัน

- ในปี 2007 ชาว Lhotshampas ส่วนใหญ่หรือผู้ลี้ภัยภูฏานถูกอพยพไปยังประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกา, แคนาดา, ออสเตรเลีย, สหราชอาณาจักร และประเทศอื่นๆ ในยุโรป
- ในปี 2021 จำนวน Lhotshampa ในเนปาลนั้นต่ำกว่าในสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่นๆ ที่พวกเขาตั้งถิ่นฐานอย่างมีนัยสำคัญ

Agenda

1. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

2. ผลการศึกษาเบื้องต้น

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูฏาน
- ข้อมูลการค้าและการลงทุนของภูฏาน
- นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภูฏาน
- รูปแบบการจัดทำความตกลงการค้าของภูฏาน
- ผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน
- สินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สถิติและแนวโน้มการค้าระหว่างประเทศของไทยในปี 2564

\$267,492 MILLION **4.04%**

TOTAL VALUE OF EXPORTS 15-YEAR CAGR (2017 – 2021)

4.58% **\$269,102 MILLION**

15-YEAR CAGR (2017 – 2021) TOTAL VALUE OF IMPORTS

FTA partners	Total Value of Exports (\$ million)		Shared (%)		15-Year CAGR		Shared (%)		Total Value of Imports (\$ million)	
	Value	Bar	Value	%	Value	%	Value	%	Value	Bar
	64,161	[Bar]	23.99%	4.89%	[Flag]	4.29%	18.11%		48,745	[Bar]
	36,689	[Bar]	13.72%	6.66%	[Flag]	10.26%	24.77%		66,646	[Bar]
	24,633	[Bar]	9.21%	2.21%	[Flag]	1.24%	13.26%		35,690	[Bar]
	11,447	[Bar]	4.28%	1.98%	[Flag]	4.94%	1.06%		2,846	[Bar]
	10,729	[Bar]	4.01%	4.56%	[Flag]	3.56%	2.39%		6,442	[Bar]
	8,447	[Bar]	3.16%	8.06%	[Flag]	8.40%	2.39%		6,433	[Bar]
	5,818	[Bar]	2.17%	4.86%	[Flag]	4.23%	3.69%		9,928	[Bar]
	1,860	[Bar]	0.70%	8.18%	[Flag]	5.11%	0.31%		829	[Bar]
	600	[Bar]	0.22%	4.65%	[Flag]	5.30%	0.21%		554	[Bar]
	338	[Bar]	0.13%	8.00%	[Flag]	4.14%	0.06%		152	[Bar]
Regional integration										
	143,891	[Bar]	53.79%	4.74%	[RCEP]	5.09%	62.53%		168,280	[Bar]
	76,000	[Bar]	28.41%	3.24%	[CPTPP]	2.41%	26.89%		72,351	[Bar]
	192,835	[Bar]	72.09%	4.35%	[FTAAP]	4.77%	70.90%		190,784	[Bar]
Other major trading partners										
	41,351	[Bar]	15.46%	5.57%	[USA]	3.04%	5.43%		14,624	[Bar]
	21,318	[Bar]	7.97%	1.24%	[EU]	4.02%	6.78%		18,240	[Bar]
	4,588	[Bar]	1.72%	2.33%	[Taiwan]	4.27%	3.91%		10,521	[Bar]
	3,429	[Bar]	1.28%	-0.26%	[UK]	2.12%	0.76%		2,053	[Bar]
	2,961	[Bar]	1.11%	5.92%	[South Africa]	2.39%	0.29%		783	[Bar]
	2,749	[Bar]	1.03%	1.51%	[UAE]	2.66%	3.67%		9,883	[Bar]
	1,680	[Bar]	0.63%	0.40%	[EFTA]	8.75%	2.13%		5,737	[Bar]
	66	[Bar]	0.02%	25.08%	[ASEAN]	0.00%	-36.80%		0.04	[Bar]
	24,625	[Bar]	6.65%	2.14%	Others	4.11%	5.90%		28,997	[Bar]

\$164,724 MILLION **4.64%**
TOTAL VALUE OF EXPORTS 15-YEAR CAGR (2017 – 2021)

Shared in total export value
61.58%

\$178,264 MILLION **5.18%**
TOTAL VALUE OF IMPORTS 15-YEAR CAGR (2017 – 2021)

Shared in total import value
66.24%

\$102,768 MILLION **3.18%**
TOTAL VALUE OF EXPORTS 15-YEAR CAGR (2017 – 2021)

Shared in total export value
38.42%

\$90,838 MILLION **3.53%**
TOTAL VALUE OF IMPORTS 15-YEAR CAGR (2017 – 2021)

Shared in total import value
33.76%

สถิติและแนวโน้มการค้าระหว่างประเทศของภูฏานในปี 2564

\$370.04 MILLION **1.39%**

TOTAL VALUE OF EXPORTS 15-year CAGR (2005 – 2021)

17.20% **\$1,128 MILLION**

15-year CAGR (2005 – 2021) TOTAL VALUE OF IMPORTS

Total Value of Exports (\$ thousand) | Shared (%) | 15-year CAGR

FTA Partner

15-year CAGR | Shared (%) | Total Value of Imports (\$ thousand)

Total Value of Exports (\$ thousand)	Shared (%)	15-year CAGR	FTA Partner	15-year CAGR	Shared (%)	Total Value of Imports (\$ thousand)
343,850	92.92%	3.87%	India	19.60%	76.95%	867,704
12,354	3.34%	-	Nepal	-	0.58%	6,498
1	0.00%	-17.97%	Sri Lanka	-	0.00%	38
76	0.02%	0.49%	Pakistan	-17.59%	-	2
			Bangladesh			
			Maldives			

ครอบคลุม **96.28%**
ของมูลค่าการส่งออกรวม

ครอบคลุม **77.53%**
ของมูลค่าการนำเข้ารวม

\$356.28 MILLION **4.13%**

TOTAL VALUE OF EXPORTS 15-year CAGR (2005 – 2021)

\$874.24 MILLION **19.65%**

TOTAL VALUE OF IMPORTS 15-year CAGR (2005 – 2021)

Regional Integration

Total Value of Exports (\$ thousand)	Shared (%)	15-year CAGR	Regional Integration	15-year CAGR	Shared (%)	Total Value of Imports (\$ thousand)
356,244	96.27%	3.30%	BIMSTEC	19.94%	83.36%	939,948
934	0.25%	-20.73%	ASEAN	25.16%	6.82%	76,890
3,062	0.83%	-13.91%	RCEP	15.93%	18.51%	208,739
1,360	0.37%	2.85%	CPTPP	3.05%	2.06%	23,274
8,478	2.29%	14.33%	EU-27	2.32%	1.82%	20,527

Non-FTA Partner

Total Value of Exports (\$ thousand)	Shared (%)	15-year CAGR	Non-FTA Partner	15-year CAGR	Shared (%)	Total Value of Imports (\$ thousand)
11	0.00%	18.68%	China	23.93%	9.65%	108,762
39	0.01%	-36.80%	Thailand	25.08%	5.83%	65,708
1,680	0.45%	36.75%	Korea	9.41%	0.98%	11,035
862	0.23%	-	Singapore	-	0.83%	9,406
314	0.08%	-6.30%	Japan	-4.25%	0.69%	7,832
6,159	1.66%	77.49%	Italy	9.85%	0.24%	2,737
4,689	1.27%	-18.18%	Others	4.83%	4.24%	47,836

ครอบคลุม **3.72%**
ของมูลค่าการส่งออกรวม

ครอบคลุม **22.47%**
ของมูลค่าการนำเข้ารวม

\$13.75 MILLION **-13.38%**

TOTAL VALUE OF EXPORTS 15-year CAGR (2005 – 2021)

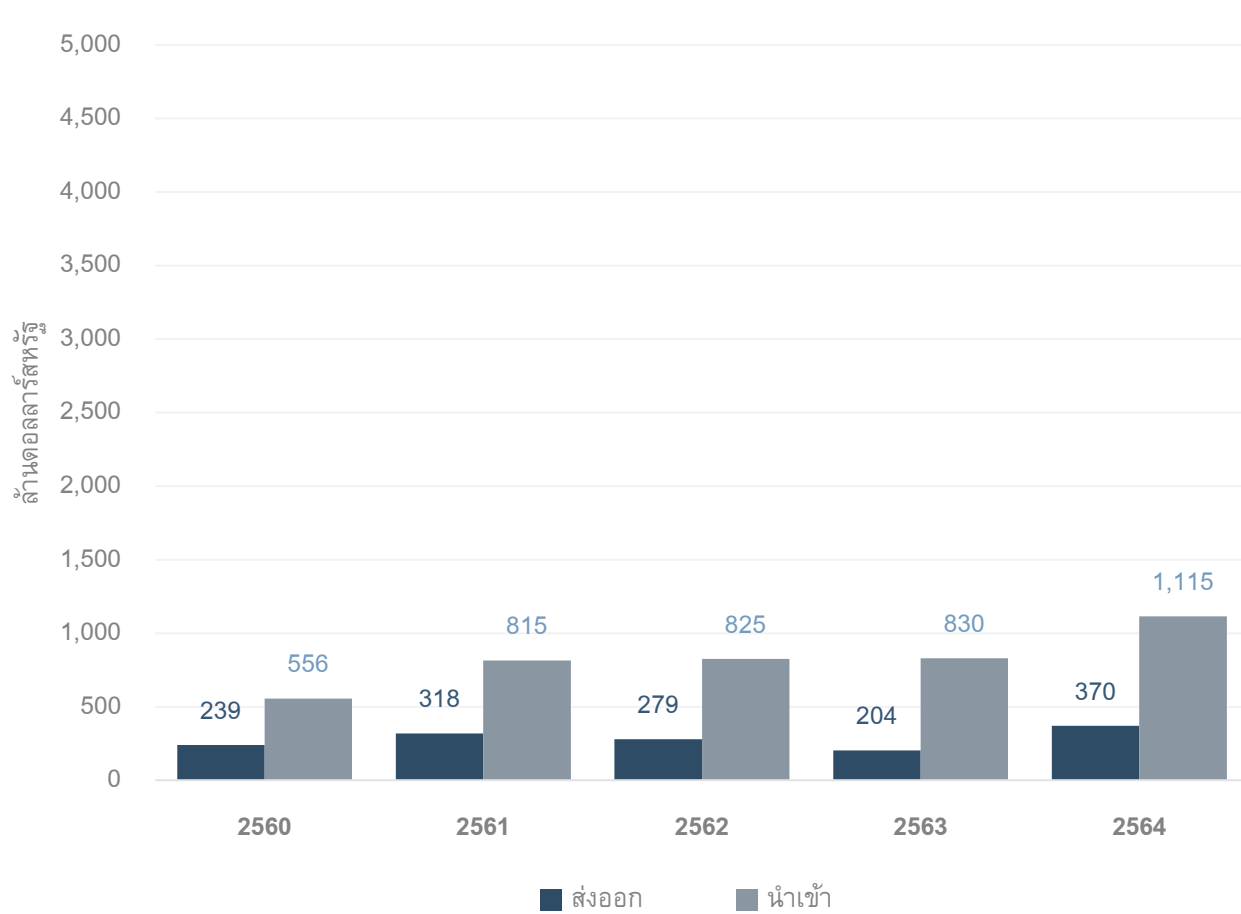
\$253.32 MILLION **12.09%**

TOTAL VALUE OF IMPORTS 15-year CAGR (2005 – 2021)

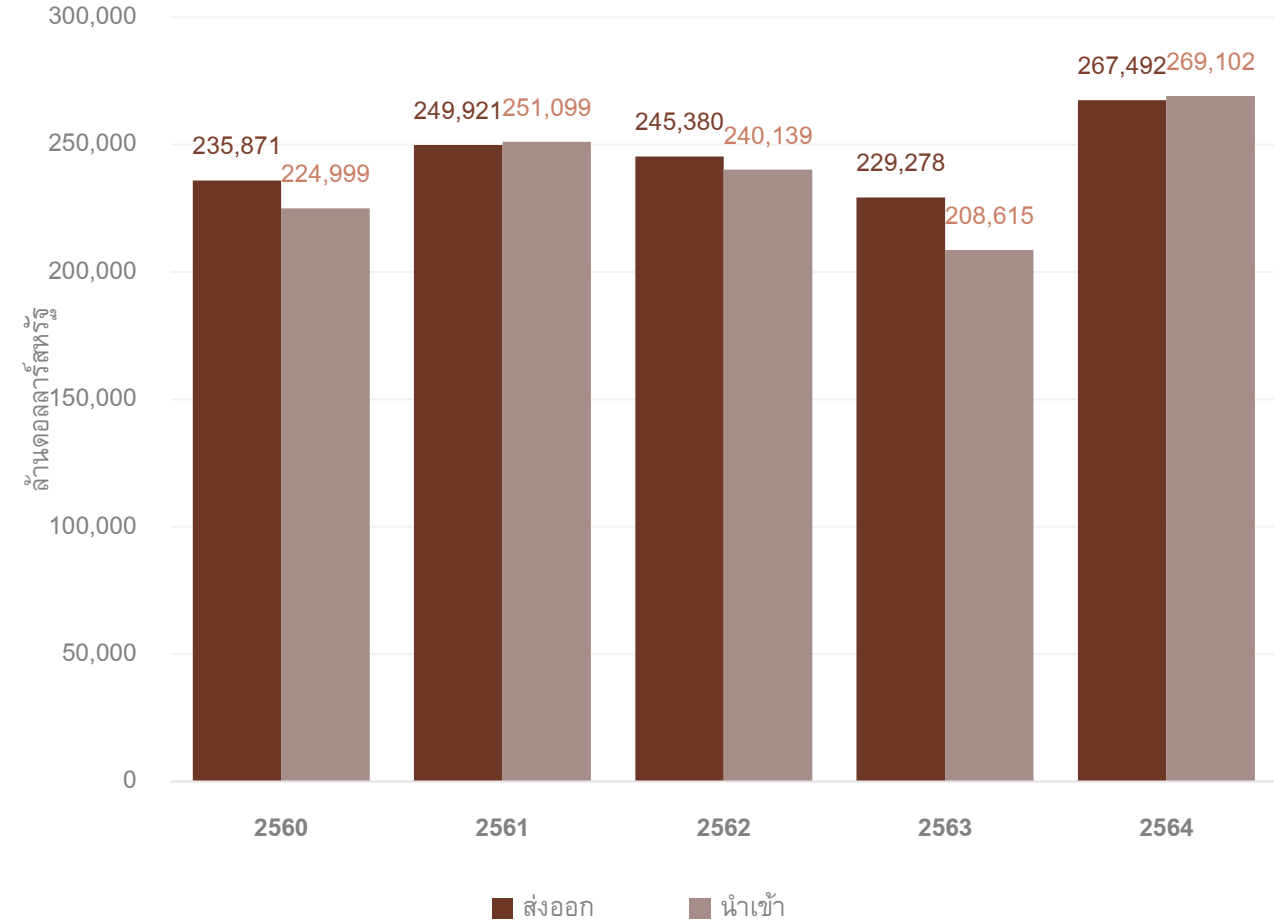
การค้าสินค้าของภูฏานในช่วงปี 2560 ถึง 2564 เทียบกับไทย

มูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าของภูฏาน ปี 2560-2564

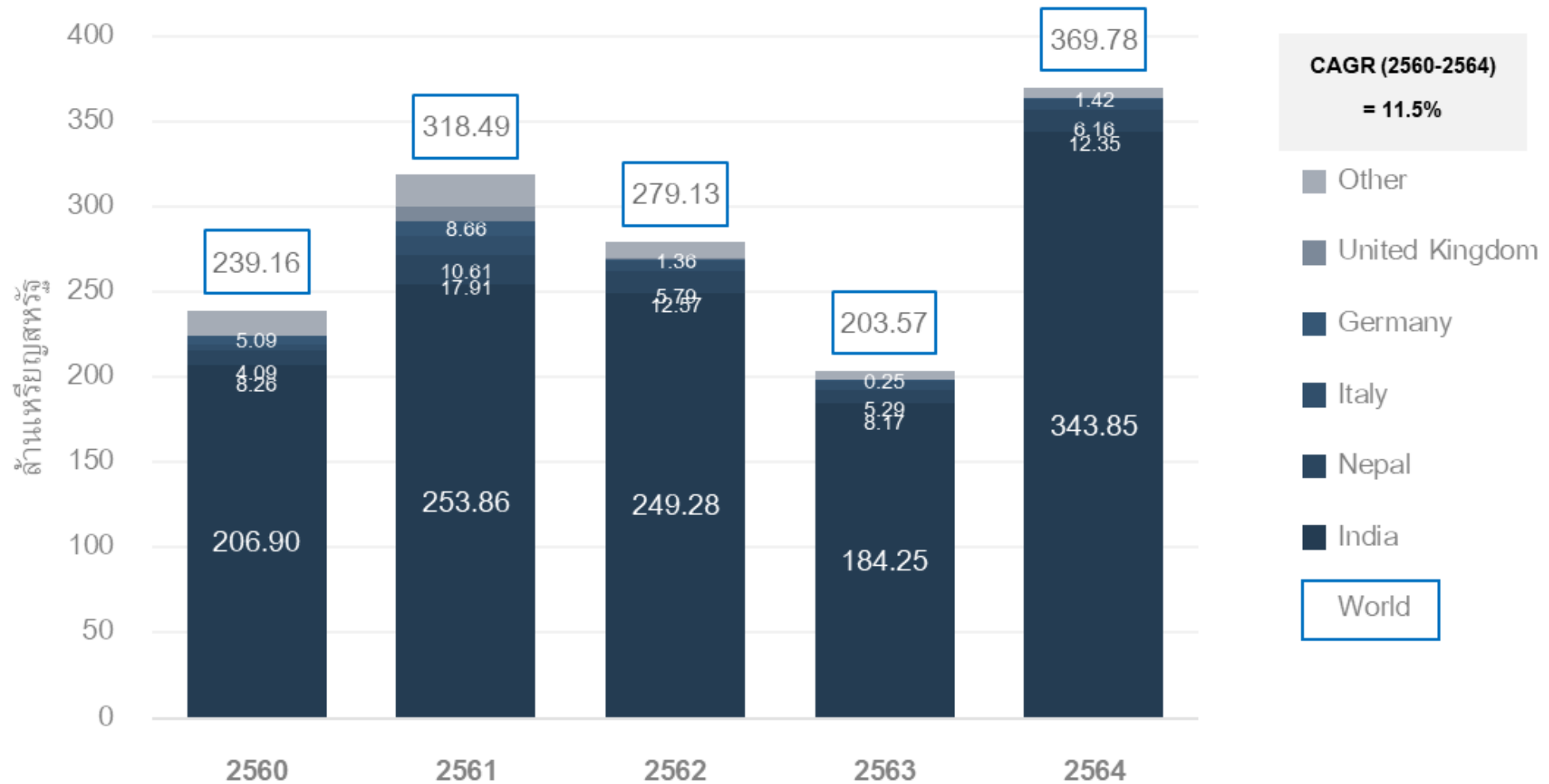
มูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าของไทย ปี 2560-2564

การส่งออกสินค้าของภูฏานในช่วงปี 2560 ถึง 2564 เติบโตเฉลี่ยแบบร้อยละ 11.51 โดยตลาดสำคัญ ได้แก่ อินเดีย เนปาล อิตาลี เยอรมนี และสหราชอาณาจักร

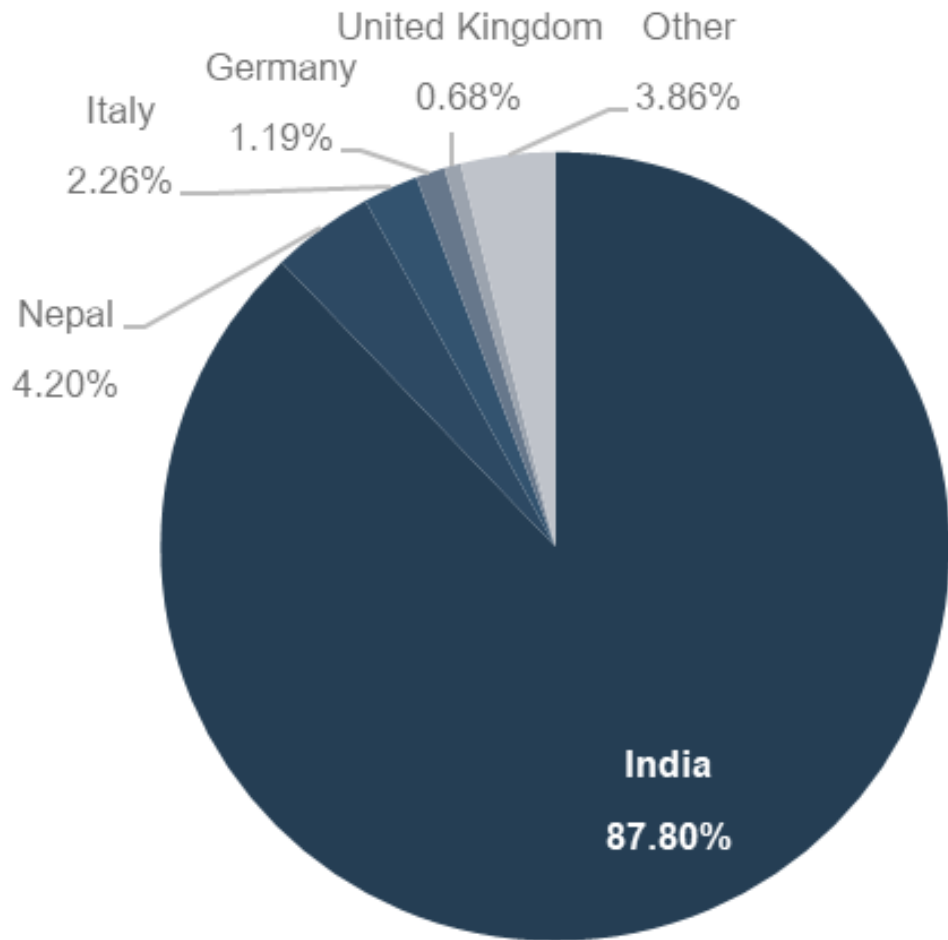
มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทยทั้งหมด ปี 2560-2564 จำแนกตามแหล่งส่งออกสำคัญ

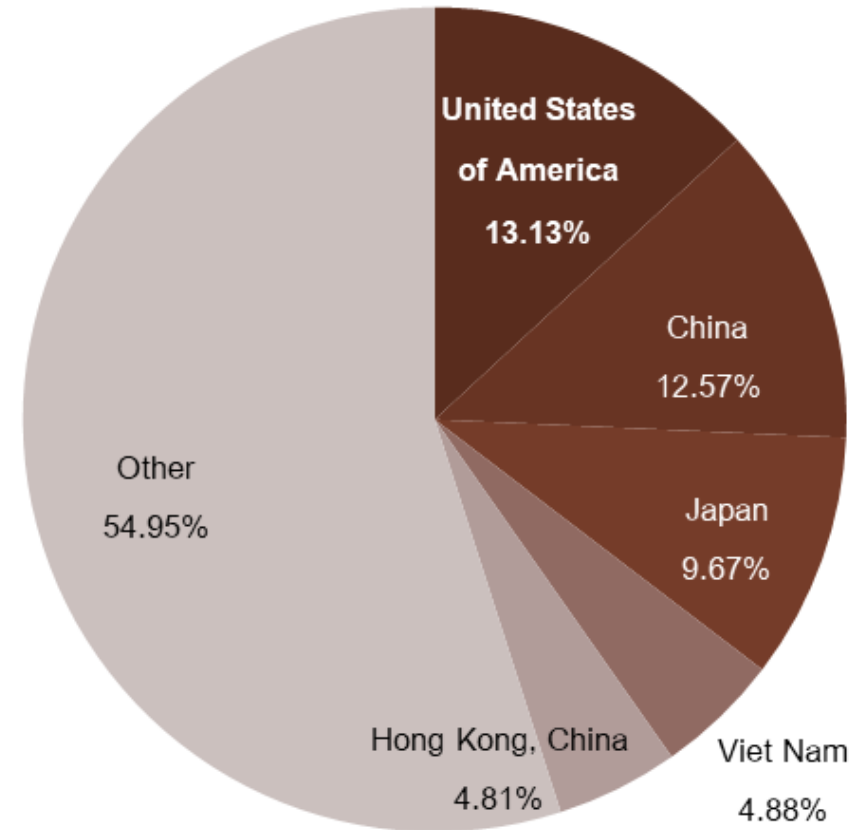
สัดส่วนการส่งออกสินค้าของภูฏานในช่วงปี 2560 ถึง 2564 จำแนกตามแหล่งส่งออกสำคัญ เทียบไทย

สัดส่วนการส่งออกของภูฏานไปยังตลาดส่งออกสินค้าสำคัญ ปี 2560-2564

สัดส่วนการส่งออกของไทยไปยังตลาดส่งออกสินค้าสำคัญ ปี 2560-2564

สินค้าส่งออกสำคัญของภูฏาน

สินค้าส่งออกสำคัญ 20 อันดับแรกของภูฏาน

สินค้าส่งออกสำคัญ 5 อันดับ

เฟอโรซิลิคอน

โดโลไมต์

ผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จรูป ทำด้วยเหล็ก

พลังงานไฟฟ้า

ยิปซัม แอนไฮไดรต์

การส่งออกสินค้าของภูฏาน ปี 2560-2564 จำแนกตามกลุ่มสินค้าสำคัญ

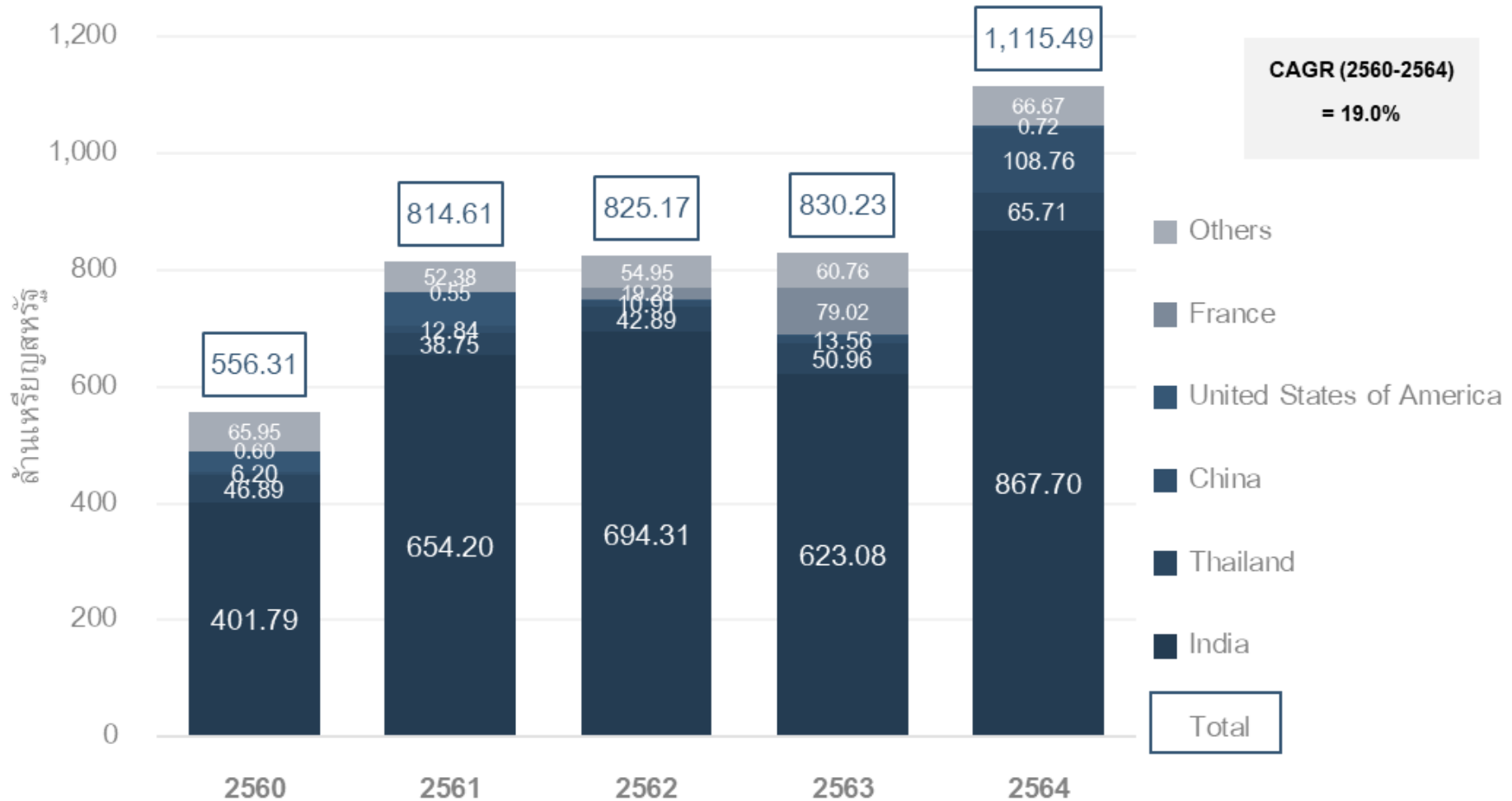
ลำดับ	กลุ่มสินค้า	มูลค่ารวมปี 2560-2564 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนมูลค่า ปี 2560-2564
	รวม	1,410.14	100.00%
1	แร่และโลหะ	1,108.86	78.64%
2	เคมีภัณฑ์	87.05	6.17%
3	ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่ได้ระบุไว้ในที่อื่น	71.54	5.07%
4	เครื่องตีและยาสูบ	36.99	2.62%
5	อุปกรณ์ขนส่ง	34.23	2.43%

อันดับ	HS Code	รายการสินค้า	มูลค่ารวม ปี 2560-2564 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนมูลค่า ปี 2560-2564	CAGR (2560-2564)
		รวม	1,410.14	100.00%	11.51%
1	720221	เฟอโรซิลิคอน	717.38	50.87%	12.57%
2	251810	โดโลไมต์ดิบ	110.86	7.86%	35.09%
3	720719	ผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จรูปที่ทำจากเหล็ก/เหล็กกล้าไม่เจือ	76.53	5.43%	-9.98%
4	271600	พลังงานไฟฟ้า	69.63	4.94%	-42.69%
5	252010	ยิปซัมแอนไฮไดรต์	60.70	4.30%	32.23%
6	252329	ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์	43.09	3.06%	179.76%
7	284920	คาร์ไบด์ของซิลิคอน	41.55	2.95%	-20.98%
8	720230	เฟอโร-ซิลิโค-แมงกานีส	28.66	2.03%	285.41%
9	880240	เครื่องบินและเครื่องบินขับไล่อื่น ๆ	25.19	1.79%	
10	090831	กระวาน	18.79	1.33%	21.98%
11	720229	เฟอโรซิลิคอนที่มีซิลิคอน <= 55% โดยน้ำหนัก	17.73	1.26%	46.54%
12	284910	คาร์ไบด์ของแคลเซียม	16.63	1.18%	-100.00%
13	392010	แผ่นทำด้วยโพลีเมอร์ชนิดไม่มีเซลล์ของเทกซ์ไทล์	14.75	1.05%	-22.91%
14	220299	เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์	14.02	0.99%	317.88%
15	720299	โลหะผสมเหล็ก	13.79	0.98%	47.21%
16	252310	ปูนเม็ด	8.75	0.62%	488.40%
17	441011	ไม้ปาร์ติเคิลบอร์ด	7.40	0.52%	10.50%
18	270119	ถ่านหิน	7.35	0.52%	-100.00%
19	281122	ซิลิคอนไดออกไซด์	5.52	0.39%	15.51%
20	220210	น้ำสำหรับบริโภคโดยตรงเป็นเครื่องดื่ม	5.47	0.39%	-54.78%

การนำเข้าของกฎหมายมีทิศทางเพิ่มขึ้น แหล่งนำเข้าสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย ไทย จีน สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส

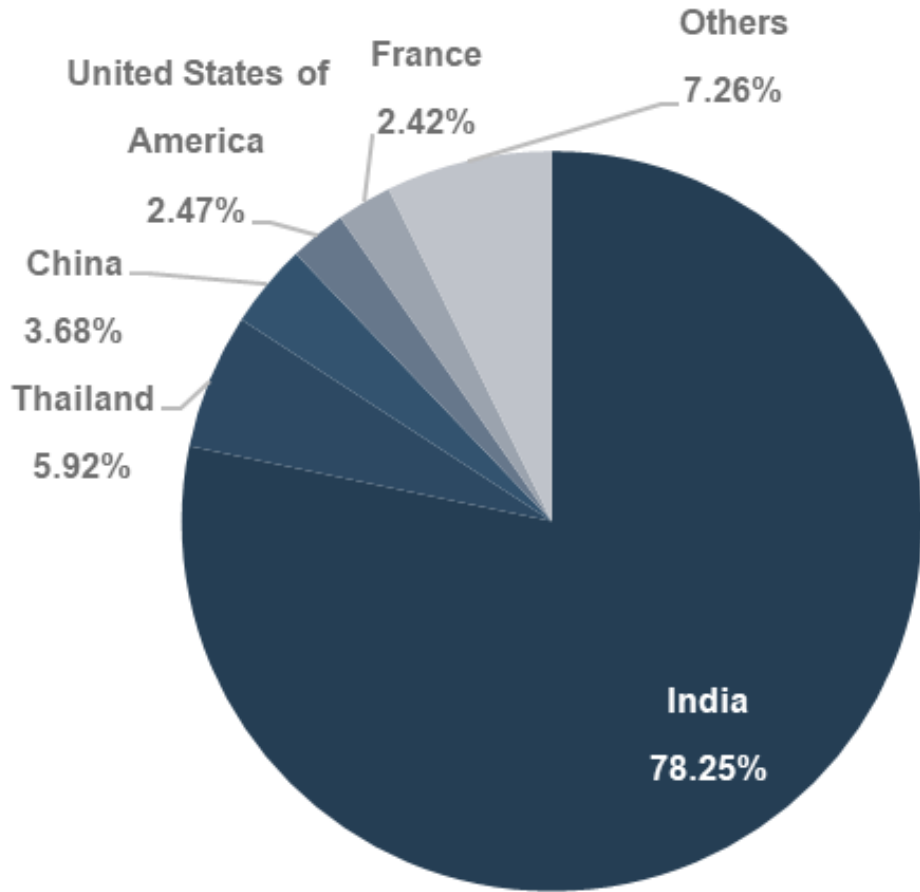
มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศกฎหมายทั้งหมด ปี 2560-2564 จำแนกตามแหล่งนำเข้าสำคัญ

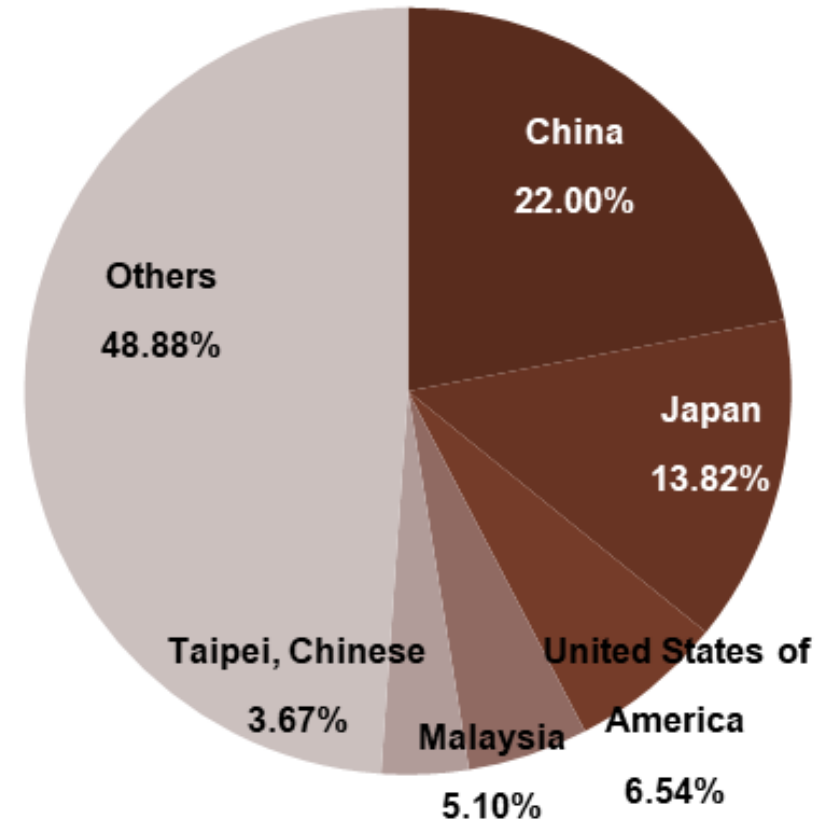
สัดส่วนการนำเข้าสินค้าของภูฏานในช่วงปี 2560 ถึง 2564 จำแนกตามแหล่งนำเข้าสำคัญ เทียบไทย

สัดส่วนการนำเข้าสินค้าของภูฏาน จำแนกตามแหล่งนำเข้าสำคัญ ปี 2560-2564

สัดส่วนการนำเข้าสินค้าของไทย จำแนกตามแหล่งนำเข้าสำคัญ ปี 2560-2564

สินค้านำเข้าสำคัญของภูฏาน

สินค้านำเข้าสำคัญ 20 อันดับแรกของภูฏาน

สินค้านำเข้าสำคัญ 5 อันดับ

น้ำมันปิโตรเลียม

ผลิตภัณฑ์จำพวกเหล็กที่
ได้จากสินแร่เหล็ก

ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสัตว์
ลีเอสเทอร์

น้ำมันเบา

ถ่านไม้

การนำเข้าสินค้าของภูฏาน ปี 2560-2564 จำแนกตามกลุ่มสินค้าสำคัญ

ลำดับ	กลุ่มสินค้า	มูลค่ารวมปี 2560-2564 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนมูลค่า ปี 2560-2564
	รวม	4,141.81	100.00%
1	แร่และโลหะ	658.67	15.90%
2	ปิโตรเลียม	566.35	13.67%
3	เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	457.32	11.04%
4	เครื่องจักรไฟฟ้า	346.60	8.37%
5	อุปกรณ์ขนส่ง	330.88	7.99%

อันดับ	HS Code	รายการสินค้า	มูลค่ารวม ปี 2560-2564 (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	สัดส่วนมูลค่า ปี 2560-2564	CAGR (2560-2564)
		รวม	4,141.81	100.00%	19.00%
1	271019	น้ำมันปิโตรเลียม	453.32	10.95%	-4.55%
2	720310	ผลิตภัณฑ์จำพวกเหล็กที่ได้จากสินแร่เหล็ก	126.71	3.06%	2.05%
3	551323	ผ้าทออื่นๆ ทำด้วยเส้นใยสัตว์โพลีเอสเตอร์	123.93	2.99%	8.96%
4	271012	น้ำมันเบาและสิ่งปรุงแต่ง	112.88	2.73%	5.71%
5	440290	ถ่านไม้	104.03	2.51%	122.60%
6	270400	ถ่านโค้ก	100.59	2.43%	36.71%
7	847150	หน่วยประมวลผลสำหรับคอมพิวเตอร์	93.09	2.25%	194.27%
8	880240	เครื่องบินและเครื่องบินขับเคลื่อนอื่น ๆ	77.53	1.87%	
9	999999	สินค้าที่ไม่ได้ระบุไว้ที่อื่น	63.27	1.53%	
10	851712	โทรศัพท์สำหรับเครือข่ายเซลลูลาร์	61.23	1.48%	39.45%
11	870423	ยานยนต์เพื่อการขนส่งสินค้า	53.08	1.28%	15.01%
12	870421	ยานยนต์เพื่อการขนส่งสินค้า	50.89	1.23%	67.95%
13	100630	ข้าวกล้องหรือสีทั้งหมด	50.24	1.21%	101.96%
14	842952	พลับเชิงกล รถขุด และรถตักแบบขับเคลื่อนด้วยตัวเอง	47.04	1.14%	33.32%
15	150790	น้ำมันถั่วเหลือง	45.65	1.10%	68.23%
16	870322	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ	40.09	0.97%	81.44%
17	271320	น้ำมันดิน	39.55	0.95%	55.20%
18	870321	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ	34.15	0.82%	-4.44%
19	631090	วัสดุสิ่งทอ	33.70	0.81%	3.51%
20	870422	ยานยนต์เพื่อการขนส่งสินค้า	30.62	0.74%	44.35%

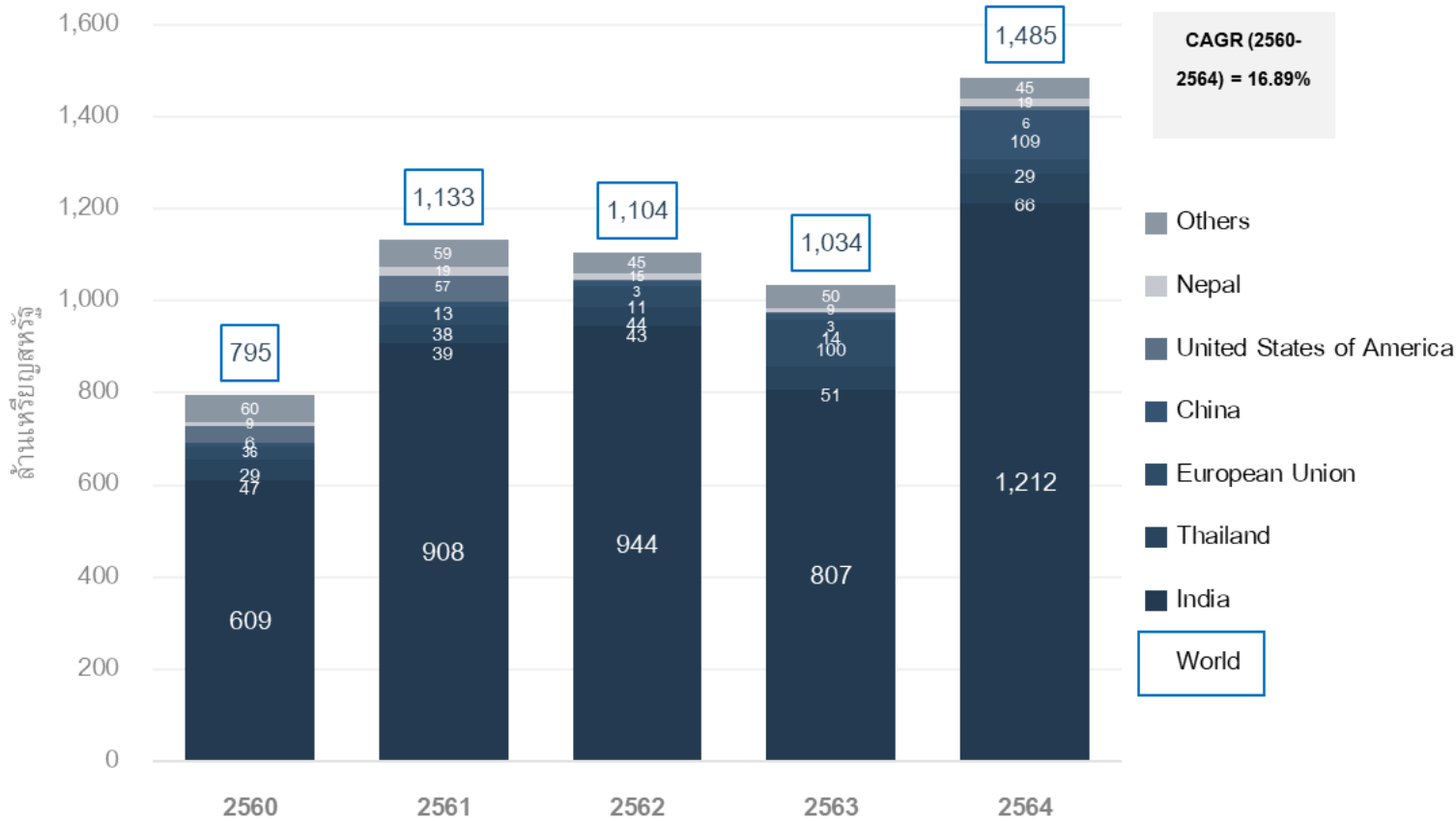
สินค้าส่งออกและนำเข้าที่สำคัญของภูฏาน สำหรับแต่ละคู่ค้าสำคัญ

คู่ค้า	สินค้าส่งออกสำคัญ	สินค้านำเข้าสำคัญ
อินเดีย 	เฟอโรซิลิคอน (HS 720221) โดโลไมต์ (HS 251810) ผลิตภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูปที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า (HS 720719) พลังงานไฟฟ้า (HS 271600) และปูนซีเมนต์ (HS 252329)	น้ำมันปิโตรเลียม (HS 271019) ผลิตภัณฑ์จำพวกเหล็กที่ได้จากสินแร่เหล็ก (HS 720310) น้ำมันเบนและสิ่งปรุงแต่ง (HS 271012) ถ่านไม้ (HS 440290) และถ่านโค้ก (HS 270400)
สหภาพยุโรป 	เฟอโรซิลิคอน (HS 720221 และ 720229) โดโลไมต์ (HS 251810) วัสดุปูพื้น (HS 391810) โลหะผสมเหล็ก (HS 720299) และเครื่องมือเจาะหินหรือเจาะดิน (HS 820719)	เครื่องบิน (HS 880240 และ 880230) เครื่องรับ ส่ง หรือสร้างเสียงและภาพ (HS 851762) วัคซีน (HS 300220) และชิ้นส่วนเครื่องบิน (HS 880330)
จีน 	เฟอโรซิลิคอน (HS 720229) เครื่องประดับเทียม (HS 711790) น้ำมันหล่อลื่น (HS 340399) ผลิตภัณฑ์อื่นๆ (HS 999999) และผลิตภัณฑ์ทำด้วยวัสดุสิ่งทอ (HS 630790)	หน่วยประมวลผล (HS 847150) เครื่องรับ ส่ง หรือสร้างเสียงและภาพ (HS 851762) ปากกาลูกกลิ้ง (HS 960810) ฐานของอุปกรณ์สำหรับการส่งหรือรับเสียง/ภาพ (HS 851761) และถ่านโค้ก (HS 270400)
เนปาล 	ยิปซัม/แอนไฮไดรต์ (HS 252010) ถ่านหิน (HS 270119) พลับเชิงกล รถขุด และรถตักแบบขับเคลื่อนด้วยตัวเอง (HS 842959) เครื่องเจาะสำหรับงานโลหะ (HS 845929) และเครื่องจักรขนย้ายดิน (HS 843069)	ส่วนจากการผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้า (HS 271019) โครงสร้างและส่วนประกอบทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า (HS 730890) เสื้อผ้าของผู้หญิง (HS 620462) ผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียมเจือ (HS 760429) และสิ่งปรุงอาหาร (HS 210690)
บังกลาเทศ 	ก้อนหิน ก้อนกรวดและกรวด กระวาน ฟลักซ์หินปูนและหินปูน และส้ม	ตะกรันและเศษจากการผลิตเหล็ก เสื้อผ้าสำเร็จรูป บิสกิตหวาน เค้กและขนมอบ น้ำผลไม้ เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารและเครื่องครัวอะลูมิเนียม
ไทย 	เฟอโรซิลิคอน (HS 720221) ชิ้นส่วนของเครื่องบินหรือเฮลิคอปเตอร์ (HS 880330) แมกนีโตจตุระเปิด (HS 851120) วงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์ (HS 854231) และปั๊มเชื้อเพลิงสำหรับยานยนต์ (HS 841330)	ผ้าทอเส้นใยโพลีเอสเตอร์ (HS 551323) ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ (HS 631090) เสื้อเชิ้ตผู้ชาย (HS 620520) ทองคำ (HS 710812) กางเกงผู้ชาย (HS 620342)

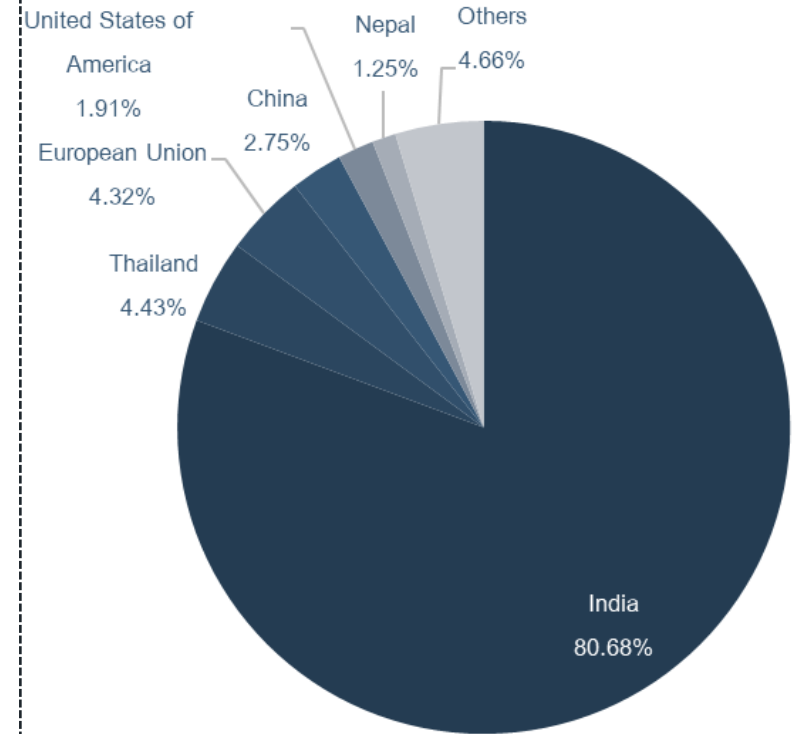
การค้ารวม (Total Trade) ของภูฏานในช่วงปี 2560 ถึง 2564 จำแนกตามประเทศคู่ค้าสำคัญ

มูลค่าการค้ารวมของประเทศภูฏาน จำแนกตามประเทศคู่ค้า ปี 2560-2564

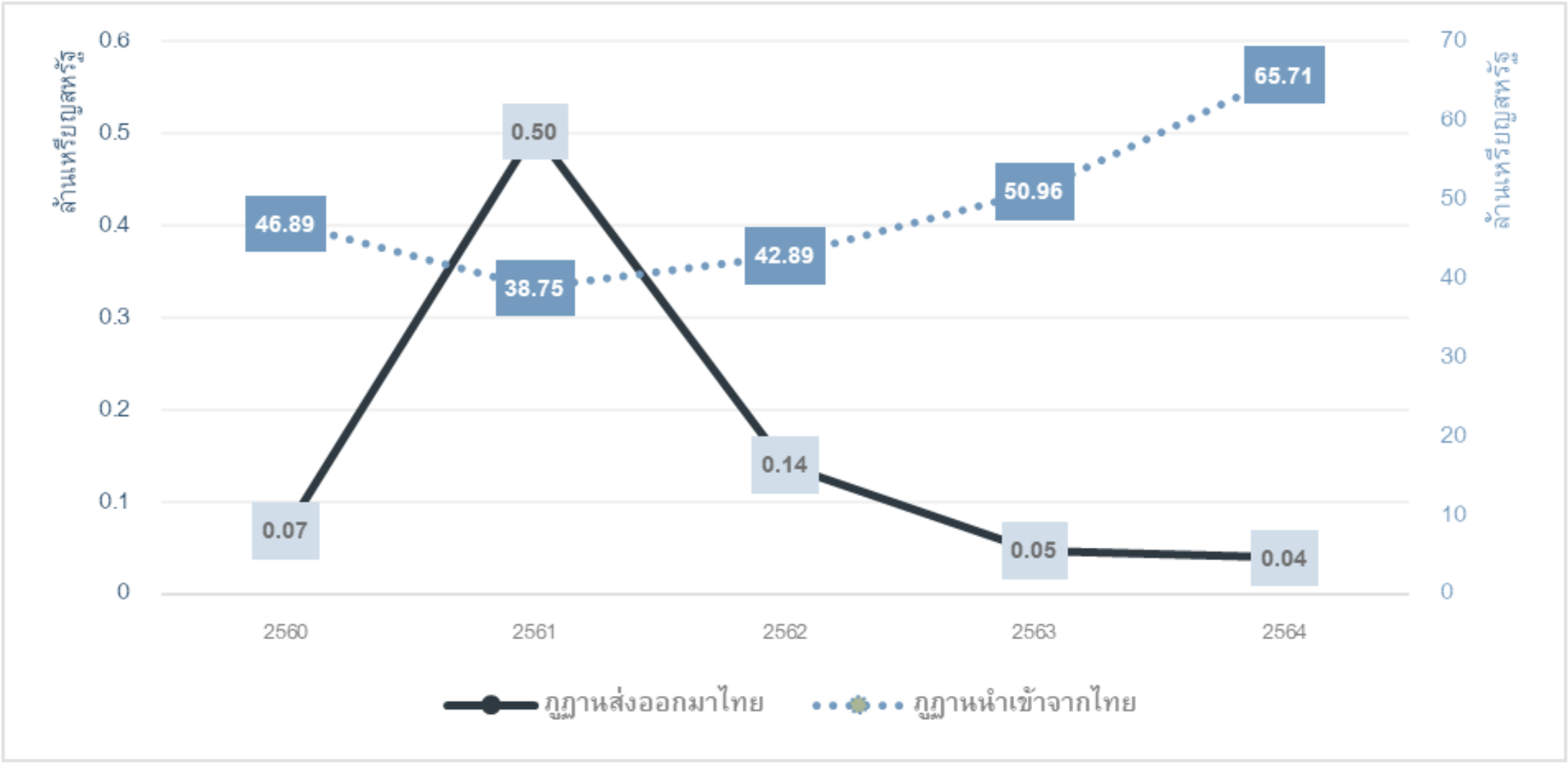
สัดส่วนการค้ารวมของประเทศภูฏาน จำแนกตามประเทศคู่ค้า ปี 2560-2564

ไทยนับเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับสองของภูฏาน การนำเข้าของภูฏานจากไทยมีแนวโน้มเติบโตขึ้นต่อเนื่อง

มูลค่าการค้าสินค้าของภูฏานกับไทย ปี 2560-2564

สินค้าส่งออกสำคัญ 5 อันดับ

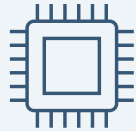
เฟอโรซิลิคอน

ชิ้นส่วนของเครื่องบินหรือ
เฮลิคอปเตอร์

แมกนีโตจุระเบ็ด

วงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์

เบาะรถยนต์สำหรับยานยนต์

การส่งออกสินค้าของภูฏานมายังไทย ปี 2560-2564 จำแนกตามกลุ่มสินค้าสำคัญ

ลำดับ	กลุ่มสินค้า	มูลค่ารวมปี 2560-2564 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนมูลค่า ปี 2560-2564
	รวม	0.80	100.00%
1	แร่และโลหะ	0.30	37.94%
2	อุปกรณ์ขนส่ง	0.22	27.26%
3	เครื่องจักรไฟฟ้า	0.08	9.80%
4	เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	0.03	3.89%
5	เครื่องแต่งกาย	0.03	3.14%

อันดับ	HS Code	รายการสินค้า	มูลค่ารวม ปี 2560-2564 (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	สัดส่วน มูลค่าปี 2560- 2564	CAGR (2560-2564)
		รวม	0.80	100.00%	-12.98%
1	720221	เฟอโรซิลิคอน	0.280	35.18%	
2	880330	ชิ้นส่วนของเครื่องบินหรือเฮลิคอปเตอร์	0.198	24.87%	-15.91%
3	851120	แมกนีโตจุระเบ็ด	0.045	5.65%	
4	854231	วงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์	0.025	3.14%	
5	841330	เบาะรถยนต์สำหรับยานยนต์	0.021	2.64%	-100.00%
6	401220	ยางรถยนต์	0.018	2.26%	
7	880320	ชิ้นส่วนใต้ท้องรถและชิ้นส่วนสำหรับเครื่องบิน	0.017	2.14%	
8	620630	เสื้อเชิ้ตของสตรีหรือเด็กหญิงทำด้วยผ้าฝ้าย	0.015	1.88%	-100.00%
9	220210	น้ำเพื่อการบริโภคโดยตรง	0.014	1.76%	
10	902300	เครื่องมือสำหรับการสาธิต	0.013	1.63%	
11	382590	ผลิตภัณฑ์ที่เหลือจากอุตสาหกรรมเคมี	0.010	1.26%	-100.00%
12	121190	พืชที่ใช้เป็นหลักในการทำน้ำหอม	0.010	1.26%	
13	090220	ชาเขียว	0.008	1.01%	
14	040900	น้ำผึ้งธรรมชาติ	0.008	1.01%	
15	210690	สิ่งปรุงรอาหาร	0.008	1.01%	
16	711810	เหรียญ	0.008	1.01%	
17	853669	ปลั๊กและซ็อกเก็ต	0.005	0.63%	
18	731815	สกรูเกลียวและสลักเกลียว ทำด้วยเหล็ก	0.005	0.63%	
19	300630	ผลิตภัณฑ์สำหรับการตรวจเอ็กซเรย์ การวินิจฉัย	0.004	0.50%	-100.00%
20	841490	ชิ้นส่วนของปั๊มลมหรือสูญญากาศ เครื่องอัดอากาศหรือแก๊สอื่น ๆ	0.004	0.50%	

การนำเข้าสินค้าของภูฏานจากไทย

สินค้านำเข้าที่สำคัญ 20 อันดับแรกของภูฏานจากไทย

สินค้านำเข้าสำคัญ 5 อันดับ

ผ้าทอเส้นใยโพลีเอสเตอร์

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ

เสื้อเชิ้ตผู้ชาย

ทองคำ

กางเกงผู้ชาย

การนำเข้าสินค้าของภูฏานจากไทย ปี 2560-2564 จำแนกตามกลุ่มสินค้าสำคัญ

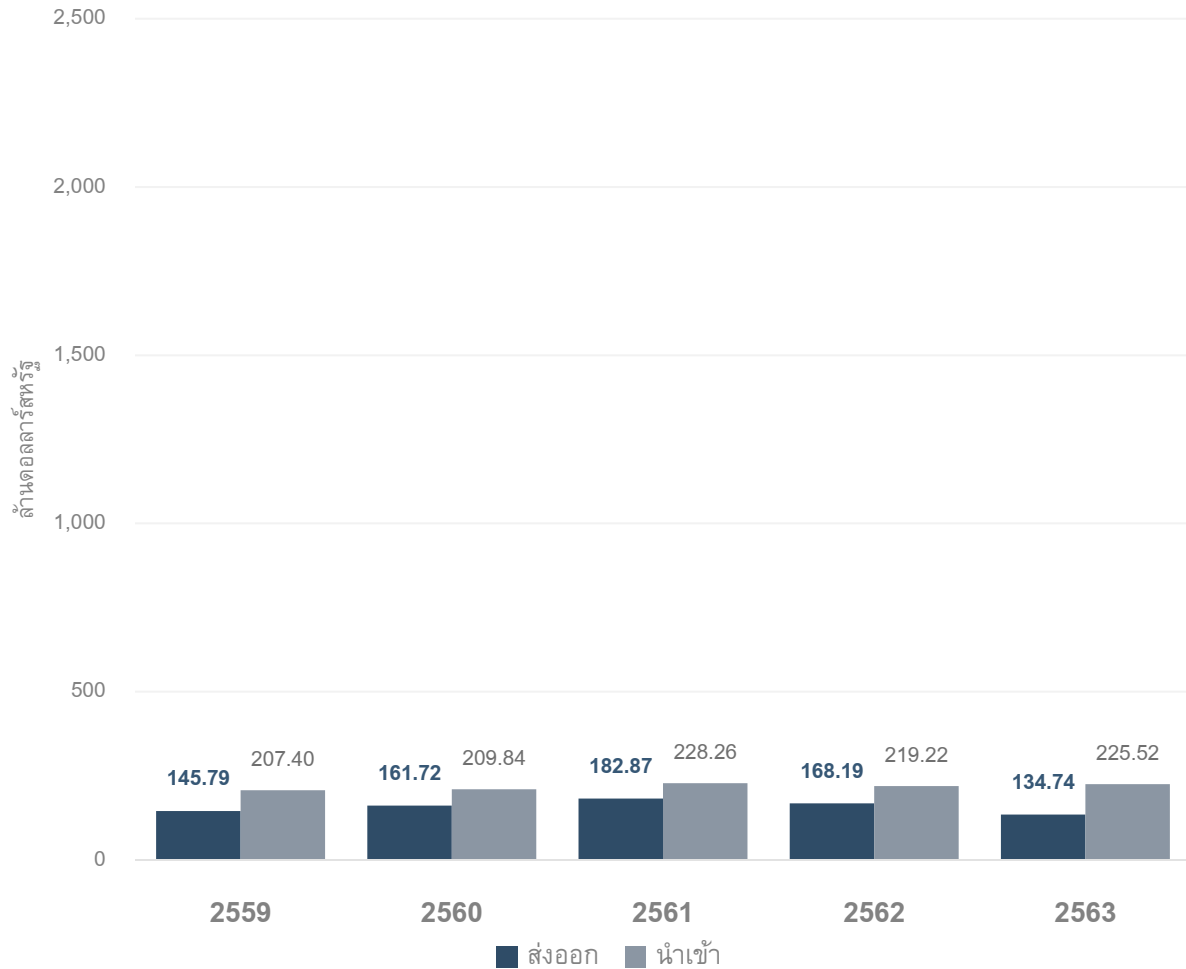
ลำดับ	กลุ่มสินค้า	มูลค่ารวมปี 2560-2564 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนมูลค่าปี 2560-2564
	รวม	245.20	100.00%
1	สิ่งทอ	160.82	65.59%
2	เครื่องแต่งกาย	28.96	11.81%
3	อุปกรณ์ขนส่ง	10.70	4.36%
4	แร่และโลหะ	9.62	3.92%
5	ธัญพืชและของปรุงแต่ง	8.13	3.31%

อันดับ	HS Code	รายการสินค้า	มูลค่ารวม ปี 2560-2564 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนมูลค่า ปี 2560-2564	CAGR (2560- 2564)
		รวม	245.20	100.00%	8.80%
1	551323	ผ้าทอเส้นใยโพลีเอสเตอร์	123.93	50.54%	8.96%
2	631090	ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	33.70	13.75%	3.51%
3	620520	เสื้อเชิ้ตผู้ชาย	9.07	3.70%	181.21%
4	710812	ทองคำ	7.83	3.19%	-100.00%
5	620342	กางเกงผู้ชาย	6.07	2.47%	135.60%
6	210690	สิ่งปรุงอาหาร	5.85	2.39%	-8.13%
7	870332	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ	4.60	1.87%	-38.30%
8	611090	เสื้อทำด้วยวัตถุดิบ	4.02	1.64%	
9	611780	เนคไท หูกระต่าย และอุปกรณ์ประกอบเครื่องแต่งกาย	3.99	1.63%	
10	610910	เสื้อทำด้วยผ้าฝ้ายหรือถัก	3.14	1.28%	244.26%
11	851660	เตาอบไฟฟ้า หม้อหุง จานทำอาหาร	2.75	1.12%	50.34%
12	200990	ส่วนผสมของน้ำผลไม้	2.61	1.07%	16.60%
13	081340	ผลไม้อบแห้ง	2.39	0.97%	
14	630260	ผ้าปูห้องน้ำและผ้าปูในครัว	2.04	0.83%	
15	841280	เครื่องยนต์และมอเตอร์	1.94	0.79%	-100.00%
16	870333	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ	1.63	0.66%	-30.45%
17	620530	เสื้อบุรุษหรือเด็กชายทำด้วยเส้นใยประดิษฐ์	1.37	0.56%	146.41%
18	870421	ยานยนต์เพื่อการขนส่งสินค้า	1.13	0.46%	-52.06%
19	390140	เอทิลีน-แอลฟา-โอเลฟินส์ โคพอลิเมอร์	1.11	0.45%	-100.00%
20	950699	สิ่งของและอุปกรณ์สำหรับเล่นกีฬา	1.04	0.42%	6.86%

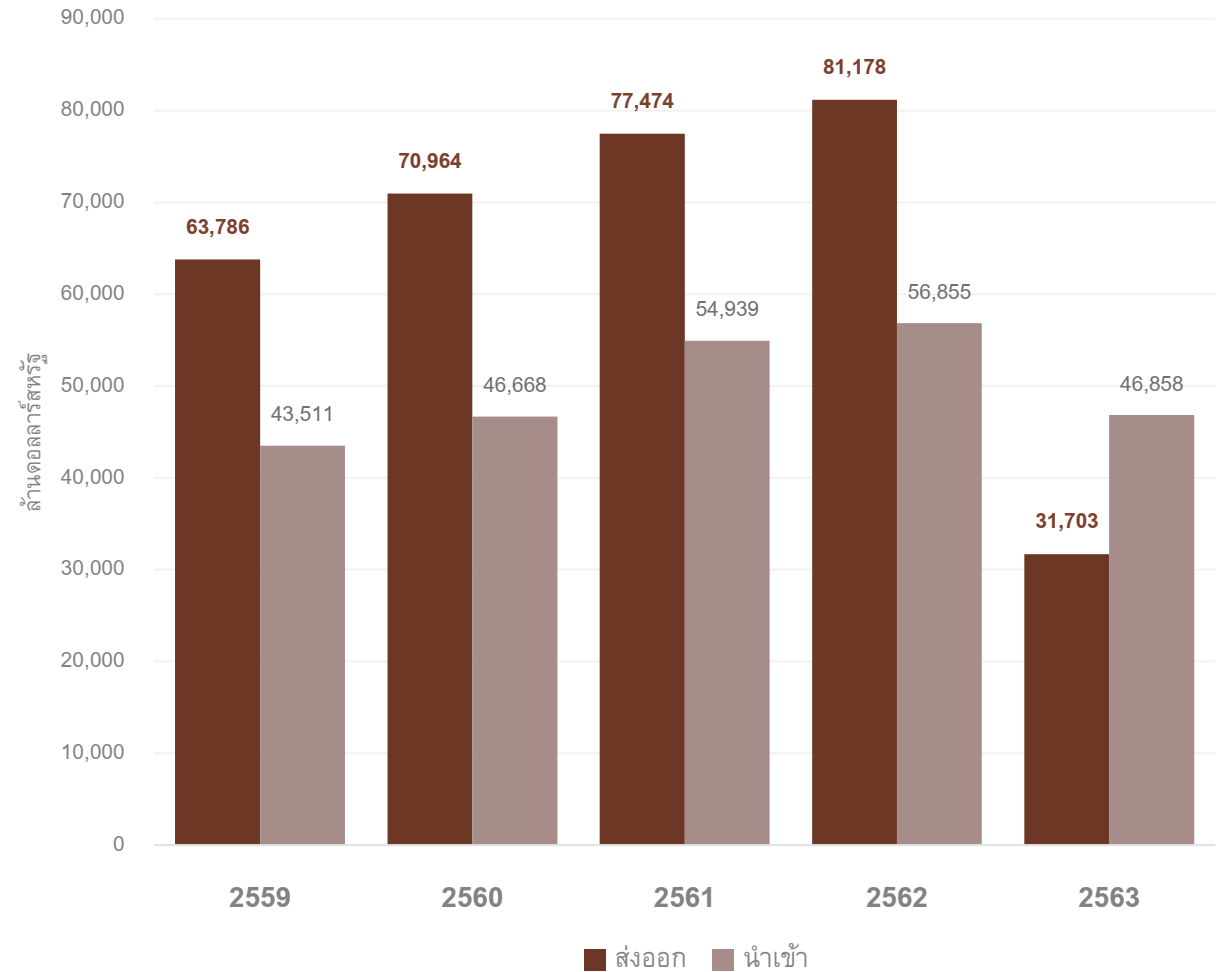
การค้าบริการของภูฏานในช่วงปี 2559 ถึง 2563 เทียบกับไทย

มูลค่าการส่งออกและนำเข้าบริการของภูฏาน ปี 2559-2563

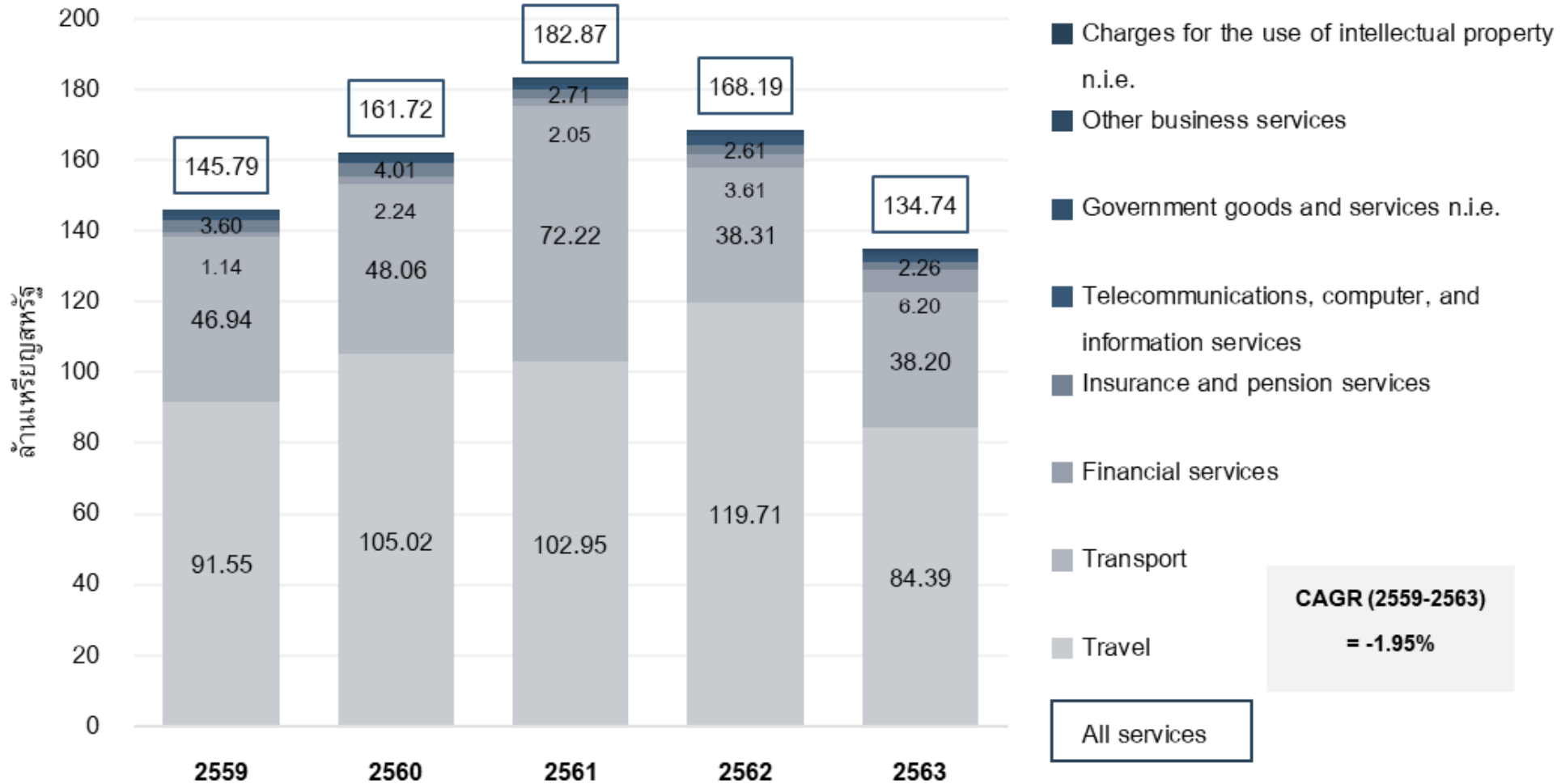
มูลค่าการส่งออกและนำเข้าบริการของไทย ปี 2559-2563

ภูฏานมีการส่งออกการบริการด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือบริการด้านการขนส่ง

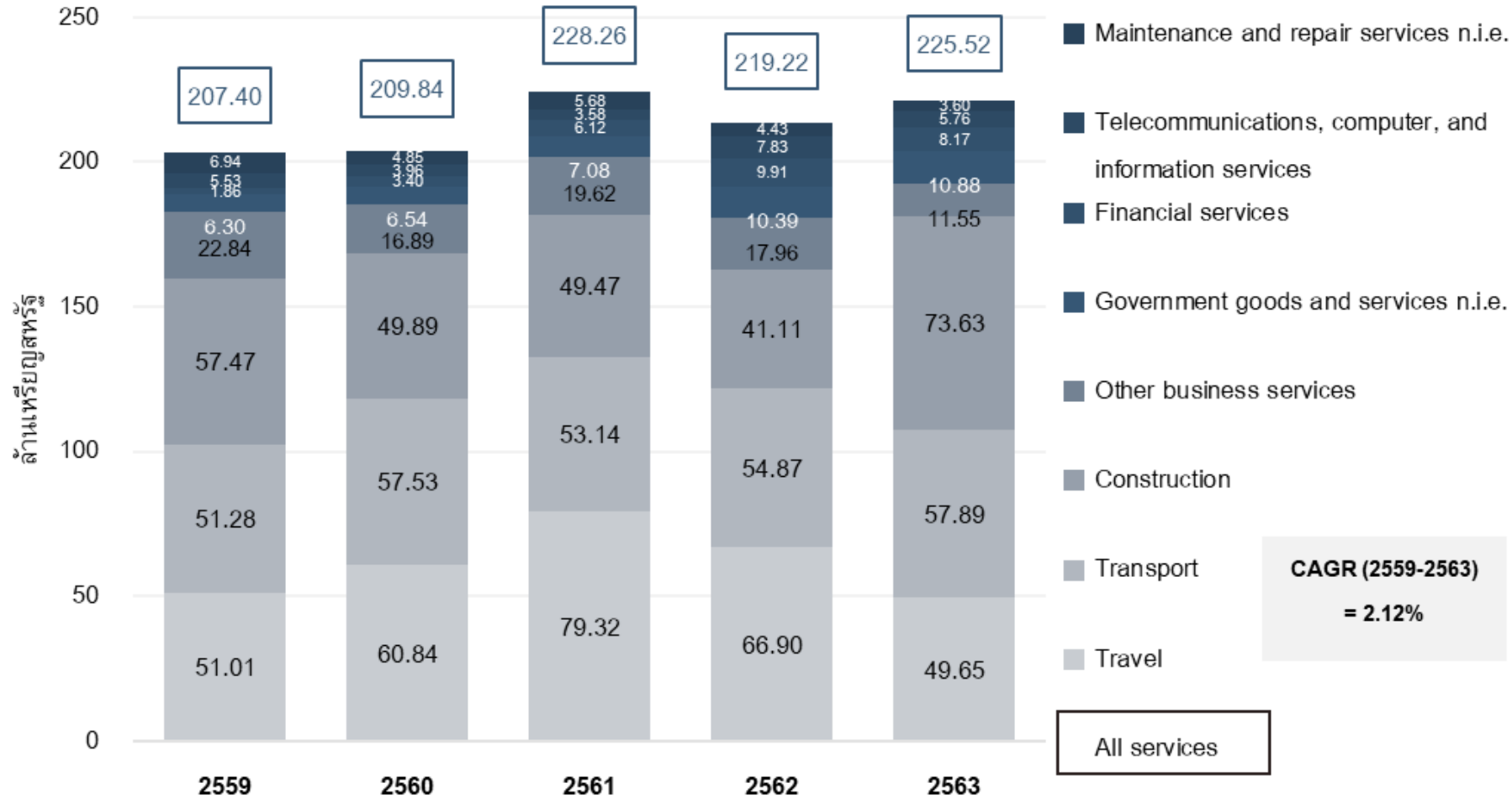
มูลค่าการส่งออกบริการของประเทศภูฏาน ปี 2559-2563 จำแนกตามประเภทบริการ

คุณภาพมีการนำเข้าบริการในทิศทางที่เพิ่มขึ้น โดยมาจากบริการท่องเที่ยว บริการขนส่ง และก่อสร้าง เป็นสำคัญ

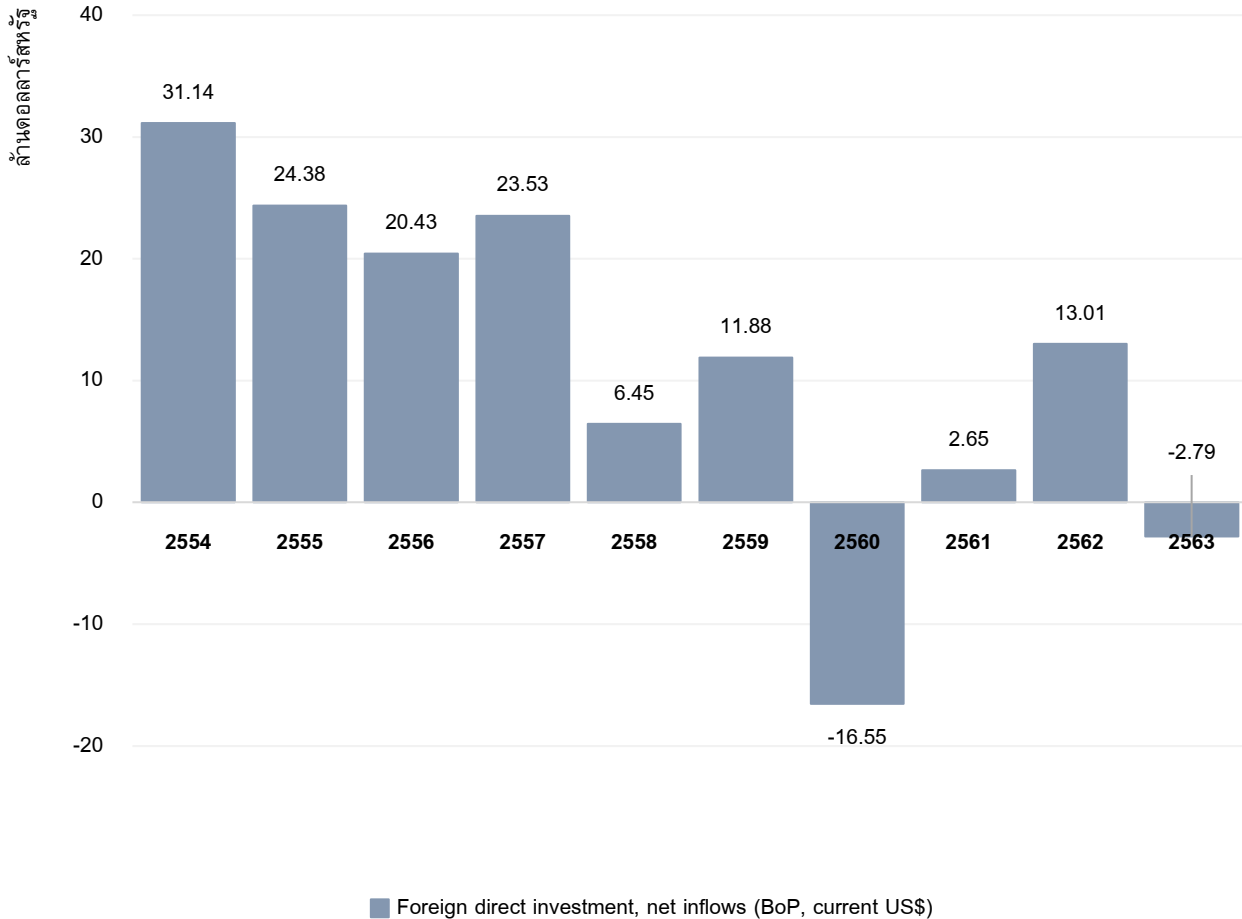
มูลค่าการนำเข้าบริการของประเทศภูฏาน ปี 2559-2563 จำแนกตามประเภทบริการ

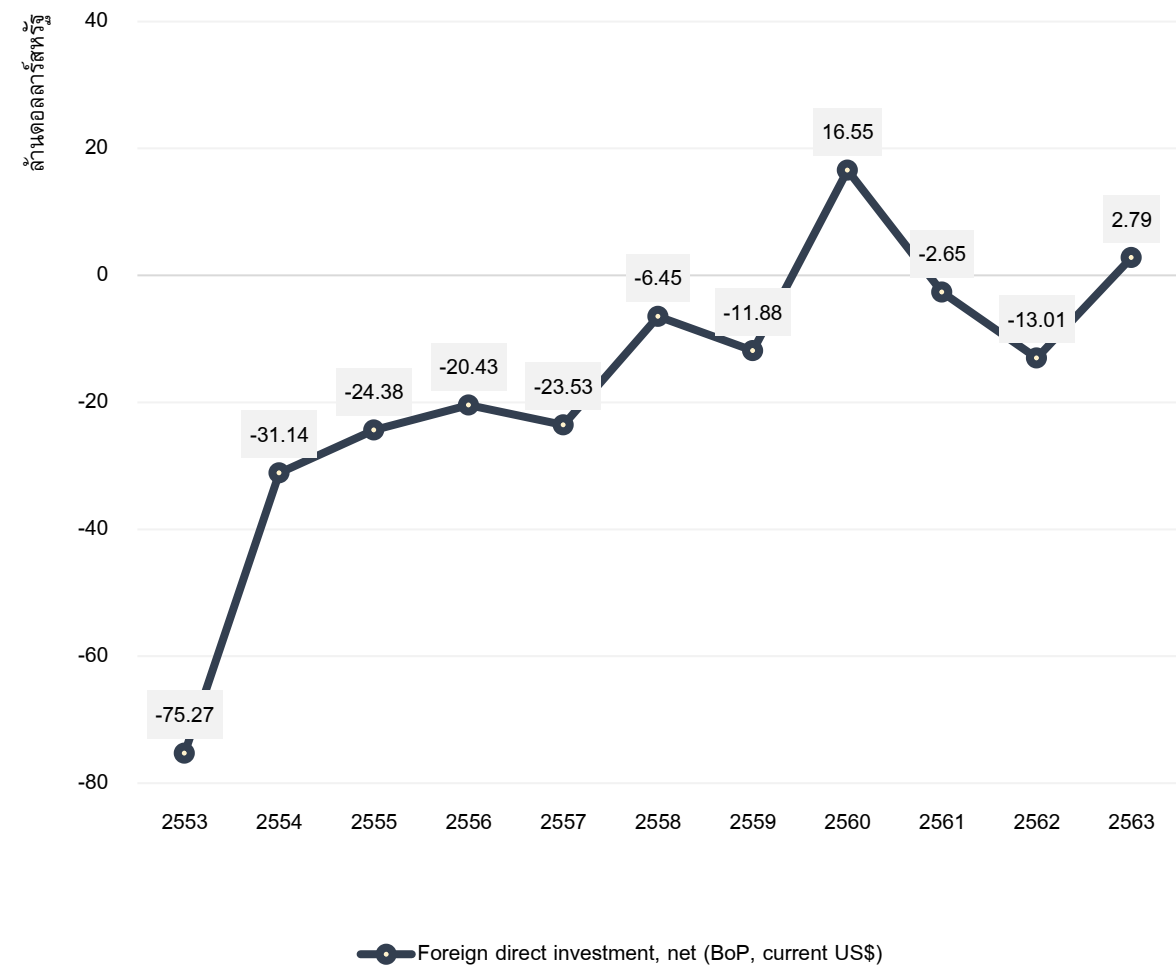
การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (Net FDI) ของประเทศภูฏานมีทิศทางเพิ่มขึ้น

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้าสุทธิ (Net Inflow) ของประเทศภูฏาน

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (Net FDI) ของประเทศภูฏาน

มูลค่าการลงทุนขาเข้าคงเหลือ (FDI Inward Stock) มีทิศทางเพิ่มขึ้น จนถึงปี 2559 จากนั้นมีทิศทางชะลอตัวลง

มูลค่าการลงทุนขาเข้าคงเหลือ (FDI Inward Stock) ในภูมิภาค (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ประเทศผู้ลงทุนสำคัญ	2559	2560	2561	2562	2563	มูลค่าเฉลี่ย 2559-2563
รวมทุกประเทศ	191.76	140.85	137.71	144.48	145.05	151.97
 อินเดีย	73.13	28.83	29.91	30.13	49.52	42.30
 ฮ่องกง	19.05	18.21	20.33	22.26	23.85	20.74
 หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน	0.00	18.66	26.20	28.84	28.99	20.54
 ไทย	11.08	4.84	13.49	18.14	0.00	9.51
 สหรัฐอเมริกา	3.16	3.49	3.62	3.60	3.61	3.50
 สหราชอาณาจักร	1.13	0.00	1.17	1.17	1.18	0.93

ตัวอย่างนักลงทุนในประเทศภูฏาน

- ประเทศนักลงทุนหลักในภูฏาน มาจากทวีปเอเชียมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ยุโรป อเมริกา และโอเชียเนีย
- ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในภาคบริการ เช่น โรงแรม ICT และบริการทางการเงิน
- ขณะที่อินเดียเป็นนักลงทุนหลักในภูฏาน โดยส่วนใหญ่ลงทุนในภาคการผลิต ตามด้วยสิงคโปร์ และไทย

Agenda

1. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

2. ผลการศึกษาเบื้องต้น

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูฏาน
- ข้อมูลการค้าและการลงทุนของภูฏาน
- นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภูฏาน
- รูปแบบการจัดทำความตกลงการค้าของภูฏาน
- ผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน
- สินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ระบบภาษีในประเทศไทย

ภาษีทั้งหมดในภูมิดำเนินการโดยกรมสรรพากรและกรมศุลกากร (Department of Revenue and Customs) ปีภาษีเริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม โดยบริษัทต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี โดยใช้แบบฟอร์ม CIT-2 สำหรับนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติบริษัท ไปยังสำนักงานสรรพากรและศุลกากรประจำภูมิภาคภายในวันที่ 31 มีนาคมถัดจากสิ้นปีภาษี

ภาษีศุลกากร	ภาษีการขาย	ภาษีสิ่งแวดล้อม (Green Tax)	ภาษีเงินได้นิติบุคคล
<ul style="list-style-type: none"> อากรศุลกากร (Custom duties) โดยรวมของภูมิดำเนินการจะอยู่ที่ร้อยละ 0 -100 สินค้าที่มีอากรสูง เช่น เบียร์ เครื่องยนต์ สันดาปภายใน ความจุกระบอกสูบเกิน 3,000 ซีซี ที่อัตราสูงถึงร้อยละ 100 ส่วนสินค้าที่อัตราเป็น 0 มีหลายรายการ เช่น สินค้าเกษตรบางชนิด วัคซีน 	<ul style="list-style-type: none"> สินค้าและบริการอาจต้องเสียภาษีการขาย ซึ่งจะถูกริบ ณ จุดเข้าประเทศไทย (เก็บจากราคา FoB) หรือจุดขาย (เก็บจากราคาสินค้าหรือบริการที่ขาย) อัตราภาษีจะอยู่ที่ร้อยละ 0 -100 เช่นกัน โดยที่มีเพียงเบียร์ที่ถูกจัดเก็บใน 100% <ul style="list-style-type: none"> ซีเมนต์ ร้อยละ 5 บริการโทรคมนาคม (Tourist SIM) ร้อยละ 7 โรงแรมและร้านอาหาร ร้อยละ 10 โรงพยาบาล ร้อยละ 30 ผู้ประกอบการเคเบิลทีวี ร้อยละ 30 น้ำอัดลม ร้อยละ 30 เบียร์ ร้อยละ 100 	<ul style="list-style-type: none"> ลดการนำเข้าการขนส่งที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า ในสินค้าที่มีการจัดเก็บ Green Tax อัตราภาษีอยู่ระหว่างร้อยละ 30 (เครื่องยนต์สันดาปภายใน ความจุกระบอกสูบเกิน 3,000 ซีซี) ถึงร้อยละ 3 เช่น เครื่องยนต์ความจุกระบอกสูบไม่เกิน 1,500 ซีซี 	<ul style="list-style-type: none"> อัตราร้อยละ 30 เรียกเก็บจากกำไรสุทธิของกิจการทั้งหมดที่จดทะเบียนภายใต้พระราชบัญญัติบริษัท

ภาษีเงินได้ส่วนบุคคล

ช่วงรายได้	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ไม่เกิน BTN 300,000	0
BTN 300,001 - BTN 400,000	10
BTN 400,001 - BTN 650,000	15
BTN 650,001 - BTN 1,000,000	20
BTN 1,000,001 - BTN 1,500,000	25
BTN 1,500,001 เป็นต้นไป	30

ภาษีอื่นๆ

ภาษี	รายละเอียด
ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (Withholding Tax)	เงินปันผล: ร้อยละ 10 ดอกเบี้ย ร้อยละ 5 ค่าลิขสิทธิ์ ร้อยละ 5
เงินสมทบประกันสังคม	เงินสมทบประกันสังคมที่จ่ายโดยนายจ้างอย่างน้อย 5% ของรายได้พื้นฐานรายเดือน
อากรแสตมป์	BTN 5 ต่อลายเซ็น
ภาษีโรงเรือน	BTN 75 ต่อหน่วย
ทะเบียนรถประจำปี (Annual vehicle registration)	BTN 6,000 (ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆ) + BTN 7,000 (ภาษียานยนต์)

ถิ่นกำเนิดสินค้าของภูฏานภายใต้ข้อตกลงการค้าทวิภาคีภูมิภาคหรือพหุภาคีเฉพาะ เช่น SAFTA แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สินค้าที่เป็น “ผลผลิตทั้งหมด” หรือ “ได้มาทั้งหมด” (Wholly produced or Wholly obtained)

- ว่าด้วยการผลิตสินค้าโดยไม่มี การนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ

2. สินค้าที่ไม่ได้ผลิตหรือได้มาทั้งหมดจากภูฏาน

(Not wholly produced or obtained)

- จะถือว่าผ่านเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้า หาก
 - 1) สินค้าขั้นสุดท้ายจัดอยู่ในการแบ่งประเภทพิกัดอัตราศุลกากร ซึ่งแตกต่างจากที่วัตถุดิบที่ไม่มีแหล่งกำเนิดทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตถูกจัดประเภทไว้
 - 2) ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือแปรรูปซึ่งเป็นผลมาจากมูลค่ารวมของวัสดุ ชิ้นส่วน หรือผลิตภัณฑ์ที่มีต้นกำเนิดจากประเทศอื่นหรือแหล่งกำเนิดที่ไม่ระบุแน่ชัดที่ใช้ไม่เกินร้อยละ 60 ของมูลค่า FOB ของสินค้าที่ผลิตหรือได้รับ และขั้นตอนสุดท้ายของการผลิตดำเนินการในประเทศภูฏาน
 - a. ผลิตภัณฑ์ที่มาจากประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด (LDCs) จะได้ผ่อนปรนเพิ่มเติมอีก ร้อยละ 10 ดังนั้น มูลค่าเพิ่มภายในประเทศ (Domestic value addition: DVA) สำหรับสินค้าที่มาจากภูฏานจะต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ในกรณี LDCs
 - b. $DVA = (\text{มูลค่า FOB ของสินค้าส่งออก} - \text{มูลค่าของสินค้าที่ไม่มีแหล่งกำเนิด} \times 100) / \text{มูลค่า FOB ของสินค้าส่งออก}$

3. การสะสมในระดับภูมิภาค

(Regional Cumulation)

- สินค้าที่ผลิตหรือแปรรูปในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งโดยใช้ปัจจัยการผลิตที่มีแหล่งกำเนิดในรัฐผู้ทำสัญญาใดๆ จะมีสิทธิได้รับการปฏิบัติพิเศษโดยมีเงื่อนไขว่า
 - 1) การใช้วัตถุดิบรวม (มูลค่าของปัจจัยการผลิตดังกล่าวบวกมูลค่าเพิ่มในประเทศในการผลิตต่อไป) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่า FOB
 - 2) มูลค่าการผลิตภายในประเทศ (มูลค่าของปัจจัยการผลิตที่มาจากรัฐผู้ทำสัญญาผู้ส่งออกบวกกับมูลค่าภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นในการผลิตต่อไปในรัฐผู้ทำสัญญาที่ส่งออก) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของมูลค่า FOB
 - 3) ผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายจะเป็นไปตามเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากร ที่ระดับ 4 หลัก หรือการเปลี่ยนแปลงการจัดประเภทที่ระดับ 6 หลัก (CTSH) ตามที่ตกลงกันในกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์ (Product Specific Rules)

มาตรการด้านพิธีการศุลกากร และการอำนวยความสะดวกทางการค้า

- กำหนดเวลาสำหรับการผ่านพิธีการของสินค้าจากศุลกากร อยู่ที่ภายในเจ็ดวันทำการ
- ค่าธรรมเนียมศุลกากรนั้นจะแตกต่างกันในแต่ละกรณี โดยค่าธรรมเนียมนั้นถูกคิดจากหลายองค์ประกอบ เช่น น้ำหนัก หน่วยวัด ปริมาณ และบรรจุหีบห่อ
- ในกฎและข้อบังคับทางศุลกากรของกฎหมาย พ.ศ. 2560 (Customs Rules and Regulations 2017) ระบุเพียงแค่ประเภทค่าธรรมเนียมศุลกากรที่อาจเกิดขึ้น ดังนี้
 - อากรสำหรับสินค้าสูญหายหรือถูกลักขโมย
 - อากรสินค้าชำรุดและเสื่อมสภาพ
 - อากรสำหรับการเปลี่ยนสินค้า
 - อากรนำเข้าสินค้าซ้ำ
 - อากรในการรับสินค้าและการขนส่งชั่วคราว
 - อากรนำเข้าสินค้าตัวอย่าง
 - อากรสำหรับสินค้าที่ถูกละทิ้ง
 - อากรขายหรือโอนสินค้าที่ได้รับยกเว้นอากร
 - ดอกเบี้ยปรับจากการชำระอากร ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายล่าช้า

ในปี 2557 ภูฏานได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาลำดับที่ 94 ในการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาเกียวโตฉบับแก้ไขว่าด้วยการทำให้พิธีการศุลกากรง่ายและสอดคล้องกัน (Revised Kyoto Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures: RKC)

กรมสรรพากรและกรมศุลกากร กำลังอยู่ในขั้นตอนการพัฒนาระบบศุลกากรบนเว็บไซต์ที่จะแทนที่ระบบเดิม (Bhutan Automated Customs System) เมื่อดำเนินการแล้ว ระบบใหม่ซึ่งถูกพัฒนาให้เป็นระบบ eCustoms Management System (eCMS)

การสำรวจการทำธุรกิจของธนาคารโลกในปี 2563 (Doing Business Survey 2020) จัดอันดับให้ภูฏานมีความง่ายในการทำธุรกิจอยู่ในอันดับที่ 89 จากทั้งหมด 190 ประเทศ โดยในหมวดการค้าข้ามพรมแดน ภูฏานอยู่ในอันดับที่ 30

เอกสารที่ใช้สำหรับการส่งออกและนำเข้า

เอกสารสำหรับการส่งออก	เอกสารสำหรับการนำเข้า
ใบวางบิล (Commercial invoice)	ใบวางบิล (Commercial invoice)
ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of origin)	ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of origin)
ใบขนสินค้าขาออก (Customs import declaration)	ใบขนสินค้าขาเข้า (Customs import declaration)
ใบรับรองการประกันภัย (Insurance certificate)	ใบรับรองการประกันภัย (Insurance certificate)
รายการบรรจุหีบห่อ (Packing list)	รายการบรรจุหีบห่อ (Packing list)
ใบสั่งซื้อ (Purchase order)	ใบสั่งซื้อ (Purchase order)
ใบส่งสินค้า (Shipping bill)	
ใบรับรองคุณภาพ (Report quality certificate)	

ระยะเวลาและต้นทุนการส่งออกและนำเข้า

Time to export: Border compliance (hours)	5	11	52
Cost to export: Border compliance (USD)	59	103	212
Time to export: Documentary compliance (hours)	9	43	12
Cost to export: Documentary compliance (USD)	50	110	58
Time to import: Border compliance (hours)	5	11	65
Cost to import: Border compliance (USD)	110	190	266
Time to import: Documentary compliance (hours)	8	48	20
Cost to import: Documentary compliance (USD)	50	80	100

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร

สินค้าห้ามนำเข้า (Negative Goods)

- ยาเสพติดและยาและสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
- ภาพอนาจารและสื่ออนาจาร
- สินค้าอื่นใดที่กฎหมายหรือข้อบังคับห้ามโดยเฉพาะ หรืออนุสัญญาและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ภูฏานลงนาม

สินค้าจำกัดการนำเข้า (Restricted Goods)

ต้องมีการอนุญาตพิเศษที่ออกโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- สัตว์มีชีวิตและผลิตภัณฑ์หรือผลพลอยได้ - กระทรวงเกษตรกรรม
- พืชและวัสดุปลูก - กระทรวงเกษตรกรรม
- อาวุธและกระสุน - กองทัพบกภูฏาน
- วัตถุระเบิดและอุปกรณ์ประกอบระเบิด - กระทรวงมหาดไทย
- ยาและเภสัชภัณฑ์ - กระทรวงสาธารณสุขและการศึกษา / กระทรวงเกษตรกรรม
- สารเคมีและปุ๋ย - กระทรวงเกษตรกรรม
- ของเสียและสารพิษตกค้าง - คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ / กระทรวงเศรษฐกิจ
- ทองและเงินเกินกว่าค่าเผื่อฟรี – ธนาคารกลาง (Royal Monetary Authority)
- อุปกรณ์โทรคมนาคมและกระจายเสียงไร้สายและการสำรวจระยะไกล - Bhutan Telecommunications Authority
- สินค้าใช้แล้วหรือมือสอง ยานพาหนะ เครื่องจักรและอุปกรณ์ - กระทรวงเศรษฐกิจ
- วัสดุบรรจุภัณฑ์พลาสติก - กระทรวงเศรษฐกิจ
- สินค้าที่ไม่มีตลาดในประเทศ - กระทรวงเศรษฐกิจ

ใบอนุญาตนำเข้า (Import Licenses)

- การนำเข้าส่วนใหญ่ในภูฏานต้องได้รับอนุญาตจากใบอนุญาตนำเข้าที่ออกโดยกรมสรรพากรและศุลกากร (Department of Revenue and Customs: DRG)
- สินค้าทั้งหมดที่มาจากประเทศอื่นที่ไม่ใช่อินเดียและเข้ามาทางถนน รวมถึงสินค้าที่เข้าสู่ภูฏานโดยการขนส่งทางถนนผ่านอินเดีย จำเป็นต้องมีใบอนุญาตนำเข้า
- ปกติอายุของใบอนุญาตนำเข้าจะมีอายุ 12 เดือนในกรณีของสินค้าที่มีลักษณะเป็นทุน เช่น โรงงาน เครื่องจักร และวัตถุดิบ และ 3 เดือนในกรณีของสินค้าอื่น ๆ

ระเบียบด้านการส่งออก

- การส่งออกของภูฏานทั้งหมดต้องผ่านผู้ถือใบอนุญาตที่ออกโดยกรมสรรพากรและศุลกากร การส่งออกของภูฏานจะต้องผ่านทางออกและจุดเข้าที่ได้รับอนุมัติของสำนักงานศุลกากรที่ตั้งอยู่ในเมืองชายแดน
- การส่งออกสินค้าเกษตรของภูฏาน ซึ่งรวมถึงเมล็ดพันธุ์ ข้าว ผักและผลไม้สด จำเป็นต้องได้รับการรับรองจาก Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority (BAFRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมกับผู้นำเข้าในบังกลาเทศและอินเดีย

มาตรฐานทางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

มีกฎหมายหลายฉบับที่ควบคุมความปลอดภัยและคุณภาพของอาหารภายในประเทศ สรุปได้ดังนี้

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2548 (Food Act 2005)	<ul style="list-style-type: none">• เพื่อปกป้องสุขภาพของมนุษย์และความคุ้มครองและอำนวยความสะดวกในการนำเข้า ส่งออก และการค้าอาหารในภูฏาน• คณะกรรมการคุณภาพและความปลอดภัยอาหารแห่งชาติ (National Food Quality and Safety Commission) และดำเนินการผ่านกฎและข้อบังคับด้านอาหารของภูฏาน พ.ศ. 2560 (Food Rules and Regulations of Bhutan 2017)• ให้อำนาจหน่วยงานกำกับดูแลการเกษตรและอาหารของภูฏาน (BAFRA) ในการดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการด้านอาหารและจัดให้มีหน้าที่บังคับใช้เพื่อความปลอดภัยและคุณภาพของอาหาร
พระราชบัญญัติความปลอดภัยทางชีวภาพ พ.ศ. 2558 (Biosafety Act 2015)	<ul style="list-style-type: none">• ห้ามนำเข้าหรือขนส่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms: GMOs) หรือสิ่งมีชีวิตดัดแปลงที่มีชีวิตเข้ามาในประเทศ• การจัดการความเสี่ยงของผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของมนุษย์และสัตว์• ภูฏานได้ออกกฎและข้อบังคับด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ พ.ศ.2561 (The Biosafety Rules and Regulations 2018) เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติอย่างมีประสิทธิภาพ
พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2536 (Plant Quarantine Act 1993)	<ul style="list-style-type: none">• ห้ามนำเข้าสินค้า ผลิตภัณฑ์จากพืช และดินที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ• ยังให้อำนาจผู้ตรวจการกักกัน (Quarantine Inspector) ในการกักกันพาหะ พืช ผลิตภัณฑ์จากพืช สินค้า หรือดินที่มีหรือมีแนวโน้มที่จะถูกศัตรูพืชรบกวน
พระราชบัญญัติปศุสัตว์ พ.ศ. 2544 (Livestock Act 2001)	<ul style="list-style-type: none">• สนับสนุนกระทรวงเกษตรและป่าไม้ในการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับโรงฆ่าสัตว์สำหรับปศุสัตว์และสัตว์ปีก• กำหนดรายละเอียดสุขอนามัยของเนื้อสดและการตรวจสอบ
พระราชบัญญัติสารกำจัดศัตรูพืช พ.ศ. 2543 (Pesticides Act 2000)	<ul style="list-style-type: none">• กำหนดให้นำสารกำจัดศัตรูพืชประเภทที่เหมาะสมเข้ามาในภูฏานเท่านั้น• หน่วยงานที่ต้องการนำเข้าสารกำจัดศัตรูพืชจะต้องยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและป่าไม้

ปัจจุบันภูฏานยังขาดโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) ที่เพียงพอในแง่ของจำนวนห้องปฏิบัติการ รวมถึงบุคลากรที่มีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินการทดสอบที่จำเป็นทั้งสำหรับการรับรองการส่งออกและการตรวจสอบการนำเข้า

อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า และมาตรการเยียวยาทางการค้า

อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

- **สำนักงานมาตรฐานคุณภาพ (Bhutan Standards Bureau: BSB)** นับเป็นองค์กรหลักที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลการปฏิบัติตามและการรับรองตามมาตรฐานและข้อกำหนดของอุตสาหกรรม
- กฎหมายมีพระราชบัญญัติมาตรฐานคุณภาพ พ.ศ. 2553 (Bhutan Standards Act 2010) กำหนดให้ BSB ใช้แผนการรับรองผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของ ISO/IEC 17065:2012 (ข้อกำหนดสำหรับหน่วยงานรับรองผลิตภัณฑ์ กระบวนการ และบริการ)
- กฎหมายนี้กำหนดความสอดคล้องของผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานของกฎหมายผ่านการสุ่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์ การทดสอบเบื้องต้น และการประเมินระบบการจัดการคุณภาพของโรงงาน ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศภายใต้กรอบของกฎหมายมาตรฐานคุณภาพและ ISO/IEC 17065:2012
- กฎหมายให้อำนาจแก่ BSB ในการดำเนินงานห้องปฏิบัติการอ้างอิงและสอบเทียบมาตรฐานวิทยา นอกจากนี้ BSB ยังมีหน้าที่สร้างและดำเนินการทดสอบวัสดุโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์สอบเทียบผลิตภัณฑ์ กำกับดูแลการปฏิบัติตามข้อตกลงการค้าระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า
- อย่างไรก็ดี ยังขาดความชัดเจนในบทบาทและคำสั่งที่กำหนดในพระราชบัญญัติมาตรฐานคุณภาพและพระราชบัญญัติอาหาร ในแง่การกำหนดมาตรฐาน ขณะนี้ มาตรฐานอุตสาหกรรมแห่งชาติของภูฏานยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ โดยมีเพียงบางมาตรฐานเท่านั้นที่ร่างขึ้น เช่น ถนน วิศวกรรมเครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์ และวิศวกรรมไฟฟ้า อาหารและการเกษตร วิศวกรรมเครื่องกลและโยธา สิ่งทอ ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้

มาตรการเยียวยาทางการค้า

- กฎหมายยังไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก
- ยังไม่ปรากฏหลักฐานการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นภายในประเทศกับประเทศคู่ค้า เนื่องจากรัฐบาลและผู้ประกอบการภายในประเทศ ยังขาดความพร้อม รวมถึงศักยภาพที่จะทำการต่อรองหรือรวบรวมหลักฐานที่เพียงพอต่อการบังคับใช้มาตรการทางการค้า
- ทั้งนี้ อาจมีความกังวลว่า หากไม่มีมาตรการปกป้องอย่างเช่นที่สมาชิก WTO มีนั้น ตลาดของภูฏานอาจเต็มไปด้วยสินค้าจากต่างประเทศ และการไหลเข้ามาของสินค้า บริการ และการแข่งขันจากต่างประเทศ อาจเป็นผลเสียภาคธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดย่อม (MSME) ที่กำลังเติบโตในประเทศได้

นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการค้าบริการ : บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้วยนโยบายของภูฏานมีการเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มากขึ้นเพื่อการพัฒนาและความเป็นอยู่ที่ดีได้นำไปสู่การร่างนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ ICT ในระดับชาติ เพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและกำลังคน การพัฒนานโยบาย ICT เฉพาะสาขา และอื่นๆ

- ภูฏานได้ริเริ่มโครงการสำคัญเกี่ยวกับ ICT ในชื่อ **Digital Drukylu** เพื่อใช้ประโยชน์จากศักยภาพของ ICT ในการเปลี่ยนภูฏานให้เป็นสังคมที่ชาญฉลาดและพัฒนาอย่างทั่วถึง โครงการนี้จะสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ดิจิทัล การนำเทคโนโลยีไอทีมาใช้ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) วิทยาการหุ่นยนต์ ข้อมูลขนาดใหญ่ และอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (IoT) สัญญาอัจฉริยะ การเพิ่มขีดความสามารถของภาค ICT รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและอื่นๆ อีกมากมาย
- **กระทรวงสารสนเทศและการสื่อสาร (Ministry of Information and Communication)** มีวิสัยทัศน์ 'ICT สนับสนุนให้เกิดสังคมความรู้ซึ่งเป็นรากฐานของความสุขมวลรวมประชาชาติ' และได้ออกแบบนโยบาย ICT ที่เอื้ออำนวยการขับเคลื่อนนวัตกรรมและการนำ ICT มาใช้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสนับสนุนการเติบโตของภาคเอกชนในด้าน ICT เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- **Thimphu Tech Park** ซึ่งเป็น **IT Park** แห่งแรกในภูฏาน มีการให้บริการหลัก 2 ด้าน ได้แก่ การอำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจที่มาลงทุนทางตรงในภูฏาน และการให้เช่าพื้นที่เชิงพาณิชย์แก่ทั้งประเทศ

การยื่นขอใบอนุญาตบริการ ICT

ข้อมูลบริษัท: ผู้บริหารรวมถึงผู้ถือหุ้น ความสามารถทางด้านเทคนิคและการจัดการทางธุรกิจ

ประเภทของบริการและแอปพลิเคชันที่จะนำเสนอพร้อมกับแผนการเปิดตัว

เครือข่ายที่จะใช้รวมถึงหลักฐานการสนทนากับ License ICT Facility Provider

ลูกค้าเป้าหมายและการกำหนดราคาของบริการ

ความสามารถทางการเงินสนับสนุนโดยหลักฐานการระดมทุนจากสถาบันการเงิน

นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านการค้าบริการ : บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

โอกาสการลงทุนในสาขาบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

การพัฒนาแอปพลิเคชัน/ ซอฟต์แวร์

- การมุ่งเน้นการพัฒนาภาค ICT ที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรมนุษย์ และตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นสำหรับแอปพลิเคชัน ทำให้เกิดโอกาสในการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาแอปพลิเคชันหรือซอฟต์แวร์ นักลงทุนสามารถมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาแอปพลิเคชันตามเทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูงซึ่งได้รับความสำคัญอย่างมากในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา

บริการศูนย์ข้อมูล (Data centre service)

- สภาพภูมิอากาศของภูมิภาคประกอบด้วยอัตราค่าไฟฟ้าที่ต่ำและเชื่อถือได้ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และแรงงานอายุน้อย ทำให้เป็นโอกาสในการพัฒนาศูนย์ข้อมูลและบริการคลาวด์ ปัจจุบันมีเพียง Thimphu TechPark เท่านั้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้สำหรับลูกค้าภายในและนอกภูมิภาคเพื่อใช้บริการศูนย์ข้อมูล

ความปลอดภัยทางไซ เบอร์

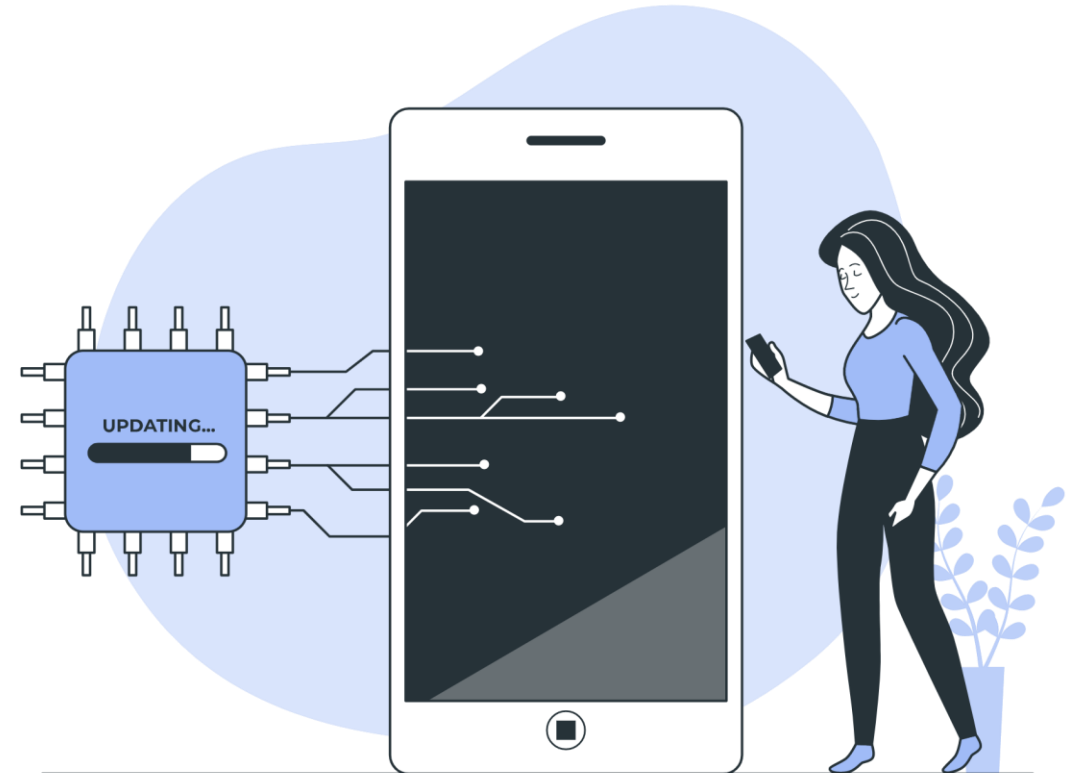
- ความสำคัญของความปลอดภัยของข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความมั่นคงและอำนาจอธิปไตยของประเทศ แนวโน้มการให้บริการดิจิทัลและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จึงเป็นโอกาสในด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์

การจ้างกระบวนการทาง ธุรกิจ (Business Process Outsourcing: BPO) และ บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ อื่น ๆ (ITES)

- ภูมิภาคมีศักยภาพสำหรับการลงทุนใน BPO จากปัจจัยด้านเสถียรภาพทางการเมือง และกำลังแรงงานรุ่นใหม่ที่มีความสามารถด้าน ICT ซึ่งมีความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

การพัฒนา IT Park

- ด้วยฐานเน้นย้ำการพัฒนาภาค IT และลำดับความสำคัญตามการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงมีโอกาสในการพัฒนาและดำเนินการ IT park ในภูมิภาค นักลงทุนต่างชาติสามารถใช้ประโยชน์จากเศรษฐกิจที่มั่นคง บรรยากาศทางการเมืองและสังคมที่สงบสุข และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นในสาขาไอที

บริการก่อสร้างและบริการขนส่ง

บริการก่อสร้าง

- กฎหมายยังขาดทั้งความสามารถทางเทคนิคและแรงงานฝีมือในบริษัทก่อสร้างในประเทศ จึงยังมีโอกาสมากมายที่เปิดกว้างสำหรับนักลงทุนต่างชาติในการออกแบบ การก่อสร้าง และการดำเนินงานของโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่และการก่อสร้างอาคารทั่วไปในภูมิภาค
- การลงทุนในสาขาบริการก่อสร้างจำเป็นต้องมี**ใบอนุญาตก่อสร้าง (Construction permits)** ต้องทำงานร่วมกับรัฐบาลท้องถิ่นหรือหน่วยงานเทศบาลเพื่อรับเอกสารที่จำเป็น ในกรณีของการสร้างโครงการรอบๆ ทิมพู หน่วยงนดำเนินการที่รับผิดชอบคือทิมพู ธรอมดี (Thimphu Thromde)
- กรมพัฒนาเมืองและบริการด้านวิศวกรรม (Department of Urban Development and Engineering Services) ของกระทรวงงานและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ (Ministry of Works and Human Settlement) ของภูฏานมีหน้าที่รับผิดชอบ

บริการด้านการขนส่ง

- บริการด้านการขนส่งของภูฏานมีศักยภาพในการเติบโต สะท้อนจากจำนวนยานพาหนะในภูมิภาคเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะยานพาหนะขนาดใหญ่และขนาดกลาง ซึ่งจำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์ในการเตรียมการด้านโลจิสติกส์ การขนส่งสินค้า
- กฎหมายด้านการขนส่งที่สำคัญของภูฏาน ได้แก่ ระเบียบว่าด้วยความปลอดภัยทางถนนและการขนส่ง พ.ศ. 2564 (Road Safety and Transport Regulation 2021)
- โอกาสในการลงทุนด้านการขนส่งในภูมิภาคอยู่ในการก่อสร้างถนนในรูปแบบร่วมทุนภาครัฐและเอกชน (PPP) ตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ การซ่อมจักรยานยนต์ และการแปลงรถยนต์เป็นรุ่นขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้า

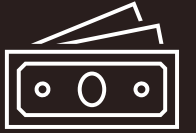
บริการท่องเที่ยวและบริการทางการเงิน

บริการท่องเที่ยว

- ปรัชญาความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH) เป็นการดึงดูดด้านการท่องเที่ยวของภูฏาน และเป็นแนวทางสำหรับกลยุทธ์การท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว **"มูลค่าสูง ผลกระทบต่ำ (High Value, Low Volume)"** ของรัฐบาล
- นโยบายและกฎระเบียบด้านการท่องเที่ยวทุกด้านได้รับการประสานงานโดยหน่วยงานการท่องเที่ยวส่วนกลางของประเทศ คือสภาการท่องเที่ยวแห่งภูฏาน (Tourism Council of Bhutan: TCB)
- กฎที่สำคัญคือกฎและระเบียบการท่องเที่ยว พ.ศ. 2565 (The Tourism Rules and Regulations 2022) กำหนดข้อกำหนดที่ชัดเจนในการขึ้นทะเบียน ออกใบอนุญาต และต่ออายุใบอนุญาตสำหรับผู้ให้บริการ และจัดให้มีมาตรฐานและกระบวนการในการประเมิน รับรอง และติดตาม
- โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development Flagship Programme) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศและการดำรงชีวิตในชนบท ผ่านการพัฒนาภูมิภาคที่สมดุลและการกระจายของการท่องเที่ยวตามฤดูกาล

บริการทางการเงิน

- ธนาคารพาณิชย์สำคัญ 5 แห่ง โดยธนาคารที่ใหญ่ที่สุดสองแห่งคือธนาคารแห่งภูฏาน (Bank of Bhutan) และธนาคารแห่งชาติภูฏาน (Bhutan National Bank) ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองทิมพู ธนาคารพาณิชย์อื่น ได้แก่ Bhutan Development Bank, T-Bank และ Druk Punjab National Bank
- ธนาคารกลางของประเทศคือ **Royal Monetary Authority of Bhutan (RMA)** ก่อตั้งขึ้นในปี 2525 ภายใต้ Royal Monetary Authority of Bhutan Act 1982
- พระราชบัญญัติสถาบันการเงินของภูฏาน พ.ศ. 2535 (Financial Institutions Act of Bhutan 1992) ซึ่งกำหนดกรอบกฎหมายให้ RMA ในการออกใบอนุญาตแก่สถาบันการเงิน รวมถึงควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบการดำเนินงานของสถาบันการเงิน
- ขณะนี้ RMA อยู่ในขั้นตอนการร่างพระราชบัญญัติบริการทางการเงิน (Financial Services Act) และกฎระเบียบการประกันภัย (Insurance Regulations)
- โอกาสในการลงทุนสาขาบริการด้านการเงินในภูฏานอยู่ในธุรกิจซอมแซมและบำรุงรักษาเครื่องปลายทางอัตโนมัติ เช่น เครื่องถอนเงินอัตโนมัติ เครื่องขาย ณ จุดขาย (Point-of-Sale: POS) รวมถึงที่ปรึกษาทางการเงินเพื่อการลงทุนและการวิจัยตลาด

ภาพรวมนโยบายการลงทุนของภูฏาน

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณ
- การส่งเสริมแบรนด์ภูฏาน (Brand Bhutan)
- การสร้างสังคมความรู้
- การกระจายเศรษฐกิจเพื่อการส่งออกและทดแทนการนำเข้า

สัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด

สัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด	สาขาการลงทุน
ร้อยละ 100	บริการด้านการศึกษา (ยกเว้นสถาบันด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา) สุขภาพ โรงแรมห้าดาว โครงสร้างพื้นฐาน การวิจัยและพัฒนา บริการสำนักงานใหญ่ เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และบริการที่ใช้ IT
ร้อยละ 51	บริการทางการเงิน
ร้อยละ 49	กิจกรรมขนาดเล็ก เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เกษตรมูลค่าเพิ่ม (จากผลิตผลในประเทศ) ผลิตผลจากป่า ของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์เซรามิกส์
ร้อยละ 74	กิจกรรมอื่นๆ ทั้งหมดยกเว้นกิจกรรมที่อยู่ในรายการ Negative List

สิทธิประโยชน์ในการลงทุน (Incentive)

นักลงทุนต่างชาติได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนในภูฏาน ดังต่อไปนี้

- การยกเว้นภาษี (Tax Holiday) 5 - 10 ปี ขึ้นอยู่กับสาขาที่ลงทุน โดยสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT/ITES) จะได้รับการยกเว้นภาษี 10 ปี
- การยกเว้นภาษีการขายและภาษีศุลกากรสำหรับการนำเข้าเครื่องจักร วัตถุดิบ และวัสดุบรรจุภัณฑ์เบื้องต้น
- ส่วนลดภาษีร้อยละ 15 สำหรับการลงทุนที่ยกระดับสิ่งแวดล้อม
- ลดหย่อนการลงทุนซ้ำ (Reinvestment allowance)

สาขาการลงทุนที่อยู่ใน Negative List ของกฎหมาย

ตามนโยบายการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศล่าสุดในปี 2562 (Foreign Direct Investment Policy 2019) รัฐบาลจะอนุญาตให้มีการลงทุนทั้งในภาคการผลิตและบริการ ยกเว้นรายการที่อยู่ใน Negative List

Negative List

กิจกรรมสื่อข่าว

บริการจัดจำหน่าย
ทั้งขายส่ง ขายปลีก
และการค้ารายย่อย

การทำเหมืองเพื่อขาย
แร่ในรูปแบบเบื้องต้น
หรือดิบ

โรงแรม 3 ดาวและ
ต่ำกว่า

บริการสุขภาพทั่วไป

อุตสาหกรรมที่ไม่
เป็นไปตามข้อกำหนด
ของหนังสือรับรอง
แหล่งกำเนิดสินค้า

กิจกรรมในบัญชีรายชื่อ
ต้องห้ามของรัฐบาล

นอกจากนี้ รัฐบาลยังกำหนดกิจกรรมที่มีความสำคัญ (Priority List) โดยกิจกรรมเหล่านี้จะได้รับการอนุมัติการลงทุนเร็วกว่า อย่างไรก็ตาม จะมีการกำหนดเกณฑ์การลงทุนขั้นต่ำและสัดส่วนการถือหุ้นสูงสุดของนักลงทุนต่างชาติด้วย

กิจกรรมที่อยู่ใน Priority List ของการลงทุนในกฎฐานสาขาการผลิต และกิจกรรมขนาดเล็ก

	กิจกรรม	เงินลงทุนขั้นต่ำ (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด (ร้อยละ)
การผลิต			
1	การผลิตทางการเกษตร: - เกษตรแปรรูป - เทคโนโลยีชีวภาพ - สัตว์ปีก - การประมง - การปลูกดอกไม้ - อาหารเพื่อสุขภาพ - อาหารสัตว์ - บัญชีชีวภาพและสารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพ - การแปรรูปเนื้อสัตว์ - การเลี้ยงผึ้ง - พืชสวน - ผลิตภัณฑ์นม	0.24	74
2	การผลิตจากป่าไม้	0.6	74
3	พลังงานแสงอาทิตย์และลม พลังงานทดแทนอื่นๆ	0.24	ตามนโยบายพลังงาน ทางเลือก 2556
4	ผลิตภัณฑ์จากน้ำ	0.6	74
5	ผลิตภัณฑ์ยา	0.6	74
6	การผลิตอื่นๆ: - อิเล็กทรอนิกส์ - ไฟฟ้า - ฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์ - วัสดุก่อสร้าง	0.6	74

	กิจกรรม	เงินลงทุนขั้นต่ำ (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด (ร้อยละ)
กิจกรรมขนาดเล็ก			
1	ผลิตภัณฑ์การเกษตร มูลค่าเพิ่ม (จากผลิตผลใน ประเทศ): - การแปรรูปผักและผลไม้ - การแปรรูปอาหาร - ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและ ยา - ผลิตภัณฑ์จากน้ำผึ้ง - เครื่องเทศ - ขนมหวาน	0.06	49
2	การผลิตจากป่าไม้: - ผลิตภัณฑ์กระดาษทำมือ - ผลิตภัณฑ์ไม้เหลื่อใช้ - ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ - เครื่องสำอาง - ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอม ระเหย	0.06	49
3	อื่นๆ - ของที่ระลึก - ผลิตภัณฑ์เซรามิกส์	0.06	49

กิจกรรมที่อยู่ใน Priority List ของการลงทุนในกฎฐานสาขาบริการ

	กิจกรรม	เงินลงทุนขั้นต่ำ (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด (ร้อยละ)
1	การศึกษา (ประถมศึกษ มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา)	3.6	74
2	สุขภาพ: - บริการโรงพยาบาลเฉพาะทางแบบครบวงจร (โรงพยาบาลที่มีหัตถการอย่างน้อยหนึ่งแห่งที่อ้างอิงอยู่นอกประเทศในปัจจุบัน และมีบริการตรวจวินิจฉัยและห้องปฏิบัติการครบชุด) - บริการทางการแพทย์เฉพาะทาง - บริการทันตกรรมเฉพาะทาง - บริการห้องปฏิบัติการทางการแพทย์เฉพาะทาง - บริการภาพวินิจฉัยเฉพาะทาง - บริการแพทย์แผนโบราณเฉพาะทาง	2.4	100
3	โรงแรม/รีสอร์ท – หาดาวขึ้นไป	2.4	100
4	โครงสร้างพื้นฐานในรูปแบบสัญญาร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (PPP)	ไม่มี	100
5	สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาและนันทนาการ	0.3	74
6	ศูนย์สุขภาพ	0.3	74
7	การพัฒนาไอทีพาร์ค	2.4	100
8	การวิจัยและพัฒนา (ต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 5 คน)	0.12	100

	กิจกรรม	เงินลงทุนขั้นต่ำ (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด (ร้อยละ)
9	บริการสำนักงานใหญ่	0.06	100
10	เทคโนโลยีสารสนเทศ/บริการที่เกี่ยวข้อง (IT/ITES) - ภายในไอทีพาร์ค - นอกไอทีพาร์ค	ไม่มี 0.036	100 100
11	บริการก่อสร้าง	1.2	74
12	การจัดการของเสีย - การรีไซเคิลขยะในครัวเรือน - การจัดการของเสีย	0.3	74
13	การประปาและการจัดการ / ระบบบำบัดน้ำและน้ำประปาในเมือง	0.3	74
14	โรงแรมระดับ 4 ดาว	0.3	74
15	อาชีพศึกษา	0.3	74
16	บริการให้คำปรึกษา บริษัทที่จัดตั้งขึ้นต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 5 คน และมีบริษัทอยู่ในมากกว่า 2 ประเทศหรือมีประสบการณ์ในตลาดต่างประเทศ	0.06	74
17	บริการทางการเงิน	ตามพระราชบัญญัติบริการทางการเงิน	51

ภาพรวมขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจตามกฎหมาย

ยื่นแบบคำขอจดทะเบียน FDI ต่อกรมอุตสาหกรรม (Department of Industry) โดยจะได้รับใบรับรองการลงทะเบียน FDI ซึ่งเป็นการอนุมัติในหลักการ

ยื่นแผนธุรกิจ 2 ชุดต่อกรมอุตสาหกรรม โดยนักลงทุนอาจจะถูกขอให้ส่งแบบฟอร์มการตรวจสอบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination: IEE) ไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติผ่านทางกรมอุตสาหกรรม ขึ้นอยู่กับกิจกรรมทางธุรกิจของ อย่างไรก็ตาม สำหรับกิจกรรมบางอย่างการอนุมัติจะมอบให้แก่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

เปิดบัญชีเงินตราต่างประเทศภายใต้ชื่อบริษัท

เมื่อมีการออกใบอนุญาตด้านสิ่งแวดล้อมและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้ว หากกิจกรรมที่เสนออยู่ในรายการสำคัญ (Priority List) กรมจะอนุมัติโครงการภายในสองสัปดาห์ทำงาน หากกิจกรรมที่เสนอไม่อยู่ใน Priority List หรือใน negative list โครงการจะถูกประเมินโดยคณะกรรมการอนุมัติโครงการซึ่งจะให้การอนุมัติขั้นสุดท้ายของโครงการ

รับใบอนุญาตอุตสาหกรรมที่สำนักงานการค้าและอุตสาหกรรมระดับภูมิภาค (Regional Trade and Industry Office) ที่เกี่ยวข้อง

ขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรและจดทะเบียนภาษีเงินได้

ในกรณีที่นักลงทุนต่างชาติไม่สามารถหาหุ้นส่วนในท้องถิ่นที่เหมาะสมได้ นักลงทุนสามารถติดต่อหอการค้าและอุตสาหกรรมภูฏาน (Bhutan Chamber of Commerce and Industry) เพื่อขอสร้างเครือข่ายกับชุมชนธุรกิจต่อไป

การจดทะเบียนบริษัทในภูฏาน

รูปแบบ

- รูปแบบบริษัทจำกัด (Limited Liability Company)
- บริษัทร่วมทุน (Joint Venture Company) หรือ
- สำนักงานสาขาของบริษัทต่างประเทศที่มีอยู่แล้ว (Branch office of pre-existing foreign company)

หน่วยงาน

จดทะเบียนบริษัทที่สำนักทะเบียนบริษัท (Company Registry Office) ภายใต้กรมอุตสาหกรรม

เอกสารที่จำเป็นสำหรับการจดทะเบียนบริษัท เช่น

- รายชื่อและที่อยู่ของกรรมการคนแรกและ CEO ของบริษัท
- ใบรับรองความปลอดภัย (Security Clearance Certificate) ซึ่งต้องขอจากสำนักงานตำรวจภูฏาน
- หนังสือเดินทางของนักลงทุน และ
- ข้อตกลงร่วมทุนระหว่างนักลงทุน/ผู้ถือหุ้น (Joint Venture Agreement)

ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน

- 1,000 Nu. (12 ดอลลาร์สหรัฐ) หากทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 1,000,000 Nu. (< 12,000 ดอลลาร์สหรัฐ)
- 1,500 Nu. (18 ดอลลาร์สหรัฐ) หากทุนจดทะเบียนอยู่ระหว่าง 1,000,000 - 2,000,000 Nu. (12,000 – 24,000 ดอลลาร์สหรัฐ)
- 2,000 Nu. (24 ดอลลาร์สหรัฐ) หากทุนจดทะเบียนสูงกว่า 2,000,000 Nu. (> 24,000 ดอลลาร์สหรัฐ)

สกุลเงิน

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะต้องทำในสกุลเงินที่แปลงสภาพได้ (Convertible Currency) ได้แก่ สกุลเงินดอลลาร์ออสเตรเลีย ดอลลาร์แคนาดา โครนเดนมาร์ก ยูโร ดอลลาร์ฮ่องกง เยน โครนเนอร์เวย์ ดอลลาร์สิงคโปร์ โครนสวีเดน ฟรังก์สวิส ปอนด์สเตอร์ลิง หรือดอลลาร์สหรัฐ

ตราประทับ

แต่ละบริษัทควรมีตราประทับ (Company Seal) เฉพาะของตนเอง โดยต้องทำภายในหนึ่งปีหลังจากได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ

นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบด้านอื่น ๆ

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ทรัพย์สินทางปัญญา

นโยบายแข่งขันทาง
การค้า

การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ

นโยบายด้านแรงงาน

นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

ความร่วมมือทาง
เศรษฐกิจ

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

กรมการค้า กระทรวงเศรษฐกิจของภูฏาน วางกรอบแนวทางเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2562 (Guidelines on E-Commerce, 2019) มีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเติบโตและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของกิจกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการรับประกันว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสิทธิของผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองจากการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

ระบุว่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นธุรกรรมของสินค้าหรือบริการผ่านอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์เคลื่อนที่ หรือเครือข่ายข้อมูลอื่นๆ แนวปฏิบัตินี้จึงยอมรับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มทางทั้งหมด รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ด้วย อย่างไรก็ตาม ยังมีการกำหนดให้ผู้ประกอบการแพลตฟอร์ม ใช้มาตรการกำจัดที่จำเป็นตามกฎหมายศุลกากรและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่บังคับใช้ และ รายงานต่อเจ้าหน้าที่หากพบว่ามีการขายสินค้าต้องห้ามหรือสินค้าต้องห้ามบนแพลตฟอร์ม นอกจากนี้ ยังกำหนดว่าต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ ข้อตกลงบริการแพลตฟอร์ม กฎการซื้อขาย หรือลิงก์ไปยังข้อมูลดังกล่าว ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจนในหน้าแรกของเว็บไซต์เป็นเวลา 30 วัน ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้อาจทำได้ยากในกรณีสื่อสังคมออนไลน์

ในด้านการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัวทางอิเล็กทรอนิกส์ เอกสารกำหนดไว้ว่า

- ผู้ให้บริการ ผู้ผลิต และผู้จำหน่ายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์จะต้องดำเนินธุรกิจตามกฎหมายและกฎความเป็นส่วนตัวที่ใช้อยู่ทั่วไป เพื่อให้การคุ้มครองผู้บริโภคอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะรายละเอียดธนาคาร สถานะธุรกิจ ประวัติการซื้อ จะถูกรักษาเป็นความลับ เว้นแต่กฎหมายที่บังคับใช้กำหนดเป็นอย่างอื่น หมายถึงโดยศาล หรือได้รับอนุญาตจากผู้บริโภคที่เกี่ยวข้อง
- ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจะใช้สำหรับธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์อื่น

ทรัพย์สินทางปัญญา

ลิขสิทธิ์

สิทธิบัตร

การออกแบบทาง
อุตสาหกรรม

เครื่องหมายการค้า

ความรู้ดั้งเดิม

การคุ้มครองพันธุ์พืช

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2544 (Copyright Act 2001) กำหนดเงื่อนไขในการได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในประเทศ
- พระราชบัญญัติทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม พ.ศ. 2544 (Industrial Property Act 2001) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตร การออกแบบทางอุตสาหกรรม และเครื่องหมายการค้า
- พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2546 (Biodiversity Act 2003) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืชและความรู้ดั้งเดิมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรชีวภาพ

กองทรัพย์สินทางปัญญา ของกระทรวงเศรษฐกิจมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ และพระราชบัญญัติทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม ส่วนพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ บริหารงานโดยกระทรวงเกษตร (Ministry of Agriculture)

ภูมิภาคเป็นผู้ลงนามในอนุสัญญาองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) และเป็นผู้ลงนามในอนุสัญญาและพิธีสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาได้แก่

- อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม พ.ศ. 2426
- อนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2429 (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works 1886)
- ข้อตกลงมาดริด และพิธีสารสู่ข้อตกลงมาดริด

นโยบายแข่งขันทางการค้า

รัฐบาลภูฏานใช้นโยบายการแข่งขันระดับชาติ ปี 2563 (National Competition Policy 2020) แทนที่จะมีกฎหมายการแข่งขัน หลังจากได้มีการประเมินความสามารถในการบังคับใช้อย่างรอบคอบภายในประเทศ

นโยบายการแข่งขันระดับชาติ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการประเมินผลกระทบการแข่งขัน (Competition Impact Assessment: CIA) ของกฎระเบียบและนโยบายทั้งหมดก่อนที่จะประกาศใช้ ตลอดจนทบทวนกฎหมายและกฎระเบียบที่ล้าสมัย

วัตถุประสงค์ของนโยบายการแข่งขันของภูฏาน มีดังนี้

- ส่งเสริมเศรษฐกิจที่อิงกับตลาด ขับเคลื่อนด้วยการแข่งขันที่เป็นธรรมและเหมาะสม โดยไม่มีอุปสรรคในการเข้ามาของวิสาหกิจใหม่ ป้องกันการใช้อำนาจตลาดในทางที่ผิดโดยการผูกขาดทางการค้า ยึดถือการแข่งขันเป็นหลักการสำคัญสำหรับนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และเพื่อให้ฟังก์ชันกลไกตลาดมากขึ้นในขอบเขตที่เป็นไปได้
- ส่งเสริมและรักษาการแข่งขันในตลาดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ นวัตกรรม และเพิ่มสวัสดิการผู้บริโภค
- ส่งเสริมการควบคุมตนเองของตลาด (market self-regulation) และการมีพลวัตของตลาด

ภายใต้นโยบายการแข่งขันระดับชาติ ระบุแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งมีตัวอย่าง ดังนี้

- รัฐบาลจะสนับสนุนการเข้ามาของผู้เล่นรายใหม่ในภาคส่วนที่มีการผูกขาด หรืออีกทางหนึ่งให้รัฐบาลพิจารณาออกระเบียบควบคุมการผูกขาดเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- รัฐบาลจะป้องกันการควบรวมกิจการที่อาจขัดขวางการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพในตลาด ในการนี้ รัฐบาลจะทบทวนการควบรวมและการซื้อกิจการ รวมถึงการร่วมทุนและพันธมิตรทางธุรกิจในรูปแบบอื่นๆ หากจำเป็น ภายใต้กรอบทั่วไปของนโยบายการแข่งขัน รัฐบาลต้องจัดทำหลักเกณฑ์/แนวปฏิบัติในการอนุญาตการควบรวมกิจการ การร่วมทุน และพันธมิตรทางธุรกิจอื่น ๆ รวมถึงเกณฑ์ที่ก่อให้เกิดการทบทวนการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงหลักเกณฑ์ในการกำหนดแนวทางแก้ไขที่สามารถจัดข้อกั่วงวลด้านการแข่งขัน
- รัฐบาลจะพยายามสนับสนุนให้บริษัทขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลสร้างการแข่งขันที่สูงขึ้นโดยการสร้างสนามแข่งขันที่เท่าเทียมกัน

ในด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

- ผู้บริโภคจะได้รับการคุ้มครองจากพฤติกรรมหลอกลวงและฉ้อฉลของผู้ขายและจากการดำเนินธุรกิจที่ไม่เป็นธรรมผ่านนโยบายการแข่งขันระดับชาติ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2555 (Consumer Protection Act 2012) ซึ่งครอบคลุมถึงสิทธิและความรับผิดชอบของผู้บริโภค การโฆษณาที่ทำให้เข้าใจผิดและการนำเสนอที่เป็นเท็จ มาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าและบริการและการรับประกันเกี่ยวกับชื่อผลิตภัณฑ์ คุณภาพ และเรื่องอื่นๆ เช่น การรับประกันของผู้ผลิต

การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ

หลักเกณฑ์และระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2564 (Procurement Rules and Regulations 2021) ซึ่งออกโดยกระทรวงการคลังของภูฏาน ได้กำหนดการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐในชั้นงาน สินค้า บริการ และบริการที่ปรึกษา ไว้สรุปได้ดังนี้

วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

- วิธีประกวดราคาแบบเปิด (Open Tendering Method)
- วิธีการประกวดราคาแบบจำกัด (Limited Tendering Method) / วิธีสอบถามแบบจำกัด (Limited Enquiry Method: LEM)
- วิธีการทำสัญญาโดยตรง (Direct Contracting Method: DCM)
- การทำสัญญาชุมชน (Community Contracting) ใช้กับการจัดซื้อจัดจ้างชั้นงานสูงสุด 1.5 ล้านเอ็นจกุลตรัมภูฏาน (Nu.) ตามระเบียบการทำสัญญาชุมชน

ข้อกำหนดอื่นๆ

- การจัดทำเอกสารประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้างสินค้า งาน และบริการ ให้ดำเนินการผ่านระบบ e-GP
- จะมีการประชุมก่อนเสนอราคา (Pre- Bid Meeting) เสมอ หากมูลค่าของโครงการถึงเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้
 - การจัดซื้อจัดจ้างชั้นงาน – ตั้งแต่ 50 ล้านเอ็นจกุลตรัมภูฏาน (0.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)
 - การจัดซื้อจัดจ้างสินค้า – ตั้งแต่ 10 ล้านเอ็นจกุลตรัมภูฏาน (0.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)
 - การจัดซื้อจัดจ้างบริการ – ตั้งแต่ 5 ล้านเอ็นจกุลตรัมภูฏาน (0.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

นโยบายด้านแรงงาน

กระทรวงแรงงานและทรัพยากรมนุษย์ (Ministry of Labour and Human Resources) รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายแรงงาน
กฎหมายหลัก พระราชบัญญัติแรงงานและการจ้างงาน พ.ศ. 2550 (Labour and Employment Act 2007)
กฎหมายไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)

กฎหมายแรงงานทั่วไป

- การทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน
- การหยุดงาน 1 วัน โดยได้รับค่าจ้าง สำหรับการทำงานทุกๆ 6 วัน
- การทำงานล่วงเวลา สามารถทำงานล่วงเวลาได้อีก 2 ชั่วโมงในแต่ละวัน โดยต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง ทั้งนี้ หากเป็นการทำงานล่วงเวลาระหว่างเวลา 22:00 น. ถึง 08:00 น. ของเช้าวันถัดไป และในช่วงวันหยุด ควรได้รับค่าจ้าง 1.5 เท่าของอัตราค่าจ้างปกติ
- อายุขั้นต่ำสำหรับการจ้างงานคือ 18 ปี
- อัตราค่าจ้างรายวันขั้นต่ำแห่งชาติ (National Minimum Daily Wage Rate) ของกฎหมายอยู่ที่ 125 Nu (1.5 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อวัน ซึ่งเป็นอัตราตั้งตั้งแต่ปี 2557 โดยกระทรวงแรงงานและทรัพยากรมนุษย์ อยู่ระหว่างการดำเนินการตามแผนการเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามที่รัฐบาลชุดปัจจุบันให้คำมั่นไว้
- สัญญาสามารถเป็นได้ทั้งแบบกำหนดระยะเวลาหรือแบบปลายเปิด การเลิกจ้างอาจเกิดขึ้นได้โดยที่นายจ้างหรือลูกจ้างไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดของสัญญาได้ ระยะเวลาแจ้งขั้นต่ำกรณีเลิกจ้างคือ 30 วัน

การจ้างแรงงานต่างชาติ

- กฎหมายของกฎหมายห้ามการจ้างงานชาวต่างชาติโดยไม่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าฝ่ายบริหารแรงงาน (Chief Labour Administrator)
- ขั้นตอนโดยรวมในการจัดหาแรงงานต่างชาติเป็นไปตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2550 (Immigration Act, 2007) และพระราชบัญญัติแรงงานและการจ้างงาน พ.ศ. 2550
- ขออนุมัติแรงงานต่างชาติกับกรมแรงงาน (Department of Labour) ทางออนไลน์ได้ที่ www.molhr.gov.bt/dol หรือ LabourNet ใบสมัครควรจะได้รับการอนุมัติภายในประมาณหนึ่งสัปดาห์
- ในช่วงการดำเนินธุรกิจ จำนวนแรงงานไร้ทักษะและกึ่งทักษะจะถูกควบคุมอย่างใกล้ชิดโดยกรมแรงงาน แต่นักลงทุนจำเป็นต้องฝึกอบรมและว่าจ้างแรงงานและผู้ประกอบวิชาชีพชาวภูฏานอย่างต่อเนื่องหลังจากก่อตั้งกิจการแล้ว เพื่อให้ได้อัตราส่วนใบอนุญาตการจ้างงานนอกประเทศหนึ่งใบต่อคนงานชาวภูฏานห้าคน ภายในปีที่ห้าของการดำเนินกิจการ อย่างไรก็ตาม อาจมีข้อยกเว้นสำหรับบางสาขา เช่น การวิจัยและพัฒนา สุขภาพ หรือการศึกษา

นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

กฎหมายและข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมในกฎหมายมีต้นกำเนิดมาจากประเพณีการเคารพธรรมชาติที่ยังรากลึกในวัฒนธรรมภูฏาน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในเสาหลักของแนวคิดความสุขมวลรวมประชาชาติ (GNH)

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (National Environment Commission: NEC) ก่อตั้งขึ้นในปี 2535 เป็นหน่วยงานอิสระระดับสูงของรัฐบาลภูฏาน ทำหน้าที่ดูแลประเด็นทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในภูฏาน

ตัวอย่างของกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2550

วางมาตรฐานและขั้นตอนสำหรับการติดตามและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเกี่ยวกับอุตสาหกรรม การดำเนินงานหรือกระบวนการหรือประเภทของอุตสาหกรรม การดำเนินงานหรือกระบวนการ วางขั้นตอนและมาตรการป้องกันในการจัดการกับสารอันตราย การตรวจสอบสถานที่ โรงงาน อุปกรณ์ เครื่องจักร การผลิต หรือกระบวนการ วัสดุ หรือสารอื่นๆ

พระราชบัญญัติการประเมินสิ่งแวดล้อม 2543

กำหนดระบบการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบาย แผนงาน และโครงการต่อสิ่งแวดล้อม กำหนดให้มีการออกใบอนุญาตด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Clearance) เป็นข้อกำหนดเบื้องต้นของกิจกรรมการพัฒนาใดๆ กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการอนุมัติกิจกรรมการพัฒนา พระราชบัญญัติอนุญาตให้หน่วยงานที่มีอำนาจแนบ ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับคามยินยอมในการพัฒนา ซึ่งอาจประกอบด้วยหลักปฏิบัติที่ดีที่สุดที่บังคับใช้

พระราชบัญญัติการป้องกันและจัดการของเสีย 2552

กำหนดแนวคิดต่างๆ เช่น ความเสมอภาคระหว่างรุ่น (Intergenerational Equity) กลยุทธ์ทางสายกลาง หลักการป้องกันไว้ก่อน หลักการ 3Rs หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays) และอื่นๆ กำหนดให้หน่วยงานดำเนินการเพื่อป้องกันการจัดหาสินค้าที่จะกลายเป็นของเสียประเภทอันตรายเมื่อเวลาผ่านไป โดยกล่าวถึงการห้ามนำเข้าของเสียอันตราย และสร้างความมั่นใจว่ามีการลดขนาด จัดเก็บ และกำจัดขยะทางการแพทย์และขยะอิเล็กทรอนิกส์

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

กฎเกณฑ์เป็นสมาชิกขององค์กรระดับภูมิภาคและข้อตกลงทางการค้า

เขตการค้าเสรีเอเชียใต้ (South Asian Free Trade Area)

กรอบความร่วมมือแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC)

ความสัมพันธ์ทางการค้าทวิภาคี กับอินเดีย (India Bhutan Free Trade Agreement) และบังกลาเทศ (Preferential Trade Agreement between Bhutan and Bangladesh)

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้า กับประเทศ/กลุ่มประเทศต่าง ๆ

สหภาพยุโรป

- ภายใต้โครงการ Everything But Arms Initiative (EBA) ของสหภาพยุโรป ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Country: LDCs) จะได้รับสิทธิในการเข้าถึงตลาดสหภาพยุโรปโดยปลอดภาษีสำหรับสินค้าทั้งหมด ยกเว้นอาวุธและเครื่องกระสุน

สหรัฐอเมริกา

- ประเทศกำลังพัฒนาได้รับประโยชน์จากสิทธิพิเศษในการเข้าถึงสินค้าปลอดภาษีของสหรัฐอเมริกามากถึง 5,000 รายการภายใต้ระบบสิทธิพิเศษทั่วไป (Generalized system of preferences: GSP) ซึ่งให้มีสิทธิสินค้า เช่น สารเคมีหลายชนิด แร่ธาตุ และหินก่อสร้าง เครื่องประดับพรมหลายประเภท และสินค้าเกษตรและประมงบางชนิด

ญี่ปุ่น

- การปรึกษาหารือประจำปีระหว่างกฎเกณฑ์และญี่ปุ่นก่อตั้งขึ้นในปี 2549 และตั้งแต่นั้นมาก็ได้ทำหน้าที่เป็นเวทีสำหรับรัฐบาลทั้งสองประเทศในการทบทวนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศ การประชุมยังเปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายได้หารือเกี่ยวกับประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจร่วมกัน

แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 12 (12th Five Year Plan 2018 – 2022)

- สังคมแห่งความยุติธรรม
 - สังคมแห่งความสมัครสมานสามัคคี
 - สังคมที่มีความยั่งยืน
 - การให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ
- สิ่งที่สำคัญคือ **ความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH)** ของภูฏาน ที่มุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (**Sustainable Development Goals: SDGs**)
- ภูฏานยังต้องการการพัฒนาในหลายด้าน เช่น โครงสร้างพื้นฐาน องค์ความรู้ด้านการเกษตรและแปรรูปอาหาร และการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

โอกาสของไทยในภูฏาน

- การแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีและประสบการณ์การพัฒนาของสองประเทศ โดยเฉพาะหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) ของไทย ที่เกี่ยวข้องกัน รวมทั้งยืนยันความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมของ (1.) โครงการส่งเสริมด้านการเกษตรโดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ One Gewog One Product (OGOP) ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการขยายผลในระยะที่ 2 และ (2.) โครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friends From Thailand: FFT) ที่ได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง FFT ของไทยได้รับคัดเลือกเป็นโครงการที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการบรรลุ SDGs จากสำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Department of Economic and Social Affairs : UNDESA)
- ภูฏานเป็นประเทศที่มีศักยภาพสำหรับนักธุรกิจไทย โดยเฉพาะการลงทุนในสาขาการก่อสร้าง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว และการโรงแรม

ความสัมพันธ์ไทย-ภูฏาน

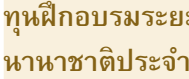
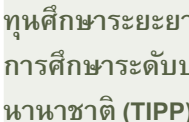
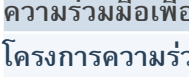

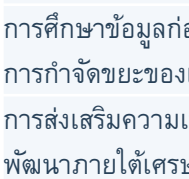
- ไทยและภูฏาน สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 ความสัมพันธ์โดยทั่วไปมีความใกล้ชิดทั้งในระดับราชวงศ์ รัฐบาลและประชาชน โดยไทยมีฐานะเป็นประเทศผู้ให้และเป็นมิตรประเทศของภูฏาน ผ่านความช่วยเหลือด้านวิชาการ ในขณะที่ ภูฏานให้การสนับสนุนไทยในเวทีระหว่างประเทศด้วยดีเสมอมา
- ไทยและภูฏานยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด และมีความร่วมมือกันในเวทีพหุภาคี เช่น สหประชาชาติ (United Nations: UN) และกรอบความร่วมมือแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC)

ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างไทยกับภูฏาน

ความร่วมมือเริ่มตั้งแต่ปี 2535 มีจุดเน้นให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภูฏานเป็นหลัก

สาขาความร่วมมือ ได้แก่ การเกษตร การศึกษา การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การจัดการ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ วิศวกรรม ประชากรศาสตร์ รัฐศาสตร์ และภาษาศาสตร์
รูปแบบ 1) ความร่วมมือภายใต้แผนงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาไทย-ภูฏาน 3 ปี 2) หลักสูตรฝึกอบรมนานาชาติประจำปี (AITC) 3) หลักสูตรศึกษาปริญญาโทนานาชาติ (TIPP) 4) ความร่วมมือไตรภาคี

ความร่วมมือ	รายละเอียด
 <p>แผนงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาไทย – ภูฏาน ระยะ 3 ปี</p>	<p>แผนที่ 1 ปี 2548 – 2551 จำนวน 160 ทูน กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ ลงนาม Record of Discussions on Human Resources Development กับ Royal Civil Service Commission (RCSC) ของภูฏาน เมื่อ 2548 เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเป็นการสนับสนุนทุนการศึกษาและฝึกอบรม และความช่วยเหลือตามความจำเป็น เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญ และอาสาสมัคร</p> <p>แผนที่ 2 ปี 2553 – 2556 ทุนการศึกษาระยะยาวและทุนฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 270 ทูน</p> <p>แผนที่ 3 ปี 2557 – 2559 ทุนการศึกษาระยะยาวและทุนฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 285 ทูน</p> <p>แผนที่ 4 ปี 2560 – 2562 ทุนการศึกษาระยะยาวและทุนฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 150 ทูน</p>
 <p>ทุนฝึกอบรมระยะสั้น - การฝึกอบรมนานาชาติประจำปี (AITC)</p>	<p>ปี 2541-2556 อนุมัติ จำนวน 206 ทูน เช่น หลักสูตร Food Security หลักสูตร Early Childhood Health Care Management หลักสูตร Sufficiency Economy และหลักสูตร Waste Management</p> <p>ปี 2561 จัดหลักสูตร Learn Best Health Practices and Universal Health Coverage/Primary Health Care ณ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล</p>
 <p>ทุนศึกษาระยะยาว - หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโทนานาชาติ (TIPP)</p>	<p>ปี 2541-2555 อนุมัติ จำนวน 98 ทูน เช่น หลักสูตร M.Sc. in Postharvest Technology หลักสูตร Master in Chemical Biology หลักสูตร M.Sc. in Science and Technology Education หลักสูตร MBA</p> <p>หลักสูตร M.Sc. in Information Technology หลักสูตร M.Sc. in Programme in Service Innovation หลักสูตร M.Sc. in Horticulture หลักสูตร Master in Applied Biological Sciences : Environmental Health และหลักสูตร M.Sc. in Chemical Biology</p>
 <p>ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโครงการความร่วมมือ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนกับราชอาณาจักรภูฏานตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ - โครงการ One Gewog One Product (OGOP Model I) Development for Bhutan แผนงานระยะ 3 ปี 2559 – 2561 ประกอบด้วย 1) การฝึกอบรมครู และการประชุมปฏิบัติการ ในภูฏานและไทย 2) การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไทย 3) การส่งอาสาสมัครไทย 4) วัสดุและอุปกรณ์ 5) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และการส่งเสริม OGOP 6) การตลาดและแผนธุรกิจ 7) การติดตามและประเมินผล - โครงการ Sustainable Community Development Model Based on the Application of SEP for OGOP Villages in Bhutan (OGOP Model II) ศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นที่เป้าหมายใน 6 ชุมชน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้การดำเนินโครงการ Sustainable Community Development Model Based on the Application of Sufficiency Economy Philosophy for the OGOP in Bhutan ของภูฏาน - โครงการ Capacity Development of College of Natural Resources - โครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย ตั้งแต่ปี 2552 จัดส่งอาสาสมัครเพื่อนไทยปฏิบัติงานในภูฏาน เช่น สาขา 3D Portrait Making, Auto Electrical, Carpentry Instructor, Software Developer
 <p>การศึกษาข้อมูลก่อนความร่วมมือเพื่อการกำจัดขยะของเทศบาลกรุงเทพมหานคร</p>	<p>คณะผู้เชี่ยวชาญไทยจากมหาวิทยาลัยนเรศวรและประธานกรรมการบริษัท วงษ์พาณิชย์ (ที่ความเชี่ยวชาญด้านการกำจัดขยะรีไซเคิล) เดินทางไปหารือกับนายกเทศมนตรีกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าการจังหวัดทิมพู พร้อมทั้งศึกษาดูงานในพื้นที่ฝังกลบขยะ บริษัทเอกชน 2 บริษัท ที่ได้รับสัมปทานในการเก็บขยะของเทศบาล พร้อมทั้งศึกษาพื้นที่หมู่บ้านขนาดเล็ก ในระหว่างวันที่ 16-20 ตุลาคม 2560</p>
 <p>การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนารายได้เศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>นาย Rinchen Wangdi ผู้อำนวยการ Gross National Happiness Commission (GHNC) ย้ำว่าหลักคิด SEP สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหมู่บ้านของภูฏานเพื่อบรรลุเป้าหมายของ GNH โดยเฉพาะในมิติด้านการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>

Agenda

1. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

2. ผลการศึกษาเบื้องต้น

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูฏาน
- ข้อมูลการค้าและการลงทุนของภูฏาน
- นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภูฏาน
- รูปแบบการจัดทำความตกลงการค้าของภูฏาน
- ผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน
- สินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ความตกลงการค้าเสรีของประเทศภูฏานและประเทศคู่ภาคี

ความตกลงการค้าเสรี	ประเทศคู่ภาคี	สถานะการเจรจา
South Asian Free Trade Area (SAFTA)	บังกลาเทศ - ปากีสถาน- ภูฏาน - อินเดีย - มัลดีฟส์ - เนปาล - ศรีลังกา	มีผลบังคับใช้ 1 มกราคม 2549 (2006)
Agreement On Trade, Commerce And Transit Between The Government Of The Republic Of India And The Royal Government Of Bhutan	อินเดีย - ภูฏาน	มีผลบังคับใช้ 29 กรกฎาคม 2560 (2017)
Preferential Trade Agreement between Bhutan and Bangladesh (BB-PTA)	ภูฏาน - บังกลาเทศ	มีผลบังคับใช้ 1 กรกฎาคม 2565 (2022)
Bay of Bengal Initiative for Multi- Sectoral Technical and Economic Cooperation Free Trade Area (BIMSTEC FTA)	บังกลาเทศ - เมียนมา - ภูฏาน - อินเดีย - ไทย - เนปาล - ศรีลังกา	อยู่ระหว่างการเจรจา

ความตกลงการค้าเสรีเอเชียใต้ (South Asian Free Trade Agreement: SAFTA)

ที่มาและความสำคัญ

- การให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ถูกก่อตั้งโดยสมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asian Association for Regional Cooperation: SAARC)
- SAPTA มีจุดประสงค์เพื่อ ส่งเสริมการค้าผ่านการลดภาษีศุลกากรและอุปสรรคด้านอื่น ๆ
- ความตกลงการค้า SAPTA เน้นการให้ความสำคัญแก่ประเทศด้อยพัฒนา แต่การจัดการทางการค้ากลับไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อสวัสดิภาพของประชาชนในภูมิภาค
- การเจรจาในหลาย ๆ ครั้งประสบผลล้มเหลว ในการเพิ่มจำนวนรายการสินค้าที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญโดยกลุ่มประเทศสมาชิก

พัฒนาการสู่การเป็น FTA

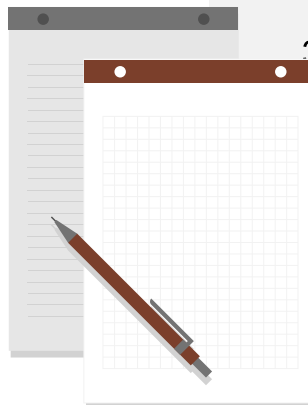
- เนื่องจาก SAPTA ไม่ประสบผลสำเร็จดังที่คาดหวัง SAARC จึงตกลงที่จะก่อตั้งเขตการค้าเสรี SAFTA
- วัตถุประสงค์หลัก คือ การอำนวยความสะดวกทางการค้า ขจัดข้อกีดกันทางการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาค และพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ของระบบคมนาคมขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง
- ประเทศภาคีตั้งเป้าหมายในระยะยาวไว้ คือ การปราศจากอุปสรรคทางภาษีภายในภูมิภาค
- SAFTA ได้ให้การอำนวยความสะดวกแก่ประเทศด้อยพัฒนา โดยการยืดระยะเวลาในการปรับลดอัตราอากรเป็นไม่เกินร้อยละ 5 รวมถึงมีข้อกำหนดเพิ่มเติมจากความตกลงการค้า SAPTA คือ ได้อนุญาตให้สินค้าที่อยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวได้รับการยกเว้นจากการลดอัตราอากร

ความตกลงว่าด้วยการค้า การพาณิชย์ และการขนส่งระหว่างอินเดียกับภูฏาน (Agreement On Trade, Commerce And Transit Between India And Bhutan)

- การค้าเสรีและการพาณิชย์ระหว่างดินแดนของอินเดียและภูฏานเริ่มขึ้นตั้งแต่การลงนามในสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลอินเดียและรัฐบาลของภูฏาน ในปี 2492
- อย่างไรก็ตาม ความตกลงอย่างเป็นทางการฉบับแรกว่าด้วยการค้าระหว่างอินเดียและภูฏานได้รับการลงนามในปี 2515 ซึ่ง**ความตกลงผ่านการแก้ไขมาแล้ว 5 ครั้งจนถึงปัจจุบัน (2526 2533 2538 2549 2559)** ความตกลงปัจจุบันว่าด้วยการค้า การพาณิชย์ และการขนส่งระหว่างรัฐบาลภูฏานและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินเดียมีผลบังคับใช้จนถึงปี 2569
- อินเดียเป็นคู่ค้าสำคัญที่สุดของภูฏานทั้งในฐานะแหล่งนำเข้าและปลายทางการส่งออกอันดับแรก การเติบโตอย่างรวดเร็วของการค้าระหว่างทั้งสองประเทศมีสาเหตุมาจากข้อตกลงการค้าเสรี
- ภายใต้ความตกลงฯ ยังได้กำหนดพิธีสารตามข้อตกลงในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) **การกำหนดจุดเข้าออกอินเดีย** สำหรับการนำเข้าและส่งออกจากภูฏานตลอดระยะเวลาของข้อตกลง ทั้งหมด 21 จุด
 - 2) **ขั้นตอนการนำเข้า** การผ่านพิธีการศุลกากรของสินค้าที่นำเข้าสำหรับภูฏานผ่านอินเดีย จะต้องมียุติบัตรค้ำประกัน (Letter of Guarantee) ที่ออกโดยกรมศุลกากรภูฏาน/ผู้แทนของรัฐบาลภูฏาน ณ ด่านศุลกากรของอินเดีย ทั้งนี้ข้อมูลในหนังสือค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการจัดประเภทของสินค้าและอากรจะต้องดำเนินการโดยหน่วยงานศุลกากรของอินเดีย
 - 3) **ขั้นตอนการส่งออก** สำหรับการส่งออกของภูฏานไปยังประเทศที่สาม จะใช้ขั้นตอนเช่นเดียวกับการนำเข้า การเคลื่อนย้ายสินค้านับถึงผลิตภัณฑ์จากป่าไม้จากส่วนหนึ่งของภูฏานไปยังอีกส่วนหนึ่งผ่านดินแดนอินเดียนั้น ศุลกากรภูฏานจะออกใบขนสินค้า (Transit Declaration) ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ให้กับเจ้าของสินค้าหรือตัวแทน ในกรณีสินค้าของประเทศที่สาม ใบขนสินค้าจะมีการระบุจากหน่วยงานศุลกากรของภูฏานด้วยว่าสินค้านั้นมีจุดประสงค์เพื่อการบริโภคในภูฏานเท่านั้น

ความตกลงการให้สิทธิพิเศษทางการค้าภูฏาน-บังกลาเทศ (Preferential Trade Agreement between Bhutan and Bangladesh: BB-PTA)

- ความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการระหว่างทั้งสองประเทศก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม ปี 2516 และบังกลาเทศถือเป็นรัฐที่สองที่ภูฏานได้สร้างความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการด้วย ในปี 2522 บังกลาเทศยังเป็นรัฐที่สองในการแลกเปลี่ยนการทูตกับภูฏานในระดับเอกอัครราชทูต ภาคีสองเริ่มทำการค้าภายใต้ข้อตกลงทวิภาคีที่ลงนามในปี 2523 และมีผลบังคับใช้ในปี 2531 เมื่ออินเดียนุญาตให้ใช้สิทธิในการขนส่งที่จำเป็นสำหรับการเคลื่อนย้ายสินค้าเข้าและออกจากภูฏานที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล บังกลาเทศและภูฏานต่ออายุข้อตกลงดังกล่าวในปี 2546 และ 2552
- บังกลาเทศเป็นคู่ค้าที่สำคัญของภูฏาน ทั้งในแง่ของขนาดตลาดและปริมาณการค้า
- ความตกลงการให้สิทธิพิเศษทางการค้าภูฏาน-บังกลาเทศ (BB-PTA) มีเป้าหมายเพื่อจัดทำข้อตกลงการค้าพิเศษ **สำรวจมาตรการที่เหมาะสมทั้งหมดเพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมการค้าทวิภาคีระหว่างกัน** BB-PTA คาดว่าจะต่อยอดจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ และเสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันในด้านการค้าและการพาณิชย์ยิ่งขึ้น
- การเจรจาเปิดเสรีการค้าภายใต้ BB-PTA ใช้แนวทาง **Positive List** กล่าวคือระบุสินค้าที่ได้รับการยกเว้นภาษี
- การลงนามใน PTA ล่าสุดปี 2565 ทำให้สินค้าอีก 16 รายการของภูฏานจะได้รับการยกเว้นภาษีจากบังกลาเทศ นอกเหนือจากสินค้าที่มีอยู่ 18 รายการ ในทำนองเดียวกัน สินค้าอีก 10 รายการจากบังกลาเทศจะได้รับการยกเว้นภาษีจากภูฏาน นอกเหนือจากสินค้าที่มีอยู่ 90 รายการ

กรอบความตกลงเขตการค้าเสรีความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC FTA)

กลุ่มความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) ก่อตั้งเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน ปี 2540 มี มีสมาชิก 7 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมา เนปาล ศรีลังกา และไทย

รัฐมนตรีเศรษฐกิจ/การค้าของสมาชิก BIMSTEC ได้ร่วมลงนามกรอบความตกลงการค้าเสรี BIMSTEC (Framework Agreement on the BIMSTEC Free Trade Area) เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2547 ซึ่งความตกลงครอบคลุมด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน และมีการจัดตั้งคณะกรรมการเจรจาการค้า (BIMSTEC Trade Negotiating Committee: BIMSTEC TNC) ขึ้น โดยมีศรีลังกาทำหน้าที่เป็นประธานถาวรในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาค เสริมสร้างและยกระดับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างภูมิภาค เปิดเสรีและส่งเสริมการค้าสินค้าและบริการอย่างก้าวหน้า สร้างระบอบการลงทุนที่โปร่งใส และอำนวยความสะดวกในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผ่านมา มีการประชุม BIMSTEC TNC ไปแล้ว 21 ครั้ง โดยครั้งล่าสุด บังกลาเทศเป็นเจ้าภาพเมื่อวันที่ 18-19 พฤศจิกายน 2561 ณ กรุงธากา ที่ประชุมฯ ได้หารือเพื่อเร่งหาข้อสรุปความตกลง 6 ฉบับและพิธีสาร 1 ฉบับ ภายใต้กรอบความตกลง BIMSTEC FTA ดังนี้

- ร่างความตกลงการค้าสินค้า (Draft Agreement on Trade in Goods) โดยมี 2 ภาคผนวกแนบท้ายความตกลง ได้แก่ ตารางข้อผูกพันภาษีศุลกากร (Tariff Schedules) และร่างข้อบทด้านกฎถิ่นกำเนิดสินค้า (Draft Rules for Determination of Origin of Goods: ROO)
- ร่างความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านศุลกากร (Draft Agreement on Cooperation and Mutual Assistance in Customs Matters)
- ร่างความตกลงว่าด้วยกระบวนการและกลไกระงับข้อพิพาท (Draft Agreement on Disputes Settlement Procedures and Mechanism)
- ร่างความตกลงด้านการค้าบริการ (Draft Agreement on Trade in Services)
- ร่างความตกลงด้านการลงทุน (Draft Agreement on Investment)
- ร่างความตกลงด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Draft Agreement on Trade Facilitation)
- พิธีสารแก้ไขกรอบความตกลงว่าด้วยเขตการค้าเสรี BIMSTEC ([2nd] Protocol to amend the Framework Agreement on the BIMSTEC Free Trade Area)

การเปรียบเทียบโครงสร้างความตกลง (Coverage) ระหว่างภูฏานกับประเทศคู่ค้าอื่น

	ความตกลงการค้าเสรี เอเชียใต้ (SAFTA)	ความตกลงว่าด้วยการค้า การพาณิชย์ และการขนส่ง ระหว่างอินเดีกับภูฏาน	ความตกลงการค้าพิเศษระหว่าง ภูฏานและบังกลาเทศ (BB-PTA)	ความตกลง BIMSTEC
โครงสร้างความตกลง	ครอบคลุม 25 มาตรา (Articles) และ 2 ภาคผนวก (Annexes)	ครอบคลุม 12 มาตรา (Articles) และ 2 ภาคผนวก (Annexes)	ครอบคลุม 22 มาตรา (Articles) และ 4 ภาคผนวก (Annexes)	ครอบคลุม 15 มาตรา (Articles)
วันที่ลงนามความตกลง	6 มกราคม 2547	12 พฤศจิกายน 2559	6 ธันวาคม 2563	8 กุมภาพันธ์ 2547
วันที่ความตกลงมีผลบังคับใช้	1 มกราคม 2549	29 กรกฎาคม 2560	1 กรกฎาคม 2565	ยังไม่บังคับใช้
ขอบเขต	การค้าสินค้า และการค้าบริการ	การค้าสินค้า	การค้าสินค้า	การค้าสินค้า การค้าบริการ และ การลงทุน
การค้าสินค้า	✓	✓	✓	✓
กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า	✓		✓	✓
การผ่อนปรนสำหรับประเทศพัฒนา น้อยที่สุด	✓			✓
มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด			✓	
มาตรการอุดหนุนและการตอบโต้การ อุดหนุน			✓	
มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น	✓		✓	
มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช			✓	✓
อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า			✓	✓
การอำนวยความสะดวกทางการค้า	✓	✓	✓	✓

แนวทางการเปิดเสรีทางการค้า (Trade Liberalization Programme)

แนวทางการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้ความตกลงการค้า SAFTA

ช่วงอัตราภาษี ศุลกากรสำหรับ สินค้านำเข้า	เป้าหมายระยะสั้น		เป้าหมายระยะยาว		เงื่อนไขและ ข้อยกเว้น
	อัตราเป้าหมาย	ระยะเวลา	อัตราเป้าหมาย	ระยะเวลา	
สินค้านำเข้าที่มี อัตราภาษี > 20%	ลดลงเหลือ 20%	ภายใน 2 ปีแรก	ลดลงเหลือ 0- 5%	ภายใน 7 ปีแรก (สำหรับศรี ลังกา 8 ปี)	ควรลดลง อย่างน้อย 15% ในอัตรา ที่เท่ากันทุกปี
สินค้านำเข้าที่มี อัตราภาษี ≤ 20%	ลดลงอย่างน้อย 10% จากอัตรา MFN	ทุกๆ 2 ปี			
สินค้านำเข้าที่มี อัตราภาษี > 30% (สำหรับ LDCs)	ลดลงเหลือ 30%	ภายใน 2 ปีแรก	ลดลงเหลือ 0- 5%	ภายใน 10 ปีแรก	ควรลดลง อย่างน้อย 10% ในอัตรา ที่เท่ากันทุกปี
สินค้านำเข้าที่มี อัตราภาษี ≤ 30% (สำหรับ LDCs)	ลดลงอย่างน้อย 5% จากอัตรา MFN	ทุกๆ 2 ปี			

กรอบเวลาการเปิดเสรีการค้าสินค้าภายใต้ความตกลง BIMSTEC

ประเทศ	สำหรับประเทศกำลังพัฒนา (Non-LDC)	สำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDC)
1. กลุ่มเร่งรัดภาษี (Fast Track): สินค้าจะต้องมีอัตราภาษี MFN ค่อยๆ ลดลงหรือยกเลิกตามอัตราที่กำหนด ซึ่งตกลงร่วมกันโดยคู่สัญญาภายในกรอบเวลาต่อไปนี้		
อินเดีย ศรีลังกา และไทย	1 กันยายน 2562 - 31 สิงหาคม 2565	1 กันยายน 2562 - 31 สิงหาคม 2563
บังกลาเทศ ภูฏาน เมียนมา และ เนปาล	1 กันยายน 2562 - 31 สิงหาคม 2567	1 กันยายน 2562 - 31 สิงหาคม 2565
2. กลุ่มยกเลิก/ลดภาษีปกติ (Normal Track): สินค้าจะต้องมีอัตราภาษี MFN ค่อยๆ ลดลงหรือยกเลิกตามอัตราที่กำหนด ซึ่งตกลงร่วมกันโดยคู่สัญญาภายในกรอบเวลาต่อไปนี้		
อินเดีย ศรีลังกา และไทย	1 กันยายน 2562 - 31 สิงหาคม 2567	1 กันยายน 2562 - 31 สิงหาคม 2565
บังกลาเทศ ภูฏาน เมียนมา และ เนปาล	1 กันยายน 2562 - 31 สิงหาคม 2572	1 กันยายน 2562 - 31 สิงหาคม 2570

การเปิดเสรีทางการค้าภายใต้ความตกลง BB-PTA

สินค้าส่งออกที่ได้รับการยกเว้นภาษี

การบังคับใช้ BB-PTA ล่าสุดในปี 2565 ทำให้สินค้าอีก 16 รายการของภูฏานจะได้รับการยกเว้นภาษีจากบังกลาเทศ นอกเหนือจากสินค้าที่มีอยู่ 18 รายการ (รวมเป็น 34 รายการ) ประกอบด้วย ส้ม แอปเปิ้ล ขิง น้ำผลไม้ นม น้ำผึ้งธรรมชาติ ข้าวสาลีหรือแป้งเมสลิน แยม เยลลี่ผลไม้ มาร์มาเลต ถั่วเหลือง น้ำแร่ ข้าวสาลี ควอร์ตไซต์ ปูนเม็ด หินปูน ไม้ปาร์ติเคิลบอร์ด และเฟอร์นิเจอร์ไม้

สินค้านำเข้าที่ได้รับการยกเว้นภาษี

สินค้าอีก 10 รายการจากบังกลาเทศจะได้รับการยกเว้นภาษีจากภูฏาน นอกเหนือจากสินค้าที่มีอยู่ 90 รายการ (รวมเป็น 100 รายการ) ซึ่งรวมถึงสินค้ากลุ่มเสื้อผ้าเด็ก กางเกงและกางเกงขาสั้นสำหรับผู้ชาย แจ็กเก็ตและเบลเซอร์ โยปอและผลิตภัณฑ์ เครื่องหนัง แบตเตอรี่เซลล์แห้ง พัดลม นาฬิกา มั่นฝรั่ง นมข้น ซีเมนต์ แปรงสีพื้น ไม้อัด ไม้ปาร์ติเคิลบอร์ด น้ำแร่และน้ำอัดลม ชาเขียว น้ำส้ม น้ำสับปะรด และน้ำฝรั่ง

กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ภายใต้ความตกลงการค้า SAFTA และ BB-PTA

ความตกลงการให้สิทธิพิเศษทางการค้าภูฏาน-บังกลาเทศ (BB-PTA)

กำหนดว่าสินค้าจะได้ถิ่นกำเนิดสินค้าตามข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

1) ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือได้รับทั้งหมด (wholly produced or obtained) ในดินแดนของภาคีผู้ส่งออกตามที่กำหนดไว้ โดยผลิตภัณฑ์ต่อไปนี้จะต้องผลิตทั้งหมดในประเทศที่กำหนดเท่านั้น

- ผลิตภัณฑ์แร่ที่สกัดจากดิน จากน่านน้ำอาณาเขตหรือจากก้นทะเล
- พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช รวมถึงสินค้าเกษตร พืชผักและป่าไม้ที่ปลูกหรือเก็บเกี่ยว
- สัตว์มีชีวิตที่เกิดและเติบโตในประเทศนั้น
- ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสัตว์มีชีวิตในประเทศนั้น
- ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการล่าหรือตกปลาที่ดำเนินการในประเทศนั้น
- ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการประมงทางทะเลและผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่นำขึ้นจากทะเลโดยเรือ
- ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับจากเรือโรงงานของประเทศนั้น
- ผลิตภัณฑ์ที่สกัดจากดินทะเลหรือดินดานนอกน่านน้ำของประเทศนั้น โดยประเทศนั้นมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำงานดินหรือดินดานนั้น
- เศษและของเสียจากกระบวนการผลิตและการแปรรูป และสิ่งของที่ใช้แล้ว รวบรวมในประเทศนั้น และเหมาะสำหรับการกู้คืนวัตถุดิบเท่านั้น
- สินค้าที่ผลิตในประเทศนั้นจากผลิตภัณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้นเท่านั้น

2) ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้ผลิตหรือได้รับทั้งหมดในดินแดนของภาคีผู้ส่งออก ต้องผ่านเกณฑ์หนึ่งข้อในสองข้อต่อไปนี้

- ผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายจัดอยู่ในประเภท HS Code ระดับ 4 หลัก ที่แตกต่างจากประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เป็นวัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต หรือ
- ผลิตภัณฑ์แปรรูปซึ่งเป็นผลมาจากการที่มูลค่ารวมของวัตถุดิบที่ไม่ได้

ข้อผูกพันตามกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า	ความตกลงการค้า	
	BB-PTA	SAFTA
การใช้กฎการได้มาตามธรรมชาติหรือผลิตจากวัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly Produced or Obtained)	✓ ครอบคลุมสินค้า 10 ลักษณะ	✓ ครอบคลุมสินค้า 11 ลักษณะ
การใช้กฎการไม่ได้มาตามธรรมชาติหรือไม่ได้ผลิตจากวัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Not Wholly Produced or Obtained)	✓ สัดส่วนวัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดรวมกันไม่เกิน 70%	✓ สัดส่วนวัตถุดิบนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มไม่เกิน 60%
การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า (Cumulative Rules of Origin or Regional Cumulation)		✓ ต้องมีถิ่นกำเนิดสะสมจากประเทศภาคีไม่ต่ำกว่า 50%
การดำเนินการและกระบวนการแปรสภาพเพียงเล็กน้อย (Minimal Operation and Processes)		✓ 8 กฎระเบียบย่อย
การปฏิบัติพิเศษต่อประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Special Treatment of Least Developed Contracting States)		✓ สัดส่วนวัตถุดิบนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มไม่เกิน 70% (สำหรับศรีลังกา 65%)
ข้อกำหนดในการส่งสินค้าข้ามพรมแดน (Territorial Requirement)		
การตราส่งโดยตรง (Direct Consignment)	✓	✓
การจัดแสดงสินค้า (Exhibitions)	✓	
อื่นๆ (Others)		
หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin)	✓	✓
ข้อห้าม (Prohibitions)	✓	✓
การทบทวนและแก้ไข (Review and Modification)	✓	✓

มาตรการที่มีใช้ภาษี (Non-tariff Measures: NTMs)

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด และมาตรการตอบโต้การอุดหนุน

- ความตกลงการค้า BB-PTA เป็นความตกลงการค้าฉบับเดียวที่มีการกล่าวถึงมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-dumping) และมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Measures) โดยระบุในมาตรา 14 ของความตกลงว่าคู่ภาคีอาจกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการตอบโต้เพื่อป้องกันการทุ่มตลาดและการอุดหนุนที่ไม่ได้รับอนุญาต โดยต้องแจ้งให้อีกฝ่ายทราบหากมีสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น

มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น

- ความตกลง SAFTA, BB-PTA และ BIMSTEC มีหลักการสำคัญใกล้เคียงกัน ซึ่งยึดตามหลักการของความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นภายใต้ WTO (WTO Agreement on Safeguards) โดยกำหนดให้ประเทศภาคีสามารถใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าได้ ก็ต่อเมื่อสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมในประเทศที่เป็นคู่แข่งสินค้านำเข้าดังกล่าว หรือสามารถก่อให้เกิดความตกต่ำทางเศรษฐกิจกับประเทศผู้นำเข้าได้

มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

- ความตกลง BB-PTA ระบุความร่วมมือด้าน SPS การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ในด้านกฎระเบียบ มาตรฐาน ขั้นตอน รูปแบบการรับรอง และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการกักกันสัตว์และพืช ความปลอดภัยของอาหาร ความปลอดภัยทางชีวภาพ การจัดการความเสี่ยง และมาตรฐานสากล สืบหาความเป็นไปได้ของความตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRAs) ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ SPS
- BIMSTEC ระบุว่าจะมีการหารือเรื่องมาตรการ/อุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษี และมีการตกลงที่จะให้การสนับสนุนทางเทคนิคแก่ภาคี LDCs ในขอบเขตที่เป็นได้เพื่อจะปฏิบัติตามข้อกำหนด SPS

อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

- ภายใต้ BB-PTA ภาคีจะส่งเสริมความร่วมมือในด้านมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และการประเมินความสอดคล้อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความเข้าใจร่วมกันในระบบ และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงตลาดของแต่ละฝ่าย รวมถึงร่วมมือด้านความตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRAs)
- BIMSTEC ภาคีตกลงที่จะให้การสนับสนุนทางเทคนิคแก่ภาคี LDCs ในความพยายามที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนด TBT ของประเทศ ซึ่งรวมถึงกระบวนการของ MRAs

การเปิดตลาดของภูมิภาค

การเปิดตลาดการค้าสินค้า

SAFTA

กำหนดรูปแบบการลดอัตราภาษีแบบสัดส่วน (Margin of Preference: MOP) ครอบคลุมสินค้าทั้งหมด ภูมิภาคได้กำหนดรายการสินค้าอ่อนไหวที่ HS2012 ในระดับ 6 หลัก เป็นจำนวน 156 รายการ

BB-PTA

ปี 2565 สินค้าอีก 16 รายการของภูมิภาคจะได้รับการยกเว้นภาษีจากบังกลาเทศ นอกเหนือจากสินค้าที่มีอยู่ 18 รายการ (รวมเป็น 34 รายการ) ในขณะที่เดียวกันสินค้าอีก 10 รายการจากบังกลาเทศจะได้รับการยกเว้นภาษีจากภูมิภาค นอกเหนือจากสินค้าที่มีอยู่ 90 รายการ (รวมเป็น 10 รายการ)

BIMSTEC

ยังอยู่ระหว่างการเจรจาการค้าสินค้า กำหนดเบื้องต้นว่าสินค้าทั้งหมด ยกเว้นที่อยู่ใน Negative List จะต้องถูกลดหรือยกเลิกภาษีศุลกากรใน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเร่งลดภาษี (Fast Track) และกลุ่มยกเลิก/ลดภาษีปกติ (Normal Track) ซึ่งมีกรอบระยะเวลาสำหรับประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาน้อยที่สุดแตกต่างกัน

การเปิดตลาดการค้าบริการ

ประเทศภาคี SAFTA ได้ร่วมลงนามความตกลงการค้าเสรีภาคบริการของสมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (SAARC Agreement on Trade in Services: SATIS) โดยยังไม่ได้กำหนดเงื่อนไขการเปิดตลาดการค้าบริการในแต่ละอุตสาหกรรมอย่างชัดเจน แต่วางหลักปฏิบัติร่วมกัน แต่วางหลักปฏิบัติร่วมกัน ตัวอย่างเช่น การเข้าถึงตลาด (Market Access) การยอมรับ (Recognition) และการปฏิบัติพิเศษสำหรับประเทศด้อยพัฒนา

BIMSTEC มุ่งเปิดเสรีการค้าบริการอย่างก้าวหน้าและครอบคลุมผ่านแนวทาง Positive List เช่นกัน สถานะล่าสุด ณ ปี 2564 สะท้อนว่าคณะทำงานด้านการค้าบริการได้หารือเรื่องคำนิยาม (Definitions) ขอบเขตและความครอบคลุม (Scope and Coverage) การอุดหนุน (Subsidies) ตารางข้อผูกพัน (Review of Schedule of Specific Commitments)

การเปิดตลาดการลงทุน

เจรจาการเปิดตลาดการลงทุนด้วยแนวทาง Positive List ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของข้อตกลงทั่วไปเกี่ยวกับการค้าบริการ (GATS) ของ WTO

อย่างไรก็ดี ความตกลงการค้าของภูมิภาคที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน ยังไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยการเปิดตลาดจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ รวมถึงภูมิภาคยังไม่เป็นภาคีอนุสัญญาความตกลงว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (Government Procurement Agreement: GPA) ภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งเป็นความตกลงที่กำหนดข้อผูกพันการเปิดตลาดการซื้อจัดจ้างโดยรัฐ หลักการ และแนวทางการปฏิบัติในบริบทของการค้าระหว่างประเทศ

การเปิดตลาดของกฎเกณฑ์ภายใต้ความตกลง SAFTA

กฎเกณฑ์ได้กำหนดรายการสินค้าอ่อนไหวที่ HS2012 ในระดับ 6 หลัก เป็นจำนวน 156 รายการ เพิ่มขึ้นจาก 150 รายการในระยะแรก

ประเทศภาคี	จำนวนรายการสินค้าอ่อนไหว (ระยะแรก)	จำนวนรายการสินค้าอ่อนไหว (ระยะที่สอง)
อัฟกานิสถาน	1,072	850
บังกลาเทศ	1,233 (LDCs) 1,241 (NLDCs)	1,022 (LDCs) 1,031 (NLDCs)
ภูฏาน	150	156
อินเดีย	480 (LDCs) 868 (NLDCs)	25 (LDCs) 614 (NLDCs)
มัลดีฟส์	681	154
เนปาล	1,257 (LDCs) 1,295 (NLDCs)	998 (LDCs) 1,036 (NLDCs)
ปากีสถาน	1,169	936
ศรีลังกา	1,042	837 (LDCs) 963 (NLDCs)

รายการสินค้าที่กฎเกณฑ์ยังมีการเก็บภาษีศุลกากรสูง ภายใต้ SAFTA มักเป็นสินค้าเกษตรและอาหาร ได้แก่

อัตราภาษีร้อยละ 10 อยู่ในกลุ่มสินค้า

- ผลิตภัณฑ์สัตว์
- ปลาและผลิตภัณฑ์ปลา

อัตราภาษีร้อยละ 5 อยู่ในกลุ่มสินค้า

- ผลิตภัณฑ์นม
- ธัญพืชและของปรุงแต่ง
- ผลไม้และพืชผัก
- กาแฟและชา
- เมล็ดพืชที่มีน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน
- เครื่องดื่มและยาสูบ
- อื่นๆ ได้แก่ แร่และโลหะ ไม้และกระดาษ สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย น้ำตาลและขนม เคมีภัณฑ์ ปิโตรเลียม เครื่องหนังและรองเท้า ฝ้าย เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรไฟฟ้า

การเปิดตลาดของกฎภายใต้อาณัติความตกลง BB-PTA

สินค้า 16 รายการของกฎภายใต้อาณัติความตกลง BB-PTA ในปี 2565

ลำดับ	HS Code	สินค้า
1	0401.20	น้ำนม
2	0409.00	น้ำผึ้งธรรมชาติ
3	1101.00	แป้งสาลีหรือแป้งเมสลิน
4	2007.10	แยม เยลลี่ผลไม้ มาร์มาเลด
5	2106.10	สิ่งปรุงอาหารจากถั่วเหลือง
6	2201.10	น้ำแร่และน้ำอัดลม
7	2302.30	รำข้าวสาลี
8	2506.20	ควอตซ์
9	2523.10	ปูนเม็ด
10	2523.29	ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์
11	3401.11	สบู่
12	4410.11	ไม้ปาร์ติเคิลบอร์ด
13	7202.21	เฟอร์โร-ซิลิกอน
14	7214.20	ท่อนและท่อทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ
15	9403.30	เครื่องเรือนไม้ชนิดที่ใช้ในสำนักงาน
16	9403.50	เครื่องเรือนไม้ชนิดที่ใช้ในห้องนอน

ภายใต้อาณัติ BB-PTA ปัจจุบัน สินค้าจากบังกลาเทศ 100 รายการจะได้รับยกเว้นภาษีในกฎภายใต้อาณัติ ซึ่งเป็นสินค้ากลุ่มเสื้อผ้าเด็ก กางเกงและกางเกงขาสั้นสำหรับผู้ชาย แจ็กเก็ตและเบลเซอร์ ไยปอและผลิตภัณฑ์ เครื่องหนัง แบตเตอรี่เซลล์แห้ง พัดลม นาฬิกา มันทิ้ง นมข้น ซีเมนต์ แปรงสีพื้น ไม้อัด ไม้ปาร์ติเคิลบอร์ด น้ำแร่และน้ำอัดลม ชาเขียว น้ำส้ม น้ำสับปะรด และน้ำฝรั่ง

สินค้า 34 รายการของกฎภายใต้อาณัติความตกลง BB-PTA จะเข้าสู่ตลาดบังกลาเทศแบบปลอดภาษี ได้แก่ ส้ม แอปเปิ้ล ขิง น้ำผลไม้ นม น้ำผึ้งธรรมชาติ ข้าวสาลีหรือแป้งเมสลิน แยม เยลลี่ผลไม้ มาร์มาเลด ถั่วเหลือง น้ำแร่ รำข้าวสาลี ควอร์ตไซต์ ปูนเม็ด หินปูน ไม้ปาร์ติเคิลบอร์ด และเฟอร์นิเจอร์ไม้

สินค้า 10 รายการของบังกลาเทศที่ได้รับการยกเว้นอากรเพิ่มเติมภายใต้อาณัติ BB-PTA ในปี 2565

ลำดับ	HS Code	สินค้า
1	2009.49	น้ำสับปะรด
2	2009.79	น้ำฝรั่ง
3	2009.19	น้ำส้ม
4	0902.10	ชาเขียวในบรรจุภัณฑ์ไม่เกิน 3 กก
5	2202.10	น้ำรวมทั้งแร่ธาตุและอากาศ
6	4410.90	พาร์ติเคิลบอร์ด
7	4412.39	ไม้อัด ไม้วีเนียร์ และไม้ลามิเนตที่คล้ายกัน
8	6203.39	แจ็กเก็ตและเบลเซอร์ของบุรุษ/เด็กชาย
9	6203.49	กางเกงขายาวและขาสั้นของบุรุษ/เด็กชาย
10	6209.90	เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายสำหรับเด็ก

Agenda

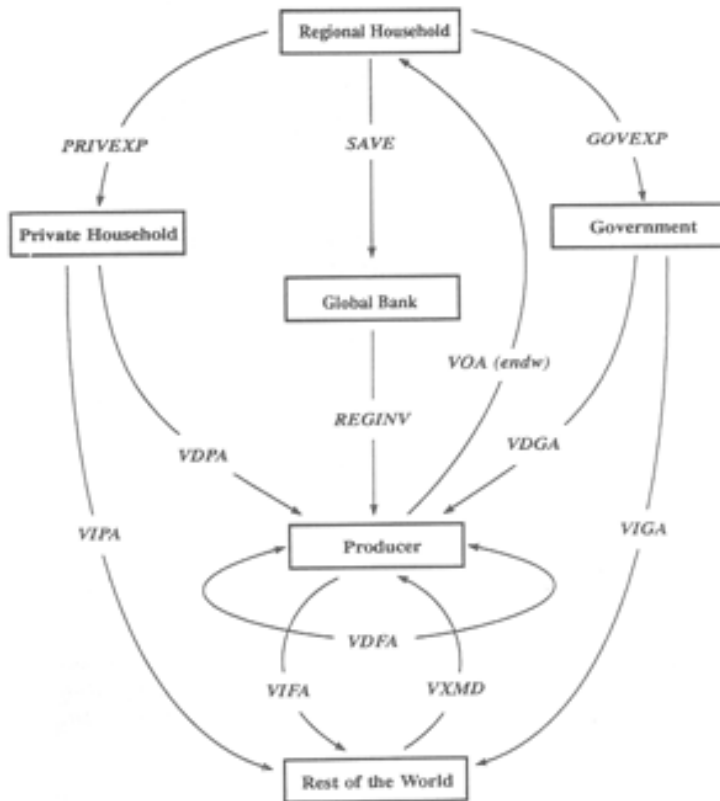
1. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

2. ผลการศึกษาเบื้องต้น

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูฏาน
- ข้อมูลการค้าและการลงทุนของภูฏาน
- นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภูฏาน
- รูปแบบการจัดทำความตกลงการค้าของภูฏาน
- ผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน
- สินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แบบจำลอง Global Trade Analysis Project (GTAP)

ฐานข้อมูลรุ่นล่าสุดเป็นฐานข้อมูล GTAP Version 10 ซึ่ง
เป็นฐานข้อมูลใหม่ล่าสุดที่รวบรวมตารางโครงสร้างการผลิต
(Input-Output Table) ของ 121 ประเทศทั่วโลก 65 ภาคการ
ผลิต และ 8 ประเภทปัจจัยการผลิต โดยเป็นข้อมูลที่นำมาจาก
แต่ละประเทศทั่วโลกในปี พ.ศ. 2557

แบบจำลอง GTAP (Global Trade Analysis Project) เป็นแบบจำลอง CGE Model (Computable General Equilibrium) ที่ถูกสร้างและได้รับการพัฒนาโดย The Center for Global Trade Analysis แห่งมหาวิทยาลัย Purdue University และจากผู้ใช้งานแบบจำลองทั่วโลกผ่านทาง Website <https://www.gtap.agecon.purdue.edu>

แบบจำลอง GTAP นิยมใช้เป็นแบบจำลองหลักในการศึกษา ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในนโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะนโยบายการค้าระหว่างประเทศ อาทิเช่น การปรับลดอัตราภาษีศุลกากร การรวมกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การจัดตั้งเขตการค้าเสรี การเปิดเสรีการค้าทั้งสินค้าและบริการในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งใช้ในการศึกษาผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ ผลกระทบของการค้าระหว่างประเทศที่มีต่อการปล่อยมลภาวะและปัญหาสิ่งแวดล้อม

แบบจำลอง GTAP สร้างขึ้นโดยการใช้สมการทางคณิตศาสตร์และเศรษฐมิติ (Econometric) เพื่อแสดงให้เห็นและเชื่อมโยงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของหน่วยทางเศรษฐกิจ 4 หน่วย ได้แก่

1. ผู้ผลิต (Firms or Producers)
2. ภาคครัวเรือนและภาครัฐ (Regional Households)
3. นักลงทุน (Regional Investors)
4. ภาคการขนส่ง (Transportation Sectors)

ภายใต้เงื่อนไขและข้อสมมติ คือ ประเทศมีระบบเศรษฐกิจแบบเปิดและไม่มีการแทรกแซงจากภาครัฐ อย่างไรก็ตามข้อสมมตินี้จะยกเลิกในภายหลัง แต่เพื่อแสดงความสัมพันธ์ในเบื้องต้นจึงยังคงข้อสมมตินี้ไว้เพื่อลดความซับซ้อนในการอธิบายแบบจำลอง (Hertel and Tsigas, 1997)

สมมติฐาน (1/2)

คณะผู้วิจัยใช้ฐานข้อมูล แบบจำลอง **GTAP 10** ที่ได้รับการเผยแพร่ในเดือนกรกฎาคม 2562 โดย ข้อมูลตาราง **I-O** ของไทยเป็นข้อมูลในปี **2553**

แบบจำลอง GTAP ที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ มีจุดประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูมิภาค โดยคณะผู้วิจัย แบ่งประเทศ/กลุ่มประเทศ/เขตเศรษฐกิจ ออกเป็น **36** กลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ไทย
- ภูมิภาค
- ประเทศ/กลุ่มประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยและภูมิภาค ได้แก่ อาเซียน 8 ประเทศ* ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จีน ฮองกง ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป (European Union: EU 27) สหราชอาณาจักร ใต้หวัน สมาคมการค้าเสรียุโรปหรือเอฟตา (European Free Trade Association: EFTA) บังกลาเทศ เนปาล ปากีสถาน ศรีลังกา ตุรกี และ UAE
- กลุ่มเขตเศรษฐกิจอื่นๆ ทั่วโลก ได้แก่ กลุ่มประเทศอื่นๆ ในทวีปโอเชียเนีย เอเชียตะวันออก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อเมริกาเหนือ ละตินอเมริกา ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ (Middle East and North Africa: MENA) แอฟริกาใต้สะฮารา (Sub-Saharan Africa: SSA) และกลุ่มประเทศอื่นๆ ในโลก

คณะผู้วิจัย แบ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจออกเป็น **65** ภาคส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **สินค้าเกษตรกรรม 12 ภาคส่วน** ครอบคลุม ข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ข้าวสาลี เมล็ดธัญพืชอื่นๆ ผักและผลไม้ เมล็ดพืชที่มีน้ำมัน อ้อยและซุการ์บีต เส้นใยที่ได้จากพืช พืชผลอื่นๆ ปศุสัตว์ ผลผลิตจากสัตว์ นานมดิบ ขนสัตว์และรังไหม
- **สินค้าอุตสาหกรรม 33 ภาคส่วน** ครอบคลุม การป่าไม้ การประมง การทำเหมืองถ่านหิน การผลิตน้ำมันปิโตรเลียม และก๊าซธรรมชาติ การทำเหมืองแร่ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ น้ำมันและไขมันที่ได้จากพืช ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมัน ข้าวที่ผ่านกรรมวิธี น้ำตาล ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ เครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ไปยาสูบ สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์หนังสัตว์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์กระดาษและการพิมพ์ ผลิตภัณฑ์จากน้ำมันปิโตรเลียมและถ่านหิน เคมีภัณฑ์ เภสัชภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก ผลิตภัณฑ์แร่ เหล็กและเหล็กกล้า โลหะที่มีใช่เหล็ก ผลิตภัณฑ์โลหะ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ ยานยนต์และชิ้นส่วน อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ และสินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ
- **ภาคบริการ 20 ภาคส่วน** ครอบคลุม การไฟฟ้า การผลิตก๊าซธรรมชาติ การประปา การก่อสร้าง การค้า โรงแรมและภัตตาคาร การขนส่งอื่นๆ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ คลังสินค้าและบริการสนับสนุน การสื่อสาร บริการด้านการเงิน การประกันภัย กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ บริการด้านธุรกิจ บริการสหภาพ การบริหารราชการ บริการการศึกษา บริการทางการแพทย์และสังคม และที่พักอาศัย

สมมติฐาน (2/2)

สำหรับการประเมินผลแบบจำลอง คณะผู้วิจัย แบ่งสถานการณ์จำลองออกเป็น 4 สถานการณ์ เทียบกับกรณีฐาน (Baseline) ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 (Likely Scenario) (SCN1)

- ไทยและภูฏาน เปิดตลาดสินค้าศักยภาพ 100 รายการ (พิกัดศุลกากร อย่างน้อยในระดับ 6 หลัก) และไม่ลดอุปสรรคทางการค้าบริการและการลงทุนลงเลย

สถานการณ์ที่ 2 (Ambitious Scenario) (SCN2)

- ไทยและภูฏาน เปิดตลาดสินค้าทั้งสองฝ่าย โดยกำหนดระดับการเปิดตลาดที่ร้อยละ 100 จากมาตรการกีดกันทางการค้าที่บังคับใช้อยู่เดิม (applied import tariff) และไม่ลดอุปสรรคทางการค้าบริการและการลงทุนลงเลย

สถานการณ์ที่ 3 (Extreme Scenario I) (SCN3)

- ไทยและภูฏาน เปิดตลาดสินค้าทั้งสองฝ่าย โดยกำหนดระดับการเปิดตลาดที่ร้อยละ 100 จากมาตรการกีดกันทางการค้าที่บังคับใช้อยู่เดิม (applied import tariff) และลดอุปสรรคทางการค้าบริการและการลงทุนร้อยละ 20

สถานการณ์ที่ 4 (Extreme Scenario II) (SCN4)

- ไทยและภูฏาน เปิดตลาดสินค้าทั้งสองฝ่าย โดยกำหนดระดับการเปิดตลาดที่ร้อยละ 100 จากมาตรการกีดกันทางการค้าที่บังคับใช้อยู่เดิม (applied import tariff) และลดอุปสรรคทางการค้าบริการและการลงทุนร้อยละ 40

ผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจมหภาคของไทยและภูมิภาค

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลง (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)				อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)			
	SCN1	SCN2	SCN3	SCN4	SCN1	SCN2	SCN3	SCN4
GDP								
- ไทย	100	115	118	124	0.02%	0.03%	0.03%	0.03%
- ภูมิภาค	-45	-65	-46	-20	-0.18%	-0.26%	-0.18%	-0.08%
การลงทุนภาคเอกชน								
- ไทย	51	52	54	57	0.05%	0.05%	0.05%	0.06%
- ภูมิภาค	7	7	15	26	0.11%	0.11%	0.24%	0.41%
การส่งออกรวม								
- ไทย	59	78	80	83	0.02%	0.03%	0.03%	0.03%
- ภูมิภาค	29	39	42	46	0.63%	0.84%	0.91%	1.00%
การนำเข้ารวม								
- ไทย	88	104	108	112	0.03%	0.04%	0.04%	0.04%
- ภูมิภาค	36	46	59	75	0.34%	0.44%	0.56%	0.71%

เปิดตลาดการค้าสินค้าเท่านั้น

เปิดตลาดการค้าสินค้า
การค้าบริการและการลงทุน

ผลกระทบที่มีต่อผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตและการเปลี่ยนแปลงของสวัสดิการ (Welfare) ของไทยและภูฏาน

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลง (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)				อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)			
	SCN1	SCN2	SCN3	SCN4	SCN1	SCN2	SCN3	SCN4
ผลตอบแทนของปัจจัยการผลิต								
- ไทย	91	106	110	115	0.03%	0.03%	0.03%	0.03%
- ภูฏาน	2	-8	8	30	0.01%	-0.04%	0.04%	0.14%
ผลตอบแทนของปัจจัยการผลิต - แรงงานฝีมือ								
- ไทย	16	16	17	18	0.03%	0.03%	0.03%	0.03%
- ภูฏาน	0	0	4	11	0.00%	0.00%	0.10%	0.26%
ผลตอบแทนของปัจจัยการผลิต - ทูบ								
- ไทย	61	63	66	69	0.03%	0.03%	0.03%	0.03%
- ภูฏาน	0	-2	8	21	0.00%	-0.02%	0.08%	0.20%
การเปลี่ยนแปลงของสวัสดิการ (Welfare)								
- ไทย	42.50	49.10	54.40	61.60				
- ภูฏาน	-14.90	-20.50	-11.00	1.88				

เปิดตลาดการค้าสินค้าเท่านั้น

เปิดตลาดการค้าสินค้า
การค้าบริการและการลงทุน

ผลกระทบที่มีต่อการค้าสินค้าและบริการของไทยกับภูฏาน

	มูลค่าการเปลี่ยนแปลง (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)				อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)			
	SCN1	SCN2	SCN3	SCN4	SCN1	SCN2	SCN3	SCN4
การส่งออกสินค้าและบริการของไทยไปยังภูฏาน	353	387	397	411	229.22%	251.30%	257.79%	266.88%
- สินค้าที่คาดว่าจะส่งออกได้เพิ่มขึ้น	สินค้าเกษตรและอาหาร สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก ผลิตภัณฑ์แร่ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือและเครื่องจักร อุปกรณ์ขนส่ง							
- สาขาบริการที่คาดว่าจะส่งออกได้เพิ่มขึ้น	การค้า การขนส่ง บริการด้านธุรกิจ และบริการนันทนาการ วัฒนธรรม และการกีฬา							
การส่งออกสินค้าและบริการของภูฏานมายังไทย	9.60	9.80	24.40	47.00	15.48%	15.81%	39.35%	75.81%
- สินค้าที่คาดว่าจะส่งออกได้เพิ่มขึ้น	ผลิตภัณฑ์อาหาร สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์หนังสัตว์ และผลิตภัณฑ์แร่							
- สาขาบริการที่คาดว่าจะส่งออกได้เพิ่มขึ้น	การขนส่ง บริการด้านธุรกิจ และบริการนันทนาการ วัฒนธรรม และการกีฬา							

ข้อสังเกตจากผลการประเมินผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูมิภาค

- **การจัดทำ FTA ในกรอบกว้าง (Comprehensive)** ครอบคลุมการเปิดเสรีทั้งด้านการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อเศรษฐกิจไทยในภาพรวมผลต่อไทย
 - หากการเปิดเสรีครอบคลุมการค้าสินค้าเพียงอย่างเดียว การจัดทำ FTA ระหว่างไทยกับภูมิภาค ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของไทย ขยายตัวเพิ่มขึ้น 100-115 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ 0.02-0.03 เมื่อเทียบกับกรณีที่ไม่มีการจัดทำ FTA ระหว่างกัน
 - หากการเปิดเสรีครอบคลุมทั้งการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน GDP ของไทย ขยายตัวเพิ่มขึ้น 118-124 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03
- **ผลต่อภูมิภาค**
 - หากการเปิดเสรีครอบคลุมการค้าสินค้าเพียงอย่างเดียว GDP ของภูมิภาค หดตัวลดลงเล็กน้อยที่ 45-65 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ -0.18 – -0.26 เนื่องจากการนำเข้าของภูมิภาคที่เพิ่มขึ้นมากกว่าการลงทุนและการส่งออกที่เพิ่มขึ้น
 - หากการเปิดเสรีครอบคลุมทั้งการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน GDP ของภูมิภาค หดตัวลดลงเล็กน้อยที่ 20-46 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ -0.08 – -0.18
- นอกจากผลกระทบต่อขนาดของเศรษฐกิจ การจัดทำ FTA ระหว่างไทยกับภูมิภาคในกรอบกว้าง (Comprehensive) โดยครอบคลุมการเปิดเสรีทั้งด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน อย่างมากพอ (Substantial) ก่อให้เกิดผลทางบวกต่อผลตอบแทนของปัจจัยการผลิต และการเปลี่ยนแปลงของสวัสดิการ (Welfare) ของไทยและภูมิภาค
- **การจัดทำ FTA ระหว่างสองประเทศดังกล่าว** ก่อให้เกิดการสร้างการค้า (Trade creation) ระหว่างไทยกับภูมิภาค ส่งผลทางบวกต่อการส่งออกสินค้าและบริการระหว่างกัน
 - การส่งออกของไทยไปยังภูมิภาค จะขยายตัวเพิ่มขึ้น 353-411 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ 229.22-266.88
 - การส่งออกของภูมิภาค มายังไทย จะขยายตัวเพิ่มขึ้น 9.60-47 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ 15.48-75.81
- **สินค้าไทยที่คาดว่าจะส่งออกไปยังภูมิภาค ได้เพิ่มขึ้น** เช่น สินค้าเกษตรและอาหาร สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก ผลิตภัณฑ์แร่ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือและเครื่องจักร อุปกรณ์ขนส่ง
- **สินค้าของภูมิภาคที่คาดว่าจะส่งออกมายังไทยเพิ่มขึ้น** เช่น ผลิตภัณฑ์อาหาร สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์หนังสัตว์ และผลิตภัณฑ์แร่
- **สาขาบริการของไทยและภูมิภาคที่คาดว่าจะซื้อขายระหว่างกันเพิ่มขึ้น** เช่น การขนส่ง บริการด้านธุรกิจ และบริการนักท่องเที่ยว วัฒนธรรม และการกีฬา

Agenda

1. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

2. ผลการศึกษาเบื้องต้น

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูฏาน
- ข้อมูลการค้าและการลงทุนของภูฏาน
- นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภูฏาน
- รูปแบบการจัดทำความตกลงการค้าของภูฏาน
- ผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน
- สินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แนวทางการระบุสินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว

- วิเคราะห์ แนวโน้มการส่งออกของไทยไปยังภูฏาน และการส่งออกของภูฏานมายังไทย จำแนกตามประเภทสินค้าตามมาตรฐานขององค์การศุลกากรโลก (WCO) และหมวดหมู่บริการตามมาตรฐาน BPM6 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)
- วิเคราะห์ โอกาสในการเข้าสู่ตลาดภูฏานของสินค้าและบริการของไทย และโอกาสในการเข้าสู่ตลาดไทยของสินค้าและบริการของภูฏาน โดยวิเคราะห์ตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันดังนี้
 - ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA)

$$RCA = \left(\frac{X_{ij}}{X_{it}}\right) / \left(\frac{X_{wj}}{X_{wt}}\right)$$

หาก $RCA > 1$: มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าดังกล่าว

หาก $RCA < 1$: ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าดังกล่าว

- ดัชนีความชำนาญในการส่งออก (Export Specialization: ES)

$$ES = \left(\frac{X_{ij}}{X_{it}}\right) / \left(\frac{m_{kj}}{M_{kt}}\right)$$

หาก $ES > 1$: มีความชำนาญในการส่งออกสินค้าดังกล่าวไปยังประเทศปลายทาง

หาก $ES < 1$: ไม่มีความชำนาญในการส่งออกสินค้าดังกล่าวไปยังประเทศปลายทาง

X_{ij} : มูลค่าการส่งออกสินค้า j ของประเทศ i ไปยังโลก

X_{it} : มูลค่าการส่งออกรวมของประเทศ i ไปยังโลก

X_{wj} : มูลค่าการส่งออกสินค้า j ของโลก

X_{wt} : มูลค่าการส่งออกรวมของโลก

m_{kj} : มูลค่าการนำเข้าสินค้า j ของประเทศ k จากโลก

M_{kt} : มูลค่าการนำเข้ารวมของประเทศ k จากโลก

การจำแนกประเภทสินค้าตามมาตรฐานของ WCO

Agricultural products

Animal products

Dairy products

Fruit, vegetables, plants

Coffee, tea

Cereals and preparations

Oilseeds, fats and oils

Sugars and confectionery

Beverages and tobacco

Cotton

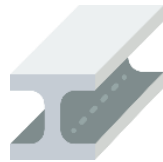

Other agricultural products

Non-agricultural products

Fish and fish products

Minerals and metals

Petroleum

Chemicals

Wood, paper, etc.

Textiles

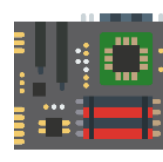
Clothing

Leather, footwear, etc

Non-electrical machinery

Electrical machinery

Transport equipment

Manufactures, nes

การวิเคราะห์โอกาสในการเข้าสู่ตลาด (Market Access Opportunities) ของสินค้าไทยและภูฏาน

รายประเภทสินค้า

สินค้าส่งออกไปยังโลก
25 อันดับแรก

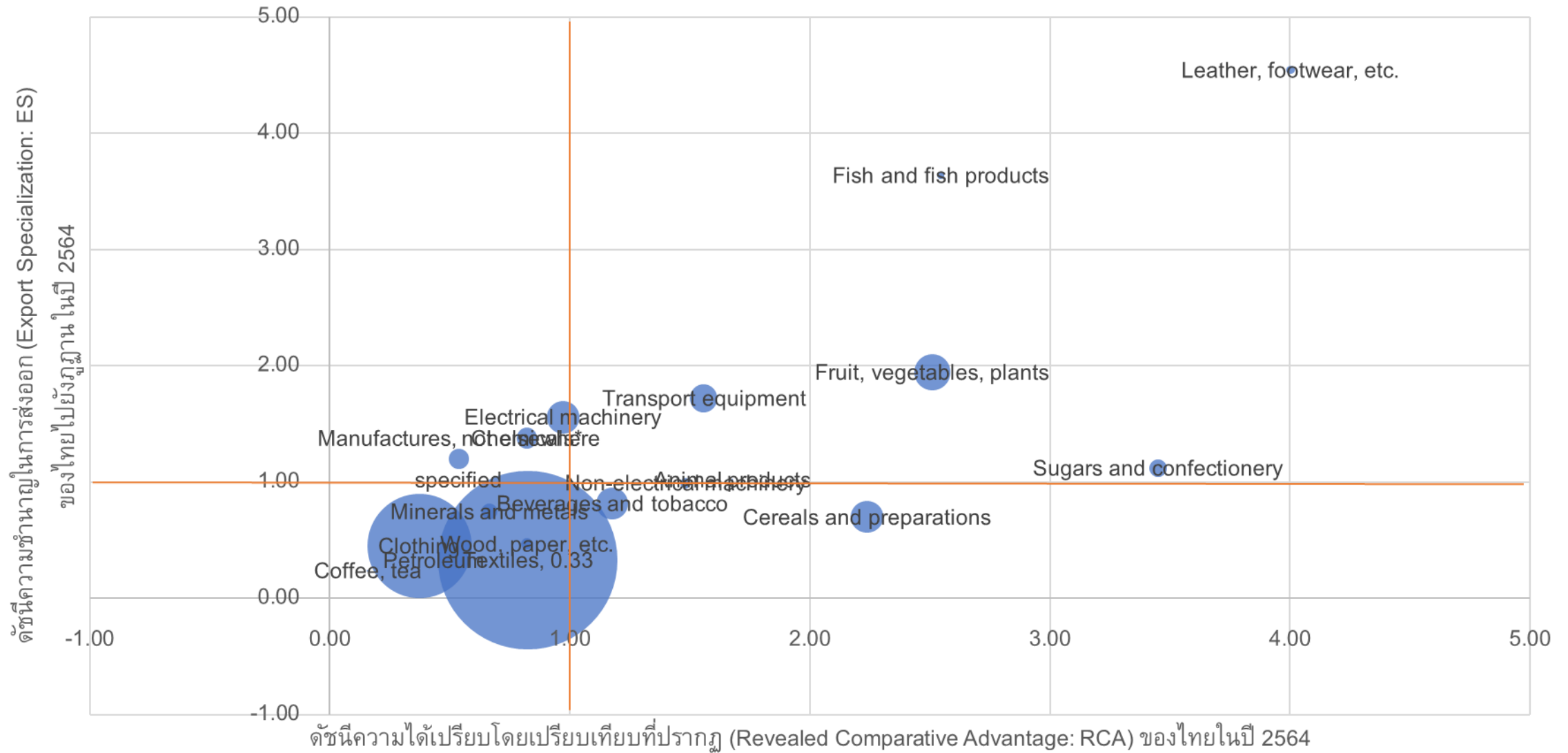
สินค้าส่งออกไปยังประเทศคู่ค้า
25 อันดับแรก

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดภูฏานของสินค้าไทย : รายประเภทสินค้า (1/2)

Thailand's exports to Bhutan in 2021								
Group No. & Group description		Trade (US\$ thousand)	Product share(%)	Growth		Competitiveness		
Code	Exports			YOY	5YCAGR	RCA	ES	Implications
	Agricultural Products	4,846.00	7.38%	70.15%	16.64%	1.59	0.80	Extreme
	Non-agricultural Products	60,856.00	92.62%	26.53%	8.29%	1.00	1.04	Ambitious
1	Animal products	4.00	0.01%	N/A	-13.06%	1.68	1.02	Ambitious
2	Dairy products	0.00	0.00%	-100.00%	-100.00%	0.26	0.06	Moderate
3	Fruit, vegetables, plants	1,692.00	2.58%	204.86%	178.81%	2.51	1.94	Ambitious
4	Coffee, tea	6.00	0.01%	20.00%	-42.53%	0.16	0.24	Moderate
5	Cereals and preparations	1,346.00	2.05%	-17.07%	-8.32%	2.24	0.70	Extreme
6	Oilseeds, fats & oils	0.00	0.00%	-100.00%	-100.00%	0.45	0.21	Moderate
7	Sugars and confectionery	409.00	0.62%	246.61%	132.49%	3.45	1.12	Ambitious
8	Beverages and tobacco	1,389.00	2.11%	162.08%	24.45%	1.18	0.82	Extreme
9	Cotton	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.02	1.34	Ambitious
10	Other agricultural products	0.00	0.00%	-100.00%	-100.00%	2.42	2.70	Ambitious
11	Fish and fish products	69.00	0.11%	-23.33%	25.29%	2.55	3.64	Ambitious
12	Minerals and metals	336.00	0.51%	-40.53%	-48.69%	0.66	0.75	Moderate
13	Petroleum	3.00	0.00%	200.00%	-25.99%	0.43	0.33	Moderate
14	Chemicals*	550.00	0.84%	62.72%	-14.70%	0.82	1.38	Ambitious
15	Wood, paper, etc.	172.00	0.26%	-75.88%	-21.06%	0.82	0.47	Moderate
16	Textiles	42,201.00	64.23%	43.97%	8.43%	0.83	0.33	Moderate
17	Clothing	14,283.00	21.74%	9.89%	145.22%	0.37	0.45	Moderate
18	Leather, footwear, etc.	92.00	0.14%	0.00%	8.25%	4.00	4.54	Ambitious
19	Non-electrical machinery	142.00	0.22%	-83.66%	-46.67%	1.48	0.99	Extreme
20	Electrical machinery	1,405.00	2.14%	12.58%	14.27%	0.97	1.56	Ambitious
21	Transport equipment	1,043.00	1.59%	-33.90%	-27.56%	1.56	1.72	Ambitious
22	Manufactures, not elsewhere specified	560.00	0.85%	91.13%	1.34%	0.54	1.20	Ambitious

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดภายนอกของสินค้าไทย : รายประเภทสินค้า (2/2)

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดภูฏานของสินค้าไทย : สินค้าส่งออกไปยังโลก 25 อันดับแรก

Thailand's top 25 export products in 2021										Access Conditions to Bhutan's import market in 2021	
HS No. & Product description		Trade (US\$ thousand)	Product share (%)	Growth		Competitiveness			Average MFN applied tariff (%)	Preferential tariff	
HS No.	Exports			YOY	5YCAGR	RCA	ES	Implications		SAFTA	BB-PTA
847170	Storage units for automatic data-processing machines	0.00	0.00%	N/A	-100.00%	15.83	76.00	Ambitious	0.00	0.00	0.00
870421	"Motor vehicles for the transport of goods, with only compression-ignition internal combustion ...	27.00	0.04%	-76.52%	-52.06%	10.74	1.95	Ambitious	20.00	5.00	20.00
271019	Medium oils and preparations, of petroleum or bituminous minerals, not containing biodiesel, ...	3.00	0.00%	200.00%	-25.99%	1.19	0.32	Extreme	10.00	5.00	0.00
854239	Electronic integrated circuits (excluding such as processors, controllers, memories and amplifiers)	0.00	0.00%	N/A	N/A	1.44	3226.41	Ambitious	0.00	0.00	0.00
841510	"Window or wall air conditioning machines, self-contained or ""split-system""	0.00	0.00%	N/A	-100.00%	19.98	25.22	Ambitious	10.00	5.00	10.00
710812	Gold, incl. gold plated with platinum, unwrought, for non-monetary purposes (excluding gold ...	0.00	0.00%	N/A	-100.00%	1.13	26.75	Ambitious	Nu.500/10g	0.00	Nu.500/10g
081060	Fresh durians	0.00	0.00%	N/A	N/A	66.85	N/A	N/A	10.00	5.00	10.00
870323	Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of persons, incl. ...	48.00	0.07%	-44.83%	9.82%	1.19	52.61	Ambitious	50.00	0.00	50.00
100630	Semi-milled or wholly milled rice, whether or not polished or glazed	0.00	0.00%	N/A	N/A	11.58	0.53	Extreme	10.00	10.00	10.00
401110	New pneumatic tyres, of rubber, of a kind used for motor cars, incl. station wagons and racing ...	30.00	0.05%	N/A	N/A	5.64	4.38	Ambitious	10.00	5.00	10.00
400122	"Technically specified natural rubber ""TSNR""	0.00	0.00%	N/A	N/A	20.05	N/A	N/A	10.00	5.00	10.00
401519	Gloves, mittens and mitts, of vulcanised rubber (excl. of a kind used for medical, surgical, ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	9.53	33.17	Ambitious	10.00	5.00	10.00
851762	Machines for the reception, conversion and transmission or regeneration of voice, images or ...	0.00	0.00%	N/A	-100.00%	1.19	1.87	Ambitious	10.00	5.00	10.00
401120	New pneumatic tyres, of rubber, of a kind used for buses and lorries (excluding tyres with ...	0.00	0.00%	-100.00%	N/A	8.00	2.00	Ambitious	10.00	5.00	10.00
847330	Parts and accessories of automatic data-processing machines or for other machines of heading ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	1.32	6.45	Ambitious	0.00	0.00	0.00
160232	"Meat or offal of fowls of the species ""Gallus domesticus""", prepared or preserved (excluding ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	22.56	148.11	Ambitious	10.00	5.00	10.00
870899	Parts and accessories, for tractors, motor vehicles for the transport of ten or more persons, ...	180.00	0.27%	150.00%	47.53%	2.10	2.11	Ambitious	10.00	5.00	10.00
870332	"Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of persons, incl. ...	234.00	0.36%	-70.86%	-38.30%	2.85	9.20	Ambitious	50.00	0.00	50.00
844331	Machines which perform two or more of the functions of printing, copying or facsimile transmission, ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	10.73	15.83	Ambitious	10.00	5.00	10.00
870333	"Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of persons, incl. ...	171.00	0.26%	23.02%	-30.45%	9.67	4.46	Ambitious	75.00	0.00	75.00
870322	Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of persons, incl. ...	33.00	0.05%	-69.16%	-27.58%	1.96	0.50	Extreme	45.00	0.00	45.00
230910	Dog or cat food, put up for retail sale	0.00	0.00%	N/A	N/A	7.99	34.03	Ambitious	10.00	5.00	10.00
853710	Boards, cabinets and similar combinations of apparatus for electric control or the distribution ...	11.00	0.02%	N/A	82.12%	2.43	1.55	Ambitious	10.00	5.00	10.00
854140	Photosensitive semiconductor devices, incl. photovoltaic cells whether or not assembled in ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	2.25	37.02	Ambitious	0.00	0.00	0.00
850440	Static converters	14.00	0.02%	N/A	62.66%	1.98	6.95	Ambitious	0.00	0.00	0.00

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดภูฏานของสินค้าไทย : สินค้าส่งออกไปยังประเทศคู่ค้า 25 อันดับแรก

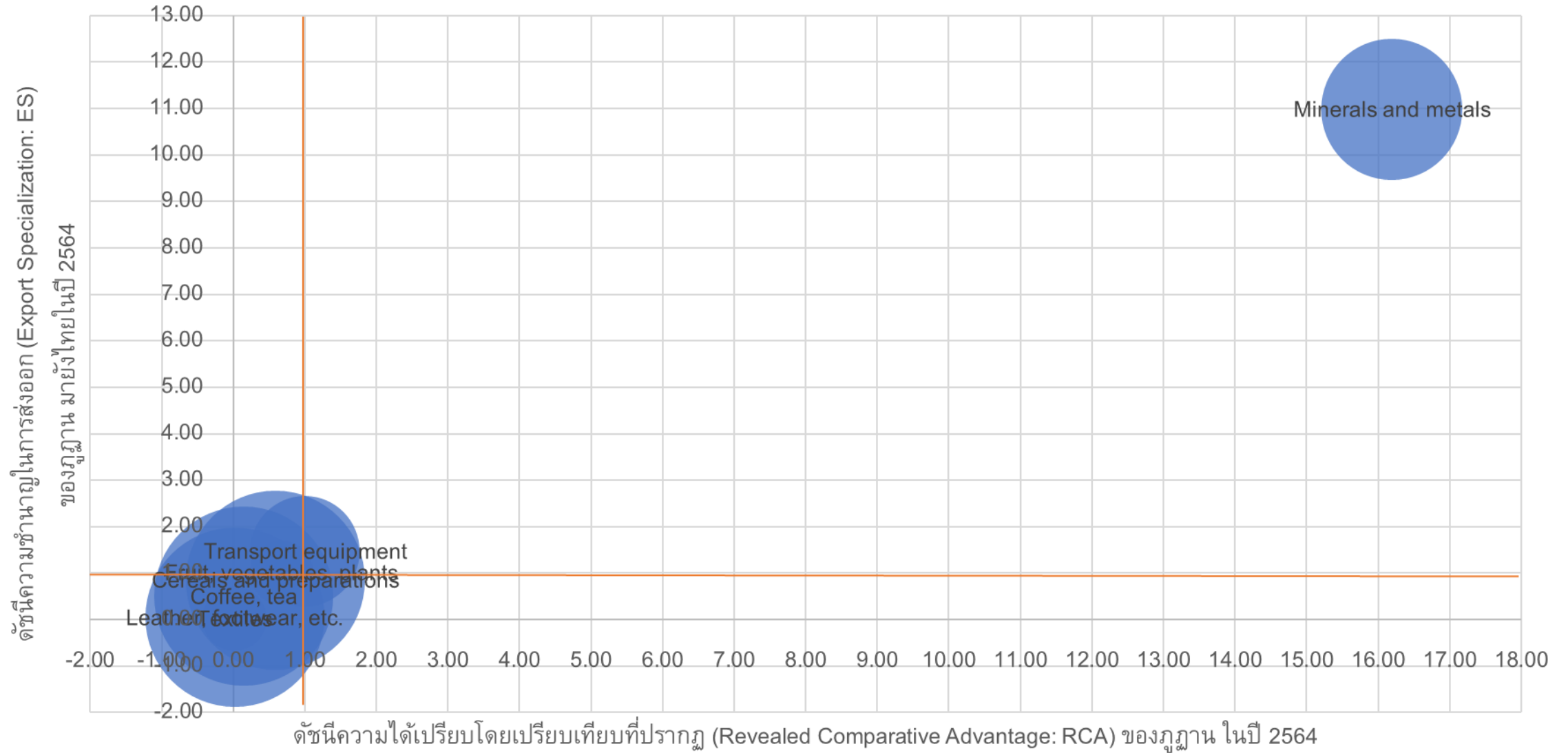
Thailand's top 25 export products to Bhutan in 2021										Access Conditions to Bhutan's import market in 2021	
HS No. & Product description		Trade (US\$ thousand)	Product share (%)	Growth		Competitiveness			Average MFN applied tariff (%)	Preferential tariff	
HS No.	Exports			YOY	5YCAGR	RCA	ES	Implications		SAFTA	BB-PTA
551323	Woven fabrics containing predominantly, but < 85% polyester staple fibres by weight, mixed ...	35,850.00	54.56%	59.02%	8.96%	9.97	0.00	Extreme	10.00	5.00	10.00
631090	Used or new rags, scrap twine, cordage, rope and cables and worn-out articles thereof, of textile ...	5,770.00	8.78%	-10.63%	3.51%	2.31	0.01	Extreme	10.00	5.00	10.00
620520	Men's or boys' shirts of cotton (excluding knitted or crocheted, nightshirts, singlets and ...	4,878.00	7.42%	33.79%	181.21%	0.41	0.03	Moderate	10.00	5.00	0.00
620342	Men's or boys' trousers, bib and brace overalls, breeches and shorts, of cotton (excluding ...	3,759.00	5.72%	108.49%	135.60%	0.06	0.02	Moderate	10.00	5.00	0.00
611780	Ties, bow ties, cravats and other made-up clothing accessories, knitted or crocheted, n.e.s. ...	2,060.00	3.14%	6.85%	N/A	0.87	0.02	Moderate	10.00	5.00	10.00
610910	T-shirts, singlets and other vests of cotton, knitted or crocheted	1,545.00	2.35%	-1.21%	244.26%	0.28	0.23	Moderate	10.00	5.00	0.00
611090	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar articles, of textile materials, knitted ...	1,449.00	2.21%	-43.31%	N/A	0.18	0.01	Moderate	10.00	5.00	0.00
081340	"Dried peaches, pears, papaws ""papayas"", tamarinds and other edible fruits (excluding nuts, ...	1,314.00	2.00%	201.38%	N/A	17.44	0.91	Extreme	10.00	5.00	10.00
851660	Electric ovens, cookers, cooking plates and boiling rings, electric grillers and roasters, ...	991.00	1.51%	18.82%	50.34%	2.72	1.86	Ambitious	0.00	0.00	0.00
200990	Mixtures of fruit juices, incl. grape must, and vegetable juices, unfermented, whether or not ...	989.00	1.51%	122.25%	16.60%	5.84	0.56	Extreme	10.00	10.00	10.00
210690	Food preparations, n.e.s.	975.00	1.48%	-21.75%	-8.13%	2.09	0.72	Extreme	10.00	5.00	10.00
620530	Men's or boys' shirts of man-made fibres (excluding knitted or crocheted, nightshirts, singlets ...	553.00	0.84%	-29.01%	146.41%	0.35	0.06	Moderate	10.00	5.00	0.00
170490	Sugar confectionery not containing cocoa, incl. white chocolate (excl. chewing gum)	409.00	0.62%	246.61%	132.49%	1.06	0.34	Extreme	10.00	5.00	0.00
630190	Blankets and travelling rugs of textile materials (excluding of wool or fine animal hair, cotton ...	378.00	0.58%	530.00%	N/A	1.07	0.03	Extreme	10.00	5.00	10.00
081350	Mixtures of nuts or dried fruits	376.00	0.57%	224.14%	N/A	0.37	0.02	Moderate	10.00	5.00	10.00
691190	Household and toilet articles, of porcelain or china (excluding tableware and kitchenware, ...	271.00	0.41%	-47.17%	N/A	0.14	0.01	Moderate	10.00	5.00	10.00
950699	Articles and equipment for sport and outdoor games n.e.s.; swimming and paddling pools	253.00	0.39%	12.95%	6.86%	0.36	0.09	Moderate	0.00	0.00	0.00
851679	Electro-thermic appliances, for domestic use (excluding hairdressing appliances and hand dryers, ...	252.00	0.38%	54.60%	124.05%	0.28	0.31	Moderate	0.00	0.00	0.00
870340	Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of ...	250.00	0.38%	184.09%	N/A	0.80	0.84	Moderate	10.00	5.00	10.00
870332	"Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of persons, incl. ...	234.00	0.36%	-70.86%	-38.30%	2.85	9.20	Ambitious	50.00	0.00	50.00
220299	Non-alcoholic beverages (excl. water, fruit or vegetable juices, milk and beer)	219.00	0.33%	157.65%	86.76%	9.28	2.10	Ambitious	10.00	5.00	10.00
190219	Uncooked pasta, not stuffed or otherwise prepared, not containing eggs	212.00	0.32%	6.00%	61.71%	2.61	1.37	Ambitious	10.00	5.00	10.00
630260	Toilet linen and kitchen linen, of terry towelling or similar terry fabrics of cotton (excluding ...	184.00	0.28%	-18.58%	N/A	0.13	0.16	Moderate	10.00	5.00	10.00
870899	Parts and accessories, for tractors, motor vehicles for the transport of ten or more persons, ...	180.00	0.27%	150.00%	47.53%	2.10	2.11	Ambitious	10.00	5.00	10.00
870333	"Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of persons, incl. ...	171.00	0.26%	23.02%	-30.45%	9.67	4.46	Ambitious	75.00	0.00	75.00

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดไทยของสินค้าภูฏาน : รายประเภทสินค้า (1/2)

Bhutan's exports to Thailand in 2021								
Group No. & Group description		Trade (US\$ thousand)	Product share(%)	Growth		Competitiveness		
Code	Exports			YOY	5YCAGR	RCA	ES	Implications
	Agricultural Products	17.00	50.00%	183.33%	103.05%	1.30	2.38	Ambitious
	Non-agricultural Products	17.00	50.00%	-54.05%	-28.76%	1.98	1.98	Ambitious
1	Animal products	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	0.00	Moderate
2	Dairy products	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	0.00	Moderate
3	Fruit, vegetables, plants	1.00	2.94%	0.00%	0.00%	0.67	1.01	Ambitious
4	Coffee, tea	8.00	23.53%	N/A	N/A	0.15	0.50	Moderate
5	Cereals and preparations	8.00	23.53%	60.00%	N/A	0.59	0.85	Moderate
6	Oilseeds, fats & oils	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	0.01	Moderate
7	Sugars and confectionery	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.05	0.11	Moderate
8	Beverages and tobacco	0.00	0.00%	N/A	N/A	3.13	16.04	Ambitious
9	Cotton	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	0.00	Moderate
10	Other agricultural products	0.00	0.00%	N/A	N/A	5.77	5.52	Ambitious
11	Fish and fish products	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.14	0.17	Moderate
12	Minerals and metals	5.00	14.71%	N/A	49.53%	16.19	10.98	Ambitious
13	Petroleum	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	0.00	Moderate
14	Chemicals*	0.00	0.00%	-100.00%	-100.00%	0.35	0.40	Moderate
15	Wood, paper, etc.	0.00	0.00%	-100.00%	-100.00%	0.35	0.58	Moderate
16	Textiles	1.00	2.94%	-66.67%	N/A	0.02	0.02	Moderate
17	Clothing	0.00	0.00%	-100.00%	-100.00%	0.00	0.04	Moderate
18	Leather, footwear, etc.	8.00	23.53%	700.00%	68.18%	0.02	0.04	Moderate
19	Non-electrical machinery	0.00	0.00%	N/A	-100.00%	0.12	0.12	Moderate
20	Electrical machinery	0.00	0.00%	-100.00%	-100.00%	0.03	0.03	Moderate
21	Transport equipment	3.00	8.82%	N/A	-15.91%	1.00	1.47	Ambitious
22	Manufactures, not elsewhere specified	0.00	0.00%	-100.00%	-100.00%	0.34	0.33	Moderate

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดไทยของสินค้าภูฏาน : รายประเภทสินค้า (2/2)

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดไทยของสินค้าภูฏาน : สินค้าส่งออกไปยังโลก 25 อันดับแรก

Bhutan's top 25 export products in 2021										Access Conditions to Thailand's import market in 2021	
HS No. & Product description		Trade (US\$ thousand)	Product share (%)	Growth		Competitiveness			Average MFN applied tariff (%)	Preferential tariff	
HS No.	Exports			YOY	5YCAGR	RCA	ES	Implications		ASEAN	RCEP
720221	Ferro-silicon, containing by weight > 55% of silicon	0.00	0.00%	N/A	N/A	2725.40	2444.28	Ambitious	0.00	0.00	0.00
251810	Crude dolomite, not calcined or not sintered, incl. dolomite roughly trimmed or merely cut, ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	6531.45	187702.76	Ambitious	0.00	0.00	0.00
720230	Ferro-silico-manganese	0.00	0.00%	N/A	N/A	342.48	302.98	Ambitious	0.00	0.00	0.00
252010	Gypsum; anhydrite	0.00	0.00%	N/A	N/A	1370.21	66492.68	Ambitious	0.00	0.00	0.00
880240	Aeroplanes and other powered aircraft of an of an unladen weight > 15.000 kg (excl. helicopters, ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	15.57	33.06	Ambitious	0.00	0.00	0.00
252329	Portland cement (excluding white, whether or not artificially coloured)	0.00	0.00%	N/A	N/A	124.88	188.49	Ambitious	10.00	0.00	0.00
090831	Cardamoms, neither crushed nor ground	0.00	0.00%	N/A	N/A	488.32	3022.76	Ambitious	20.00	0.00	0.00
720229	Ferro-silicon, containing by weight <= 55% silicon	0.00	0.00%	N/A	N/A	712.03	252.79	Ambitious	0.00	0.00	0.00
220299	Non-alcoholic beverages (excl. water, fruit or vegetable juices, milk and beer)	0.00	0.00%	N/A	N/A	24.52	321.85	Ambitious	84.00	0.00	MFN
720299	Ferro-alloys (excluding ferro-manganese, ferro-silicon, ferro-silico-manganese, ferro-chromium, ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	246.71	229.13	Ambitious	0.00	0.00	0.00
284920	Carbides of silicon, whether or not chemically defined	0.00	0.00%	N/A	N/A	282.48	279.47	Ambitious	0.00	0.00	0.00
271600	Electrical energy	0.00	0.00%	N/A	N/A	3.60	1.36	Ambitious	0.00	0.00	0.00
252310	Cement clinkers	0.00	0.00%	N/A	N/A	46.49	10949.47	Ambitious	10.00	0.00	0.00
720719	Semi-finished products of iron or non-alloy steel containing, by weight, < 0,25% of carbon, ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	39.49	31.61	Ambitious	0.00	0.00	0.00
441011	Particle board of wood, whether or not agglomerated with resins or other organic binding substances ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	15.70	733.64	Ambitious	5.00	0.00	0.00
870423	Motor vehicles for the transport of goods, with only compression-ignition internal combustion ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	6.33	48.49	Ambitious	40.00	0.00	MFN
100590	Maize (excluding seed for sowing)	0.00	0.00%	N/A	N/A	1.95	3.02	Ambitious	73.00	0.00	0.00
281122	Silicon dioxide	0.00	0.00%	N/A	N/A	30.39	12.18	Ambitious	0.00	0.00	0.00
220300	Beer made from malt	0.00	0.00%	N/A	N/A	3.06	32.34	Ambitious	60.00	0.00	0.00
850133	DC motors and DC generators of an output > 75 kW but <= 375 kW (excl. photovoltaic generators)	0.00	0.00%	N/A	N/A	142.65	300.63	Ambitious	0.00	0.00	0.00
843149	Parts of machinery of heading 8426, 8429 and 8430, n.e.s.	0.00	0.00%	N/A	N/A	1.63	2.02	Ambitious	2.50	0.00	0.00
070190	Fresh or chilled potatoes (excluding seed)	0.00	0.00%	N/A	N/A	12.82	20.10	Ambitious	125.00	5.00	MFN
220110	Mineral waters and aerated waters, not containing added sugar, other sweetening matter or flavoured	0.00	0.00%	N/A	N/A	14.91	90.32	Ambitious	[2 Baht/ Litre]	0.00	0.00
392010	Plates, sheets, film, foil and strip, of non-cellular polymers of ethylene, not reinforced, ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	2.05	3.50	Ambitious	5.00	0.00	0.00
252100	Limestone flux; limestone and other calcareous stone, of a kind used for the manufacture of ...	0.00	0.00%	N/A	N/A	33.53	412.67	Ambitious	0.00	0.00	0.00

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดไทยของสินค้าภูฏาน : สินค้าส่งออกไปยังประเทศคู่ค้า 25 อันดับแรก

Bhutan's top 25 export products to Thailand in 2021										Access Conditions to Thailand's import market in 2021	
HS No. & Product description		Trade (US\$ thousand)	Product share (%)	Growth		Competitiveness			Average MFN applied tariff (%)	Preferential tariff	
HS No.	Exports			YOY	5YCAGR	RCA	ES	Implications		ASEAN	RCEP
090220	Green tea in immediate packings of > 3 kg	8.00	20.51%	N/A	N/A	0.61	1.62	Ambitious	90.00	0.00	MFN
040900	Natural honey	8.00	20.51%	N/A	N/A	0.20	1.22	Ambitious	30.00	0.00	0.00
401220	Used pneumatic tyres of rubber	8.00	20.51%	N/A	N/A	1.08	0.11	Extreme	10.00	0.00	0.00
880330	Parts of aeroplanes or helicopters, n.e.s. (excluding those for gliders)	3.00	7.69%	N/A	-15.91%	0.32	0.51	Moderate	0.00	0.00	0.00
830249	Base metal mountings, fittings and similar articles (excluding locks with keys, clasps and ...)	3.00	7.69%	N/A	N/A	0.05	0.06	Moderate	10.00	0.00	0.00
630790	Made-up articles of textile materials, incl. dress patterns, n.e.s.	1.00	2.56%	N/A	N/A	0.01	0.01	Moderate	10.00	0.00	0.00
732690	Articles of iron or steel, n.e.s. (excluding cast articles or articles of iron or steel wire)	1.00	2.56%	N/A	0.00%	0.02	0.00	Moderate	10.00	0.00	0.00
820220	Bandsaw blades of base metal	1.00	2.56%	N/A	N/A	0.08	0.09	Moderate	0.00	0.00	0.00
200799	Jams, jellies, marmalades, purées or pastes of fruit, obtained by cooking, whether or not containing ...	1.00	2.56%	N/A	N/A	3.23	18.13	Ambitious	[30% or 25 Baht/ KG whichever is higher]	0.00	0.00

สินค้าไทยที่คาดว่าจะส่งออกไปยังภูมิภาคใต้เพิ่มขึ้น และสินค้าภูมิภาคที่คาดว่าจะส่งออกมายังไทยเพิ่มขึ้น

หากมีการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (FTA) ระหว่างไทยกับภูมิภาค

สินค้าไทยที่มีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาดภูมิภาค

สินค้าเกษตรและอาหาร เช่น ผลไม้อบแห้ง น้ำผลไม้ อาหารปรุงแต่ง ขนมที่ทำจากน้ำตาล เครื่องดื่มบางประเภท เส้นหมี่กึ่งสำเร็จรูป วิสกี้ และขนมจำพวกเบเกอรี่

เครื่องจักรและเครื่องมือ เช่น หม้อหุงข้าว กัดม้มน้ำ ส่วนประกอบของเครื่องล้างจานและเพลาส่งกำลัง มอนิเตอร์ ตู้เย็น วงจรพิมพ์ เครื่องเปลี่ยนไฟฟ้าชนิดอยู่กับที่ แผงสวิทช์และแผงควบคุมกระแสไฟฟ้า สวิตช์ เครื่องบด และเครื่องผสมอาหาร รวมถึงเครื่องคั้นน้ำผักหรือน้ำผลไม้

ยานยนต์และชิ้นส่วน เช่น รถยนต์ไฟฟ้า รถยนต์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของแทรกเตอร์ รถจักรยานสองล้อและรถจักรยานอื่น ๆ ส่วนประกอบของเครื่องบินหรือเฮลิคอปเตอร์และรถจักรยานสองล้อ

เคมีภัณฑ์ เช่น สิ่งปรุงแต่งสำหรับใช้กับผม กุ้งพลาสติกปลอดเชื้อ สิ่งปรุงแต่งที่ใช้ทำความสะอาด สิ่งปรุงแต่งที่ใช้ป้องกันสนิม ครีมและโลชั่นอื่น ๆ สำหรับหน้าหรือผิว หัวน้ำหอมและน้ำหอม แผ่นไวนิลคลอไรด์ สบู่ แชมพู

ยาง เครื่องหนัง และผลิตภัณฑ์ เช่น น้ำยางธรรมชาติ กระจาเป่าถืด และรองเท้ายางหรือพลาสติก และยางล้อ

อื่น ๆ เช่น สินค้าประมง และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่ระบุไว้ในที่อื่น

สินค้าภูมิภาคที่มีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาดไทย

แร่และโลหะ เช่น โลหะสามัญสำหรับยัด อุปกรณ์ติดตั้ง (ติดตั้ง) และของที่คล้ายกันอื่น ๆ ของทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า และใบเลื่อยสายพาน

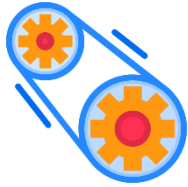
อุปกรณ์ขนส่ง เช่น ส่วนประกอบของเครื่องบินหรือเฮลิคอปเตอร์

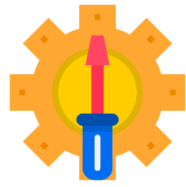
สินค้าเกษตรและอาหาร เช่น ชาเขียว น้ำผึ้งธรรมชาติ ผลไม้กวน แยม และเยลลี่ผลไม้

อื่น ๆ เช่น ผักและผลไม้ และเครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอื่น ๆ

การจำแนกหมวดหมู่บริการตามมาตรฐาน BPM6 ของ IMF

Manufacturing services on physical inputs owned by others

Maintenance and repair services

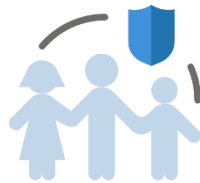
Transport

Travel

Construction

Insurance and pension services

Financial services

Charges for the use of intellectual property

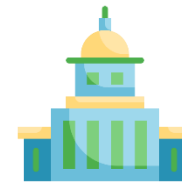
Telecommunications, computer, and information services

Other business services

Personal, cultural, and recreational services

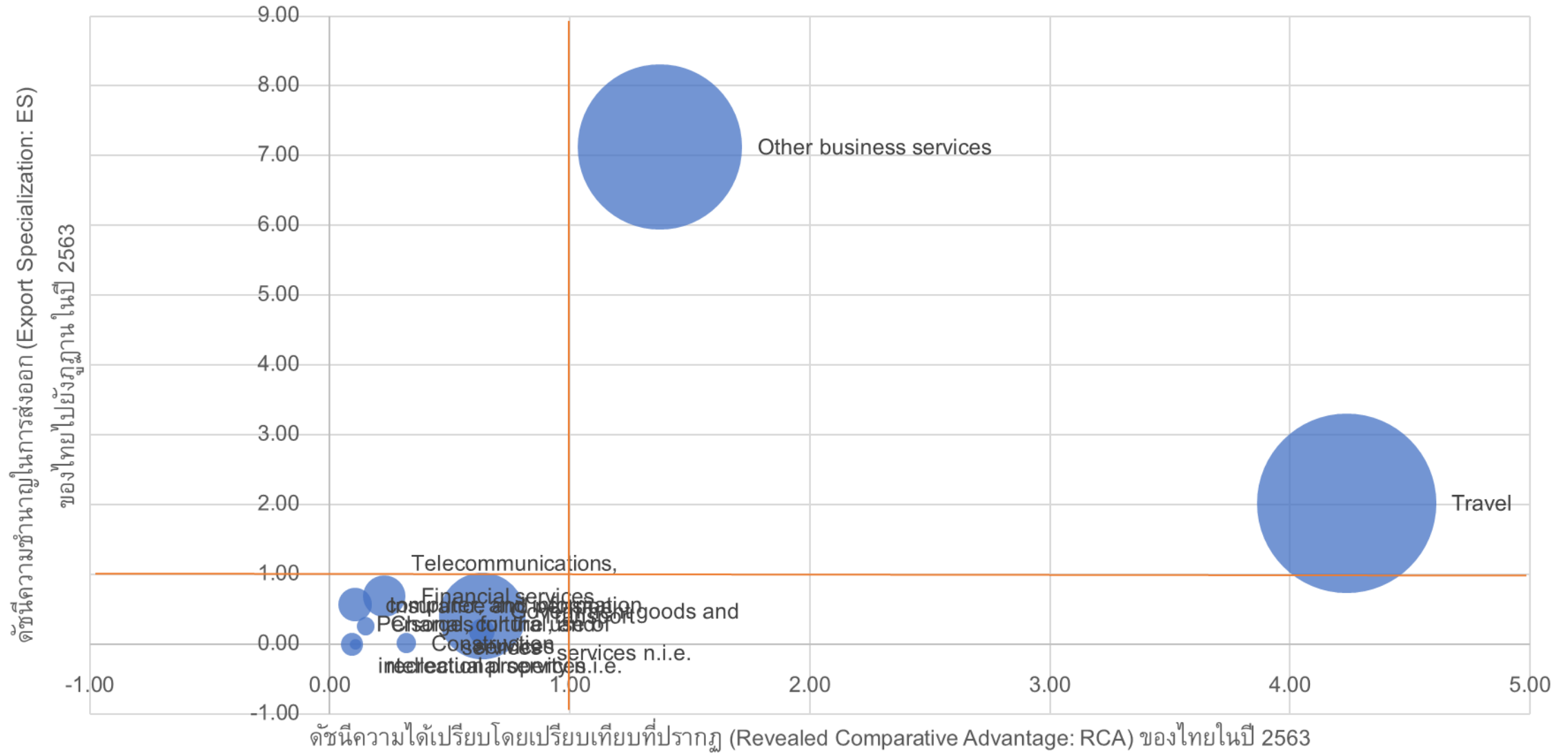

Government goods and services

Thailand's service exports in 2020								
Group No. & Group description		Trade (US\$ thousand)	Product share(%)	Growth		Competitiveness		
Code	Exports			YOY	5YCAGR	RCA	ES	Implications
	All services	31,661,000.00	100.00%	-61.00%	-16.06%	1.00	1.00	Ambitious
	Services not allocated	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	N/A	N/A
3	Transport	3,335,000.00	10.53%	-53.65%	-12.63%	0.64	0.41	Moderate
4	Travel	14,198,000.00	44.84%	-76.26%	-24.96%	4.24	2.03	Ambitious
5	Construction	178,000.00	0.56%	-26.75%	-21.26%	0.32	0.02	Moderate
6	Insurance and pension services	147,000.00	0.46%	-19.23%	21.26%	0.15	0.26	Moderate
7	Financial services	778,000.00	2.46%	7.76%	1.81%	0.23	0.69	Moderate
8	Charges for the use of intellectual property n.i.e.	225,000.00	0.71%	14.21%	34.38%	0.09	N/A	N/A
9	Telecommunications, computer, and information services	482,000.00	1.52%	-17.75%	-2.02%	0.11	0.57	Moderate
10	Other business services	11,982,000.00	37.84%	2.57%	1.98%	1.38	7.13	Ambitious
11	Personal, cultural, and recreational services	54,000.00	0.17%	-67.47%	-2.60%	0.11	N/A	N/A
12	Government goods and services n.i.e.	283,000.00	0.89%	-27.99%	-0.69%	0.63	0.18	Moderate

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดภายนอกของสาขาบริการไทย (2/2)

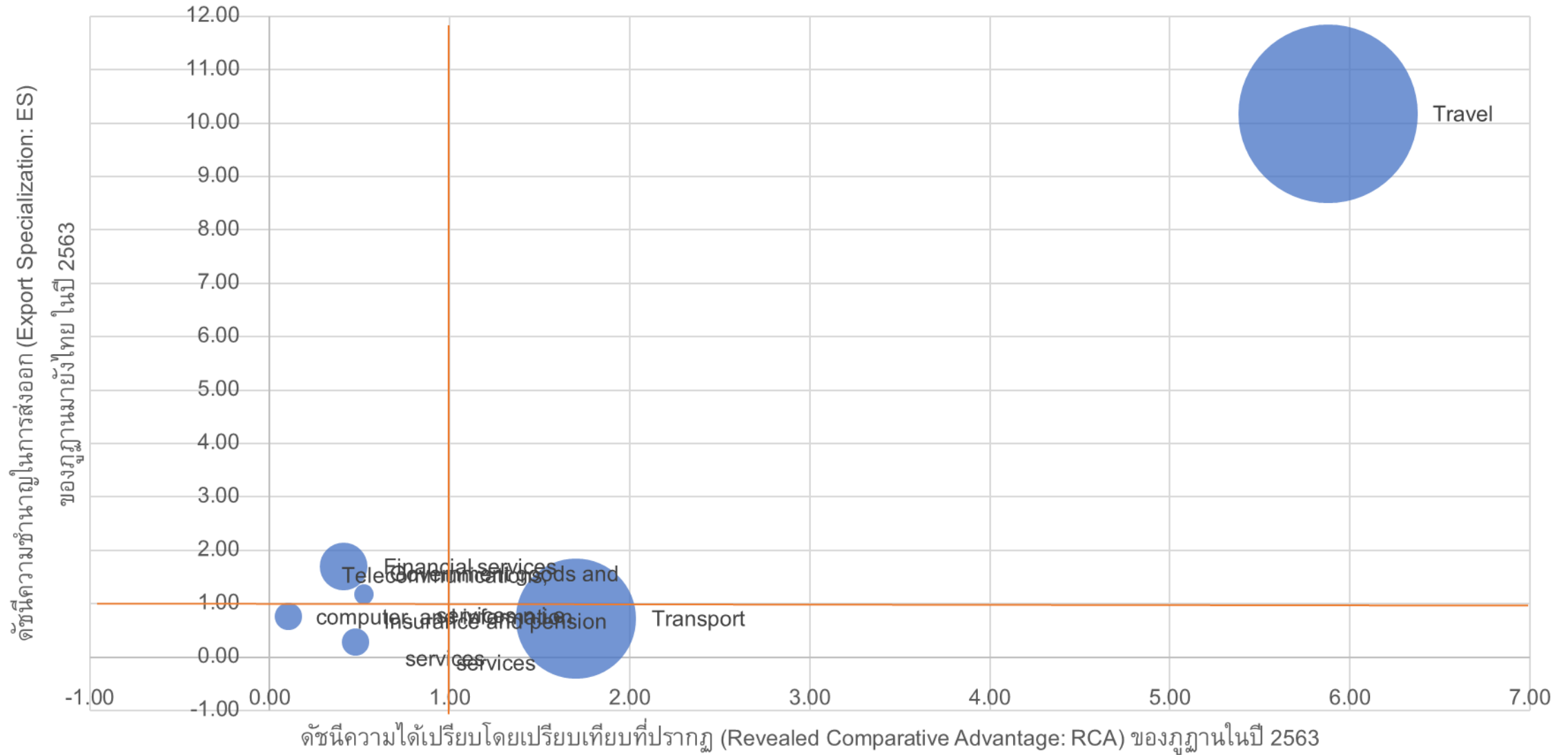

Bhutan's service exports in 2020

Group No. & Group description		Trade (US\$ thousand)	Product share(%)	Growth		Competitiveness		
Code	Exports			YOY	5YCAGR	RCA	ES	Implications
	All services	135,000.00	100.00%	-19.64%	-1.94%	1.00	1.00	Ambitious
	Services not allocated	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	N/A	N/A
3	Transport	38,000.00	28.15%	0.00%	-5.18%	1.70	0.73	Extreme
4	Travel	84,000.00	62.22%	-30.00%	-2.25%	5.88	10.18	Ambitious
5	Construction	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	0.00	Moderate
6	Insurance and pension services	2,000.00	1.48%	-33.33%	-15.91%	0.48	0.29	Moderate
7	Financial services	6,000.00	4.44%	50.00%	56.51%	0.41	1.70	Ambitious
8	Charges for the use of intellectual property n.i.e.	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	0.00	Moderate
9	Telecommunications, computer, and information services	2,000.00	1.48%	0.00%	18.92%	0.10	0.76	Moderate
10	Other business services	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	0.00	Moderate
11	Personal, cultural, and recreational services	0.00	0.00%	N/A	N/A	0.00	0.00	Moderate
12	Government goods and services n.i.e.	1,000.00	0.74%	-50.00%	-15.91%	0.52	1.18	Ambitious

โอกาสในการเข้าสู่ตลาดไทยของสาขาบริการของภูฏาน (2/2)

สาขาบริการไทยที่คาดว่าจะส่งออกไปยังภูฏานได้เพิ่มขึ้น และสาขาบริการของภูฏานที่คาดว่าจะส่งออกมายังไทยเพิ่มขึ้น หากมีการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (FTA) ระหว่างไทยกับภูฏาน

สาขาบริการไทยที่มีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาดภูฏาน

การท่องเที่ยว

บริการ
ด้านธุรกิจ

สาขาบริการของภูฏานที่มีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาดไทย

การท่องเที่ยว

การขนส่ง
และโลจิสติกส์

บริการ
ด้านการเงิน

Agenda

1. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

2. ผลการศึกษาเบื้องต้น

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูฏาน
- ข้อมูลการค้าและการลงทุนของภูฏาน
- นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภูฏาน
- รูปแบบการจัดทำความตกลงการค้าของภูฏาน
- ผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน
- สินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เหตุผลและความสำคัญของการจัดทำความตกลงทางการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน

- การค้าระหว่างไทยกับภูฏานในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (2560–2564) การค้ารวมมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ **44.66 ล้านดอลลาร์สหรัฐ** และไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ามาโดยตลอด
 - ในปี 2564 การค้าของไทยกับภูฏานมีมูลค่า 66.53 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 28.68 แบ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปภูฏานมูลค่า 66.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การนำเข้าจากภูฏานมาไทยมูลค่า 0.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 66.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
 - **สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปภูฏาน** อาทิ ผ้าผืน เครื่องนุ่งห่ม สิ่งทออื่น ๆ ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็งและแห้ง ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่น ๆ เต้าออบไมโครเวฟและเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ให้ความร้อน ผลไม้กระป๋องและแปรรูป รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เคหะสิ่งทอ และหมากฝรั่งและขนมที่ไม่มีโกโก้ผสม
 - **สินค้านำเข้าสำคัญของไทยจากภูฏาน** อาทิ ผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ๆ กาแฟ ชา เครื่องเทศ ผลิตภัณฑ์โลหะ ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ

ความคืบหน้าการเจรจากระดับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2564 เอกอัครราชทูตราชอาณาจักรภูฏานประจำประเทศไทย (นายคินซัง ดอร์จี) ได้เข้าพบหารือกับอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ในโอกาสเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ โดย ฝ่ายภูฏานขอให้ไทยพิจารณาจัดทำความตกลงสิทธิพิเศษทางการค้า (**Preferential Trade Agreement: PTA**) ระหว่างไทยกับภูฏาน ทั้งนี้ จะขอหารือประเด็นดังกล่าวในการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ไทย - ภูฏาน ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 27 - 28 เมษายน 2565 ณ จังหวัดภูเก็ต ที่ไทยเป็นเจ้าภาพด้วย

ที่ผ่านมา ไทยและภูฏานมีการประชุม JTC ไทย - ภูฏาน (ระดับรัฐมนตรี) มาแล้ว 4 ครั้ง ซึ่งครั้งล่าสุด ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม JTC ไทย - ภูฏาน ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 27 - 28 เมษายน 2565 ณ จังหวัดภูเก็ต โดยมีรองนายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจภูฏาน (H.E. Lyonpo Loknath Sharma) เป็นประธานร่วม โดยในการประชุมดังกล่าว **สองฝ่ายได้ตั้งเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างกันเป็น 120 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2568 (2025) และยังสามารถเห็นพ้องร่วมกันที่จะริเริ่มการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำ PTA ระหว่างกัน**

ปัจจุบัน ภูฏานมีความตกลงทางการค้าทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี จำนวน **3 ฉบับ** ได้แก่ (1) FTA กับกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ หรือ SAFTA (2) ความตกลงการค้าพาณิชย์ และการค้าผ่านแดน อินเดีย - ภูฏาน และ (3) PTA ภูฏาน - บังกลาเทศ และอยู่ระหว่างการเจรจา BIMSTEC FTA (ไทย เนปาล บังกลาเทศ เมียนมา ภูฏาน ศรีลังกา และอินเดีย

สรุปผลการประเมินผลกระทบของการจัดทำความตกลงทางการค้าระหว่างไทยกับภูมิภาค

ภาพรวม

- ผลการประเมินผลกระทบเชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ พบว่า การจัดทำ FTA ระหว่างไทยกับภูมิภาคในกรอบกว้าง (Comprehensive) ครอบคลุม การเปิดเสรีทั้งด้านการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อเศรษฐกิจไทยในภาพรวม
- ผลต่อไทย
 - หากการเปิดเสรีครอบคลุมการค้าสินค้าเพียงอย่างเดียว การจัดทำ FTA ระหว่างไทยกับภูมิภาค ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของไทย ขยายตัวเพิ่มขึ้น 100-115 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ 0.02-0.03 เมื่อเทียบกับกรณีที่ไม่มีการจัดทำ FTA ระหว่างกัน
 - หากการเปิดเสรีครอบคลุมทั้งการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน GDP ของไทย ขยายตัวเพิ่มขึ้น 118-124 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03
- ผลต่อภูมิภาค
 - หากการเปิดเสรีครอบคลุมการค้าสินค้าเพียงอย่างเดียว GDP ของภูมิภาค หดตัวลดลงเล็กน้อยที่ 45-65 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ -0.18 – -0.26 เนื่องจากการนำเข้าของภูมิภาค ที่เพิ่มขึ้นมากกว่าการลงทุนและการส่งออกที่เพิ่มขึ้น
 - หากการเปิดเสรีครอบคลุมทั้งการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน GDP ของภูมิภาค หดตัวลดลงเล็กน้อยที่ 20-46 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ -0.08 – -0.18

ผลต่อการค้าภูมิภาค

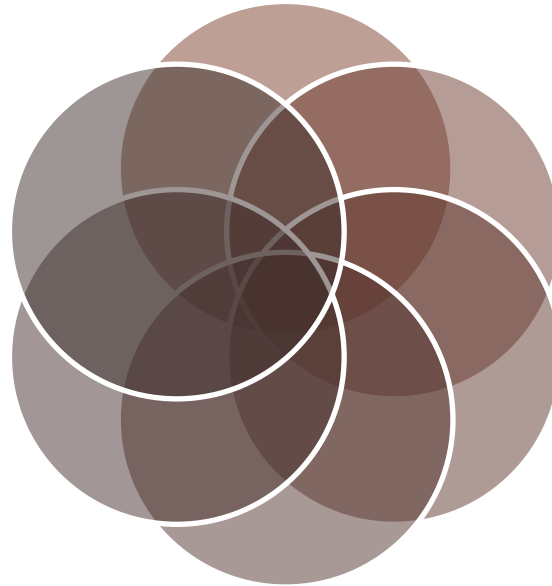
- การจัดทำ FTA ระหว่างสองประเทศดังกล่าว ก่อให้เกิดการสร้างการค้า (Trade creation) ระหว่างไทยกับภูมิภาค ส่งผลทางบวกต่อการส่งออกสินค้าและบริการระหว่างกัน โดย
 - การส่งออกของไทยไปยังภูมิภาค จะขยายตัวเพิ่มขึ้น 353-411 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ 229.22-266.88
 - การส่งออกของภูมิภาคมายังไทย จะขยายตัวเพิ่มขึ้น 9.60-47 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการร้อยละ 15.48-75.81
- สินค้าไทยที่คาดว่าจะส่งออกไปยังภูมิภาคได้เพิ่มขึ้น/มีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาดภูมิภาค เช่น
 - สินค้าเกษตรและอาหาร เช่น ผักและผลไม้ (เช่น ผลไม้อบแห้ง) ข้าว ธัญพืช และของปรุงแต่งขนมที่ทำจากน้ำตาล เครื่องดื่ม (เช่น น้ำผลไม้) และอาหารปรุงแต่ง (เช่น เส้นหมี่กึ่งสำเร็จรูป)
 - เครื่องจักรและเครื่องมือ โดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน เช่น หม้อหุงข้าว กาต้มน้ำ เครื่องล้างจานและเพลาส่งกำลัง มอนิเตอร์ ตู้เย็น และวงจรพิมพ์
 - ยานยนต์และชิ้นส่วน เช่น รถยนต์นั่ง รถกระบะ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของตัวถัง และรถยนต์ รถจักรยานสองล้อและรถจักรยานอื่น ๆ
 - เคมีภัณฑ์ โดยเฉพาะเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น ถุงพลาสติกปลอดเชื้อ สิ่งปรุงแต่งที่ใช้ทำความสะดวก สิ่งปรุงแต่งที่ใช้ป้องกันผิว ครีมและโลชั่นอื่น ๆ สำหรับหน้าหรือผิว หวีน้ำหอมและน้ำหอม แผ่นไวนิลคลอไรด์ สบู่ แชมพู
 - ยาง เครื่องหนัง และผลิตภัณฑ์ เช่น รองเท้ายางหรือพลาสติก ยางล้อ และถุงมือยาง
- สินค้าภูมิภาคที่คาดว่าจะส่งออกมาไทยเพิ่มขึ้น/มีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาดไทย เช่น
 - สินค้าเกษตรและอาหาร เช่น ชาเขียว น้ำผึ้งธรรมชาติ ผลไม้กวน แยมและเยลลี่ผลไม้
 - แร่และโลหะ เช่น โลหะสามัญสำหรับยึด อุปกรณ์ติดตั้ง (พิตติง) และของ ที่คล้ายกันอื่น ๆ ของ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า และใบเลื่อยสายพาน

นัยต่อการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับภูมิภาค

การเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับภูมิภาคจะให้ความสำคัญต่อการเปิดตลาดการค้าสินค้าเป็นหลัก ส่วนการเปิดตลาดการค้าบริการและการลงทุนอาจเป็นเพียงการวางกรอบความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการค้าบริการและการลงทุนเท่านั้น

อย่างไรก็ตามภูมิภาคอาจใช้รูปแบบการลดภาษีที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติตามแนวทางการเปิดเสรีทางการค้าที่ค่อนข้างยาวนาน และเรียกร้องให้มีการกำหนดรายการสินค้าอ่อนไหว

การเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับภูมิภาคน่าจะสามารถบรรลุสำเร็จได้ เนื่องจากภูมิภาคต้องการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ซึ่งการร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นวิธีการหนึ่งที่จะส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

ภูมิภาคมีการตั้งกำแพงภาษีสำหรับสินค้าที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง เช่น เครื่องยนต์สันดาปภายใน

บทบัญญัติว่าด้วยมาตรการที่มีใช้ภาษี ภายใต้ความตกลงการค้าที่ภูมิภาคเป็นภาคี ครอบคลุมประเด็นที่มีหลักการทางการค้าที่เป็นสากล อยู่แล้ว โดยเฉพาะหลักการภายใต้ WTO แต่อาจต้องการความร่วมมือด้านมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการให้คำปรึกษา และการจัดทำ MRA ร่วมกัน

ไทยในฐานะที่เป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่สูงกว่า ภูมิภาคมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับ ข้อเรียกร้องให้มีมาตรการผ่อนปรนสำหรับภูมิภาค หรือแนวทางการเปิดเสรีทางการค้าที่มีความยืดหยุ่นสูง

แนวทางที่ประเทศไทยจะใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้าของภูมิภาค

	<p>หากประเทศไทยเจรจาการค้าเสรีกับภูมิภาค ไทยจะมีโอกาสขยายตลาดสู่กลุ่มประเทศในเอเชียใต้ผ่านความตกลง SAFTA และ PTA ระหว่างภูมิภาคและประเทศอื่น ๆ ในอนาคต โดยเฉพาะประเทศที่ไทยยังไม่มี ความตกลงการค้าด้วย อาทิ เนปาล มัลดีฟส์ และ อัฟกานิสถาน</p>
	<p>หากไทยเจรจากับภูมิภาค ไทยอาจจะยังสามารถขยายตลาดไปยังกลุ่มประเทศอ่าวเบงกอลได้ดียิ่งขึ้นผ่านความตกลง BIMSTEC ซึ่งอยู่ระหว่างการเจรจา</p>
	<p>สิทธิการขนส่งที่ได้รับผ่านเขตการค้าเสรีของอินเดียทำให้ภูมิภาคที่ไม่พรมแดนติดกับทะเล สามารถค้าขายกับประเทศอื่น ๆ ในโลกได้ ดังนั้นการที่ภูมิภาคมีความสัมพันธ์ทางการค้ากับอินเดียอย่างดี จึงเป็นประโยชน์ในแง่ของการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างไทยและภูมิภาคด้วย</p>
	<p>แม้ภูมิภาคกำลังจะพ้นจากการเป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุดจึงจะต้องสูญเสียสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรนี้ไป แต่ภูมิภาคจะยังได้รับสิทธิเช่นเดิมในระยะเปลี่ยนผ่าน และภูมิภาคจะยังคงเข้าถึงตลาดสหภาพยุโรปได้ผ่านโครงการ Standard GSP สำหรับประเทศกำลังพัฒนา หรือพิจารณาโปรแกรม GSP+ ซึ่งสิทธิพิเศษเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อคู่ค้าของภูมิภาคด้วย</p>
	<p>การเปิดเสรีทางการค้ายังช่วยให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุดอย่างภูมิภาค ที่มีความต้องการพึ่งพิงความรู้และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ซึ่งไทยสามารถเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือภูมิภาคได้ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถแลกเปลี่ยนแนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่น่าสนใจของภูมิภาคได้ด้วยเช่นกัน</p>

Agenda

1. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

2. ผลการศึกษาเบื้องต้น

- ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ทางการค้า ระหว่างไทยกับภูฏาน
- ข้อมูลการค้าและการลงทุนของภูฏาน
- นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภูฏาน
- รูปแบบการจัดทำความตกลงการค้าของภูฏาน
- ผลกระทบของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน
- สินค้าและบริการที่ไทยและภูฏานมีศักยภาพและมีความอ่อนไหว
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ณ กรุงทิมพู และเมืองพาโร ราชอาณาจักรภูฏาน

1

แม้ว่าสินค้าของไทยจะมีราคาสูงกว่าสินค้าอินเดียและบังคลาเทศที่มีความตกลงการค้าเสรีกับภูฏาน แต่สินค้าของไทยกลับเป็นที่นิยมของชาวภูฏานมากกว่า ดังนั้น การจัดทำความตกลง PTA ร่วมกับไทยจะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าที่นำเข้าจากไทยลดลงเนื่องจากการลดอัตราภาษีนำเข้าตามการผูกพันด้านการค้าสินค้า และเป็นการกระจายความเสี่ยงทางการค้าจากพึ่งพาการนำเข้าสินค้าจากอินเดียและบังคลาเทศ

2

การจัดทำความตกลง PTA จะสนับสนุนให้การติดต่อธุรกิจและการลงทุนสะดวกมากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นการสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค การพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการของภูฏาน เพราะไทยมีเทคโนโลยี องค์กรความรู้ และศักยภาพในการผลิตและการให้บริการ

3

ภูฏานอนุญาตให้มีการนำเข้าสินค้าได้ทุกรายการ ยกเว้นสินค้าประเภทอาวุธสงคราม เช่นเดียวกับกับบริการที่มีระดับการเปิดตลาดสูงอยู่แล้ว โดยเฉพาะบริการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นบริการที่ไทยมีศักยภาพและเป็นที่นิยม

4

ภูฏานมีปริมาณความต้องการซื้อ (Demand) ยานยนต์และชิ้นส่วนที่มีคุณภาพสูงเนื่องจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา ซึ่งไทยมีศักยภาพในการผลิตและการส่งออกสินค้าดังกล่าว

5

ความท้าทายของผู้ประกอบการไทยที่ต้องการค้าและลงทุนในภูฏาน มีดังนี้ (1) ความผันผวนที่สูงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินรูปรัฐธรรมนูญ (2) นโยบายและกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้มีการประเมินผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและสังคมก่อนการลงทุน รวมถึงการเสียภาษีสิ่งแวดล้อม (Green Tax) ร้อยละ 5 สำหรับสินค้าและธุรกิจที่กำหนด และ (3) ภูฏานเป็นประเทศที่ไม่มีพรมแดนติดกับทะเล (Landlock) และยังคงมีสถานะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDC)

6

โอกาสในการทำธุรกิจที่ภูฏานนั้นได้แก่ (1) รัฐบาลภูฏานกำลังเร่งพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการขนส่งทางน้ำ (2) ผู้บริโภคชาวภูฏานมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยมีการซื้อสินค้า E-Commerce มากขึ้น และ (3) ภูฏานมีศักยภาพในการผลิตสินค้าที่ต่ำและสินค้าไทยเป็นที่นิยมอย่างมากในภูฏาน จึงเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการของไทยในการขยายการส่งออกมายังภูฏาน

ภาพจากการสำรวจภาคสนามในภูฏาน ระหว่างวันที่ 20 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565

ณ กรุงทิมพู และเมืองพาโร ราชอาณาจักรภูฏาน (1/6)

ภาพจากการสำรวจภาคสนามในภูฏาน ระหว่างวันอาทิตย์ที่ 20 ถึงวันพุธที่ 30 พฤศจิกายน 2565

ณ กรุงทิมพู และเมืองพาโร ราชอาณาจักรภูฏาน (2/6)

ภาพจากการสำรวจภาคสนามในภูฏาน ระหว่างวันที่ 20 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565
ณ กรุงทิมพู และเมืองพาโร ราชอาณาจักรภูฏาน (3/6)

ภาพจากการสำรวจภาคสนามในภูฏาน ระหว่างวันที่ 20 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565
ณ กรุงทิมพู และเมืองพาโร ราชอาณาจักรภูฏาน (4/6)

ภาพจากการสำรวจภาคสนามในภูฏาน ระหว่างวันที่ 20 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565

ณ กรุงทิมพู และเมืองพาโร ราชอาณาจักรภูฏาน (5/6)

ภาพจากการสำรวจภาคสนามในภูฏาน ระหว่างวันที่ 20 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565
ณ กรุงทิมพู และเมืองพาโร ราชอาณาจักรภูฏาน (6/6)

ผลการจัดประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง “เพิ่มโอกาสการค้าการลงทุนด้วย FTA ไทย-ภูฏาน”

4-5 เมษายน 2566

1

ภูฏานมีการส่งเสริมนโยบายที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนการใช้รถไฟฟ้าอย่างครบวงจร แต่ในการที่ไทยจะส่งออกนั้น อาจต้องพิจารณาเรื่องของกำแพงภาษีในการส่งออกรถยนต์เพราะยังไม่ได้มี FTA ร่วมกัน

2

เนื่องจากภูฏานยังมีข้อจำกัดเรื่องแรงงาน จึงมีการนำเข้าแรงงานจากอินเดียค่อนข้างมาก โดยชาวอินเดียที่อาศัยในภูฏานมักนิยมรับประทานข้าวอินเดีย ในขณะที่ชาวภูฏานนั้นนิยมรับประทานข้าวที่มีรูปแบบเป็นเมล็ดข้าวแบบไทยมากกว่า จึงยังมีการนำเข้าข้าวจากไทย

3

ไทยมีความชำนาญด้านภาคบริการและการท่องเที่ยว ในขณะที่ภูฏานนั้นขาดแรงงาน ไทยจึงจะสามารถให้ความช่วยเหลือ เช่น การมุ่งพัฒนาทักษะแรงงานที่จำเป็นแก่ชาวภูฏานได้ ผนวกกับเรื่องของการใช้บริการโรงพยาบาล ที่ชาวภูฏานที่มีฐานะจำนวนมากได้เลือกเข้าใช้บริการในไทย

4

ข้อท้าทายในการทำการค้ากับภูฏานคือเรื่องของการขนส่งโลจิสติกส์ เนื่องจากภูฏานเป็นประเทศ Landlock จึงถูกจำกัดรูปแบบการขนส่งและเป็นการขนส่งที่มีมูลค่าสูง ส่งผลให้มูลค่าสินค้านั้น ๆ ที่ทำการส่งออกสู่ภูฏานย่อมมีราคาสูง

5

การเข้าร่วม FTA กับภูฏานน่าจะเป็นประโยชน์กับภูฏาน แม้ขนาดทางเศรษฐกิจของไทยและภูฏานจะต่างกัน แต่การมี FTA อาจส่งผลให้ผู้บริโภคของภูฏานได้ประโยชน์มากขึ้น เพราะในปัจจุบัน สินค้าไทยที่ชาวภูฏานนิยมบริโภคนั้นราคาสูงมาก การจัดทำ FTA ระหว่างกันจะส่งผลให้ชาวภูฏานสามารถเข้าถึงสินค้าไทยได้มากขึ้นในราคาที่เป็นมิตรจากการลดกำแพงภาษี หากมีการจัดทำ FTA ไทยอาจทำการประชาสัมพันธ์ให้ภูฏานเข้ามาศึกษาในไทยในแง่การประกอบธุรกิจและส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ทางธุรกิจระหว่างกันได้

6

ภูฏานอยากผลักดันเรื่องการส่งออกผลไม้และสินค้าทางเกษตรมายังไทย ทั้งนี้ พบว่าพื้นที่ทางเกษตรในภูฏานนั้นมีน้อย และปัจจุบันปัญหาที่เกษตรกรภูฏานเผชิญคือเรื่องของการกักเก็บสินค้าหลังมีการเก็บผลผลิตทางการเกษตร (post-harvest) โดยเกษตรกรภูฏานยังขาดองค์ความรู้ในส่วนนี้ หากสินค้าภูฏานนั้นได้รับความนิยมในผู้บริโภคไทย ไทยอาจสามารถเข้าไปลงทุนและให้ความรู้ในภูฏานได้ในเรื่องเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว

ภาพบรรยากาศการจัดประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง “เพิ่มโอกาสการค้าการลงทุนด้วย FTA ไทย-ภูฏาน”

4-5 เมษายน 2566

ประเด็นสำคัญในการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แนวโน้ม ทิศทาง และผลกระทบที่มีความเป็นไปได้
ต่อการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

ความพร้อมและปัญหาอุปสรรคของไทย
ต่อการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

แนวทางการเตรียมความพร้อม การปรับตัว
และการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ
ของการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

For more information, please contact :

Dr. Rachda Chiasakul | *Chief Executive Officer*

Mobile. +66 (0) 86 903 8888

Tel. +66 (0) 2 230 6343

Fax. +66 (0) 2 230 6333

Rachda.C@bolliger-company.com

www.bolliger-company.com

Bolliger & Company (Thailand) Ltd. is a public policy and strategic consulting firm with a focus on research, policy formulation, and decision making. Our primary areas of expertise are in the fields of international trade and investment, economics and social policy, and business strategy.

Copyright © 2023 Bolliger & Company (Thailand) Ltd. All Rights Reserved.

Bolliger & Company